

חסידות ספינקא ואדמו"ריה

חברת מיוחדת ליומא דהילולא של כ"ק מרן הגאון"ק מהר"א זצ"ל
בעל "חקל יצחק" מספינקא ולזכר אבותיו ובניו הקדושים.
(אויסשביץ, י"ג סיוון תש"ד)

י"ל ע"י אגודת חסידי ספינקא והנהלת ישיבת "אמרי יצחק"
ירושלים עיה"ק תובב"א רחוב ראשית חכמה שכונת אחוה ת"ד 5175

ה ת ו כ ו

— כ"ק מרן שליט"א — הנהלת אח"ס — כ"ק מרן שליט"א — הגאון הישיש מו"ה דוד שפרבר שליט"א האבדק"ק בראשוב. — הגאון רבי יוסף אדלר שליט"א אב"ד טורדא. — הגאון רבי ישראל זועליץ שליט"א הראב"ד דבודפשט. — הרב הגאון רבי אברהם צבי זיס שליט"א האב"ד דנוה"א חמיעזר. — הרבנים הגאונים הרב אהרן ווידר אב"ד לינץ והרב אפרים פישל הערשקאוויטש אב"ד האליין. — יהודה רעזומיומש — ישראל חיים ברקוביץ — י. מ. גוטליב — יהודה נחשוני — משה יעקב זיס — ישראל בן יעקב — י. ח. ב.	א. מכתב עידוד והסכמה ב. דברי פתיחה ג. פתיחת כ"ק מרן הגאון"ק מהרי"א זצ"ל לבני-הישיבה בהתחלת הלמודים. ד. אא"ז מורי ורבי סבא קדישא זצוק"ל תי"ד ה. זכר צדיק וקדוש לברכה ו. תפלתו בקעה רקיעין ז. מסורת אבות ח. הקדוש והטהור ט. דרכי רבנו ותולדותיו י. רבנו קדוש ישראל ז"ל יא. בוצינא קדישא יב. עמוד העבודה וההתלהבות יג. בסוד שרפי קודש יד. דרכו של רבו בפרד"ס טו. הספר הקדוש חקל — יצחק טז. מרן הגאון"ק בעל אמרי יוסף יז. חסידות ספינקא ואדמורי"ה יט. מרן הגאון"צ מו"ה יעקב יוסף שליט"א כ. הקדמת מרן שליט"א לספר חקל יצחק כא. מכתבי עידוד של רבנו שליט"א בארה"ק כב. אגודת חסידי ספינקא (אח"ס) כג. מפעלי אח"ס בארצנו הקדושה

בחוברת גם הרבה תמונות ממרן כ"ק מוהרי"א זצ"ל בניו
וחתנו זצ"ל ומכ"ק מרן שליט"א לרגל שהותו בארצנו הקדושה

מכתב עידוד והפכמה מכ"ק מרן שליט"א מספינקא

ב"ה ב' לסדר העשן לי מקדש תש"ח לפ"ק

שוכט"ס לכבוד ידידי היקרים הרה"ח היר"ש וועד ההנהלה
של אגודת חסידי ספינקא בא"י
ירושלים עיה"ק ת"ו
אחדש"ה באה"ר

נתתי שמחה בלבי בשמעי מעבודתכם, עבודת הקודש, לתו"ל קונטרס
עם מימרות, וזכרונות מדרך הקודש של כ"ק אבותינו ורבותנו הקדושים זי"ע
שהאיר בתורתם, עבודתם, ותפילתם, את לבות אלפי בני"י שהסתופפו בצלם
והתחממו לאדם, ודבריהם הם זכרונם, להאיר לנו את הדרך אשר גלך, ואת
המעשה אשר נעשה, לזכור תמיד צור מחצבתנו, אשר באדם נראה אור
להאיר חשכת העולם, ע"י הפצת אור אמותנו יתב"ש, ולנטוע בלבנו ובלב
צאצאינו לאהבה אותו ולדבקה בו.

תודה וברכה נתונה בזה לכל אלו שהשתתפו בעבודת הקודש הזה.
ואני תפילה לאדון כל שזכות אבות תגן באלף המגן על כל המשתתפים
לכבוד מקחו של צדיק, להתברך ממעון הברכות עם כל הישועות הנצרכות
בגשם וברוח.

הכ"ד המעתיר והמצפה לישועה
הק' יעקב יוסף וז"ל

דברי פתיחה

החבורה „חסידות ספינקא ואדמו"ריה" המוגשת
בזה „לקודא" מוקדשת ליומא דהילולא של מרן הגאון"ק מהרי"א מספינקא
זצ"ל (י"ג סיון תש"ד) הוא אוסף של מאמרים ורשימות מגדולי הרבנים ותלמידי
בית ספינקא על מרן זצ"ל, אבותיו, רבותיו ובניו הקדושים. אין זה ספר תולדות
ולא ספרי-נפלאות אלא ספר הזכרון הבא לדענן את זכרו של קדוש ישראל
שלאארו הלכנו ובצלו הסתופפנו וכדי לקשר את השרידים המוצלים מאש
לשורש החי של בית ספינקא ה"ה מרן שליט"א הממשיך בתפארת אבותיו.
אנו מודים בזה לכל הרבנים, התכמים הסופרים שהואילו לכבוד את החבורה
בפריעטם ולידידנו הרה"ח ר' יהודה רעזמיוועש מבני-ברק שהקדיש זמנו
לעתו למען החבורה.

הנהלת אה"ס, וועד מוסדות אה"ס בא"י

פתיחה שהשמיע כ"ק מרן הגאון מהר"א זצ"ל לתלמידיו שיבתו הקדושה בית-יוסף עם התחלת זמן הלימודים (נדפסה כעת בפעם הראשונה)

כתיב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חסאים לא עמד
ובמושב לצים לא ישב כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה וילילה ופרש"י
ז"ל הא למדת שמושב הלצים מביאו לידי ביטול תורה עכ"ל ואינו מובן מהו
מביאו זכר הלא זה ביטול תורה ממש, ובתורתו פרש"י מתחלה נקראת תורת
ה' ומשעמל בה היא נקראת תורתו, וצריך ביאור למה נקראת תורתו יהגה הלא
לשון הגה בלב הוא. וגם י"ל יומם ולילה, הא צריך ג"כ לעסוק בצרכי הגוף
ונקדים גמ' נדרים פ"א אר"י א"ר מ"ד מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה
נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר
ה' על עזבם את תורתי וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אר"י א"ר
לומר שאין מברכין בתורה תחילה וכתב הר"ג דאם איתא שלא ה"י עוסקים
בתורה כשנשאל לחכמים למה לא פירשוהו והא דבר גלוי הוא אלא ודאי ה"י
עוסקין בתורה תמיד ולפיכך ה"י החכמים ונביאים תמהין על מה אבדה הארץ
עד שפרשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא ה"י מברכין בתורה תחלה
כלומר שלא ה"י התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עלי' שלא ה"י
עוסקין בה לשמה עכ"ל וע"ש ולכאורה קשה מה שאלו על מה אבדה הארץ הא
מבואר בנביאים שה"י בעלי עבירה ר"ל והנביאים ה"י מוכיחים אותם בערב
ובבוקר ולא ה"י שומעין, אלא הא קשיא הא מבואר בסנהדרין ק"ג ע"ב דמנשה
ה"י שונה חמשים וחמשה פנים בתור"כ נגד שני מלכותו ופרש"י בכל שנה ושנה
דורשו ומחדש בו בפלפולו, ואחאב שמונים וחמשה וירבעם מאה ושלושה ע"ש
א"כ ה"י עוסקין תמיד בתורה וכתוב זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם
ולמלוואים ולזבחי השלמים ופהא"ח דע"י התורה זוכה יצרו, וא"י באבות פ"ב
יפה ת"ת עם ד"א שיגיעת שניהם משכחת עון ופי' במג"א ע"פ הוזה"ק דאם
האדם עוסק בתורה לשמה מוחלין לו עונותיו ובפרט בתור"כ שהם דיני הקרבנות
וכל העוסק בקרבנות כאילו הקריבן ומכפרים לו עונותיו וא"כ הם שעסקו בתורה
ובפרט בתור"כ מדוע לא נמחלו להם עונותיהם וזאת הקשה על מה אבדה הארץ,
אמנם כבר אמר שמאי הזקן אבות פ"א עשה תורתך קבע ופרש הר"ב שתה"י
עיקר עסקך בתורה וכשתה"י יגע מן התורה תעסוק במלאכה ולא להיפך דהעיקר
צריך להיות לימוד התורה"ק וכל עניני עוה"ז יהי רק טפלים כמאמר ר"י ב"ק
באבות פ"ו אם אתה נותן לי כל כסף זהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני
דר אלא במקום תורה, וכ"כ טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, וא"כ קשה למה
בבהמ"ז מזכירין הארץ קודם התורה ועיין תירוצו על כך בנדרים זריזין וגם כוונת
שמאי בלשון קב"ע דהוא ר"ת ק'דש ע'צמך ב'מותר דאי' באבות פ"ו דהתורה אינה
נקנית אלא במיעוט תענוג ובמיעוט שינה ובמיעוט שחוק וזהו אמר דהמע"ה בעצת
רשעים שהולכין אחרי הענוגי עוה"ז ובדרך חסאים שישנים הרבה דמרוב השינה
באין לידי חסאים גדולים ובמושב לצים שעוסקין בשחוק הרבה לקרות הבלעטין
הצייטונגען שכולם הם רק דברי שחוק כי התוה"ק אינה נקנית אלא במיעוט
תענוג ובמיעוט שינה ובמיעוט שחוק.

א"י במושב לצים עפימש"פ המשנה שנים שיושבין ואין ביניהם ד"ת ה"ו מושב
לצים וקשה למה הוא מושב לצים ופי' דהמשנה מדברת מיראי ה' ות"ת רק לא
אסתייע מילתא להם לעסוק בתורה וזהו שנים דמסתמא ת"ת שישבו ואין ביניהם

ד"ת וקשה מהו הסיבה ה"ז משום שהי' המקום מכבד מושב לצים וע"כ לא אסתייע
 מלתא אי"כ מבואר דאצל המקומות שיושבין ומדברין לה"ר על כל הת"ח והצדיקים
 והוא בכלל מושב לצים לא אסתייע מלתא ללמוד התה"ק וזאת כונת דהמצ"ה
 ובמושב לצים לא ישב משום שאין המקום מסוגל לתורה אפי' הוא רוצה ללמוד
 המקום אינו מסוגל לזה וזאת כונת רש"י הא למדת שמושב לצים היינו אם המקום
 הוא רק מושב לצים אפי' הוא רוצה ללמוד מ"מ מביאו לידי ביטול תורה אלא
 התה"ק צריכין ללמוד במקום טהור שאינן עוסקים בליצנות ובלה"ר אני המקום
 מסוגל לתורה והוא כי אם בתורת ה' חפצו שחפץ לעסוק בתורת ה' להיות דבוק
 בהש"ת ואחז"ל אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך ופי' ההפלאה
 היינו אם אינו מחדש ח"ת אבל אם הוא מחדש חדושי תורה אי"כ הוא של
 דהתה"ק בעצמה הוא תורת ה' אבל מה שמחדש ח"ת הוא שלו כדאי' בזה"ק
 דבזרא ע"י התה"ק עולמות חדשים וזה ובתורתו אימתי הוא (תורתו) תורה יהגה
 שמעין תמיד ביום ובלילה אפי' בעת הליכתו ואכילתו מעיין תמיד לחדש ח"ת הוא
 תורתו ואם התורה חשובה בעיניו יותר מכל תענוגי עוה"ז ועוסק בה במיעוט
 תענוג ובמיעוט שינה ובמיעוט שחוק אזי היא מכפרת עונותיו אמנם אנשי בית
 הראשון הי' בעלי תענוג כמבואר בנביאים השותים מזקי יין בנבל וכבוד משתיהם
 אעפ"י שהי' ג"כ לומדין התה"ק לא כפרה עונותיהם דהתורה אינה מכפרת אלא אם
 מסגפין הגוף ע"י לימוד התה"ק ולא כשעוסקין מתוך תענוג והוא תשובת הקב"ה
 ולא שמעו בקולי דהיינו שעברו עבירות רח"ל ומדוע התורה לא כפרה ולא
 הלכו בה שלא ברכו בתורה תחלה דבהמ"ז בזמן הבית הי' צריכין להקדים תורה
 להארץ דעיקר נתינת הארץ הי' רק ע"י לימוד התורה וע"כ כשנשתכחו ההלכות
 בימי אבלו של מרע"ה לא יכלו לכבוש א"י ואנו דמקדימין משום דאנן כונתינו
 לזכור ירושלים בביאת משיח כמ"ש אם לא אזכרכי ולא אעלה ירושלים על ראש
 שמתתי וע"כ מקדימין אבל הם הי' צריכין להקדים כמ"ש הנד"ז והם לא הקדימו
 משום דהתורה לא הי' חשובה בעיניהם כ"כ כמ"ש הר"ן דתענוגים הי' חשובים
 בעיניהם יותר ובפרט לפמ"ש הב"ח והוא שלא ברכו בתורה תחלה בבהמ"ז וע"כ
 לא כפרה התורה על עונותיהם ויהי' שנזכה ללמוד תה"ק לשמה ולביאת המשיח
 כב"א

כ"ק האדמו"ר הגאון"צ
מרן יעקב יוסף שליט"א

אא"ז מורי ורבי סבא קדישא זצוק"ל הי"ד

אש תמיד על המזבח לא תכבה.
לא תכבה אף במסעות. (ירושל'
מי יומא פ"ד).

יד רועדת בגשתי לציין מעט מזעיר מגאונותו, צדקתו, קדושתו, אהבתו ויראתו. של האי סבא קדישא. לא לעולם מבטאים תוארי כבוד את קומתו השלימה של האדם הגדול, אדרבה לפעמים הם ממעטים את דמותו, שכן אם משבחים אותו במדה זו נמצאים ממעטים כאילו במדה אחרת. אם כן באיזו מדה אתחיל, כיון שלא היתה אפילו מדה אחת שמנו בה חכמים, שלא הי' רבנו עובד בה את בוראו במסירת נפש ממש. לכל אדם ואדם ובפרט לבני עלי' ישנה מדה אחת מרכזית שממנה מסתעפות וגזונות כל שאר המדות, וברם גם המדה המרכזית מקבלת אור ויונקת מכל שאר המדות כי לא תתכן שלימות מוחלטת באחת המדות בהעדר יתר המדות.

לדעתי אהבת התורה והתמדתה היתה גולת הכותרת אצל רבנו ז"ל, על כן ארשום מעט מהתנהגותיו במדה זו. עוד משחר טל ילדותו היו נראים בו סימני קדושה. בהיותו ילד רך בשנים לא ידע שום השתוקקות אחרת כי אם זו לתורה. גאוני דורו הכירו אותו, ניבאו עליו כי לגדולות נוצר, ואמנם נבואתם התקיימה. כל ימי חייו עד הרגע האחרון שהובילו אותו הנאצים ימ"ש לאוישביץ — לא בטל אפילו רגע אחת מלמוד התורה. עד היכן קיים את "האדם כי ימות באהל" תשמש העובדא ששמעתי מפי הרהגה"צ ממישקולץ ז"ל. מהתחלת התורף עד אחר חנוכה למד בצוותא חדא עם רבנו הקדוש. במשך שני חדשים הללו סיימו מסכתא עבודה זרה עם כל הראשונים ויר"ד הלכות יין נסך.

סדר למדו הי' שבמשך שני מעל"ע הי' לומד מ"ה שעות רצופות וישן ג' שעות וכיון שהי' ירא שמתוך עייפותו יישן יותר, פקד את הרב

ממישקולץ לעורר אותו, ובאם תתקף עליו שינתה, אזי ישפוך עליו מים קרים לעוררו.

מעולם לא זזה הגמרא מתוך ידו של רבנו הקדוש. בשבתו בביתו, בלכתו בדרך, במעיינות הרחצה הי' הוגה, ולא רק שלא הי' שום שנוי מקום גורם להפסקת משנתו, אלא גם אופן למודו שהי' ברתת ובזיעה ובהתלהבות בלתי אנושית לא הי' משתנה.

גם בנסעו ברכבת בין אנשים שדרכי החסידות היו מזוהרות בעיניהם לא הי' משנה אופן למודו שהי' רגיל בו.

ומרגלא הי' בפיו, שהגה"ק מצנו זצ"ל בבואו לווינה התאכסן במלון נאה ומהודר, בעל המלון התנה עמו שבל יתפלל בקול בכדי שלא להטריד את שאר האורחים. אולם אחר חצות לילה כאשר גמר את שעוריו ואנ"ש התאספו לתפלת ערבית, הכה ברגלו הכואבת וצעק בקול רעש גדול, "ברכו את השם המבורך" כל המחאות של בעל המלון ואורחיו היו ללא הועיל. ופירש הוא ז"ל, "ויחי יעקב בארץ מצרים", אל תאמר שיעקב אבינו אחרי בואו למצרים מקום משוקע במ"ט שערי טומאה הסתתר והתפלל בחשאי, לא ולא! "ויחי יעקב" כל מצוה ומצוה שעשה, עשאה באותה חיות שהי' רגיל בה בהיותו בביתו בארץ כנען.

הרבה פעמים התמלטו מפיו, "לית אתר פנוי מניה" "לית מחשבה תפיסה בך כלל" או באידיש, "הייליקער באשעפער האב אויף מיר רחמנות איך וויל דייך דינען" דברים אלו שנאמרו בהתלהבות השאירו רושם כביר על העומדים ונחרתו בלבותיהם לעולם.

אלפי חסידים היו משכימים לפתחו לבקש על עניניהם וצרכיהם הגשמיים והוא הי' משיבם בקיצור נמרץ ופזרם לשלום בברכתו שהיתה שגורה בפיו: "א יצועה פונ'ם הימעל" כלומר ישועה מן השמים, שזאת היתה גם כן ברכתו של אותו צדיק מהרי"א מזידיטשוב ששמו בקרבנו, ותיכף פתח את הגמרא כדי שלא לבטל אף רגע אחת מת"ת.

גם מאנ"ש תבע שיקבעו עתים לתורה, וטרם התחיל לקרוא את הפתקה שאל את החסיד איזו מסכתא הוא לומד, באיזו סוגיא הוא עסוק.

ולמרות שהי' משיב בקצור נמרץ לשוחרי עצתו, הי' מבלה זמן הרבה עם מי שהי' ת"ת, בר אוריין או ריח תורה נודף ממנו. מיד מבקשו לשבת — שרק תלמידי חכמים זכו לזה — ולהציע לפניו קושיותיו, ספקותיו וחידושי. רבינו ז"ל מאזין ומקשיב וכשהלה גומר הוא מתרץ, ומה מאד גדלה שמחתו כשהחסיד הנ"ל עמד על דעתו והתאמץ לסתור את סברותיו. שמחתו הי' מסביר עפ"י מה ששמע מהרה"צ מגורליץ ז"ל, מי שמחדש איזו

חידושי תורה וסותרים את חדושיהו והוא שומע ומקבל באהבה, סימן הוא שאין דברי תורה חביבין עליו. משל למה הדבר דומה, למי שיש לו מאה זהובים ובא אחד ורוצים להוציאם מידו הוא ישתדל בכל כחו ומאמצו למנעו מזה וסיים הרה"צ מגארליץ — אם בכסף זהב כן, בדברי תורה שמפו ומפנינים יקרה על אחת כמה וכמה.

בעת למדו הי' ממש כלפיד אש. כל חושיהו היו שקועים בלמד התורה ולא הי' יודע מהנעשה מסביבו. פעמים הרבה הייתי בחדרו ודברתי עם אנשים שחכו לברכתו והוא לא ידע את המתרחש. פקודתו לגבאי היתה שבעת למד שעוריו בחדרו המיוחד או בשעת הלימוד לתלמידיו אל יהיך איש — יהי' מי שיהי' להפסיקו.

ועובדא ידענא בגביר אחד שהי' תומך ברבנו ביד רחבה ורוח נדיבה שקבל מברק מבנו יחידו שהוא חולה מסוכן. הלה בא אל חצר רבנו ובקש מהגבאים שידשו לו להכנס אל הקודש פנימה. אותה שעה הרצה רבנו הקדוש את שעורו לפני תלמידיו. הגבאים הזהירו אותו שאל יכנס. אולם הגביר בהיותו ונפשו היתה מרה עליו והי' מהסוג של עשיר יענה... התאזר עז ונכנס לביה"מ והניח את הפתקא עם הפ"נ על העמוד וחכה עד שרבנו הקדוש יסיים את שעורו ואז יציע את בקשתו. אולם רבנו ז"ל כשהגביר את עיניו וראהו, לקח את הפתקא והניחה על השלחן ורמוז לו לצאת. וטרם אסיים ארשום עוד איזו הנהגה מרבנו הקדוש. אנ"ש שזכו להסתופף בצל קדשו זוכרים איך שרבנו ז"ל אחרי שקרא את הפתקא ובעל הפתקא הציע את בקשתו הי' פונה אליו בשאלה, "וואס טוסטו?" תמיד היתה שאלה זו מנקרת במוחי הלא רבנו כבר ידע את מצבו של אותו החסיד ושאלה זו מה זו עושה, עוד יותר השתוממתי בידעי שאין אאזמ"ו מוציא הגה מפיו מבלי כונה מחושבת.

אולם פעם בהיותי מיסב על שלחנו הטהור, ספר לי איך שבהיותו אצל האדמו"ר מהוסיאטין זי"ע שמע איך שהה"צ מהוסיאטין שאל את אחד מחסידיו שהגיש פתקא, "נו הא?" אחרי אשר פטר את החסיד לשלום הסביר לאאמריו ז"ל שבשעה שהאדם בא וקובל על מצבו הגשמי בה באותה שעה גם הנשמה קובלת על מצבה הרוחני, על כן אני שואל אותו נו הא? כלומר מה יש לך להשיב על טענותי.

לולא מסתפינא הייתי אומר שגם רבנו ז"ל כיון זאת בשאלתו, "וואס טוסטו?" כלומר מה אתה עושה לספק לנשמתך צרכי הרוחניים? וכעין זה מצאתי ג"כ בספר "זכר טוב" בשם הגאון"ק רבנו ר' צבי הירש מזידיטשוב: בשעה שבני אדם באים אלי בצרכיהם הגשמיים אז באותה שעה גם הנפש מגישה את צרכי, ואני צריך להשיב לאדם לפי צרכיו ולנשמה לפי צרכה.

ובזה פירוש המשנה "שנו חכמים בלשון המשנה" המשנה מלשון כפל. והיינו
חז"ל כללו בדבור אחד שני דברים גשמי ורוחני.
מכאן נוכל לראות עד היכן הי' רבנו ז"ל גוהר בדבורו ואפילו דברים
שהיו נראים חול כביכול הי' רומז בהם ענינים נשגבים.
ביומא דהלולא של האי סבא קדישא אנו תפילה שזכותו תעמוד לנו
שנוכל להמשיך אותה דרך החסידות שכבש רבנו ז"ל ונזכה להפיץ רוח טהרה
בלב כל ישראל ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

מרן קו"ק מחרי"א זצ"ל, משמאלו חתנו הגאון הצ' האב"ד זק"ק
קרולי חמיו של אדמו"ר שליט"א מספינקא

הגאון הישיש
מו"ה דוד שפרבר שליט"א
האבוק"ק בראשוב

זכר צדיק וקדוש לברכה

אמר החכם מכל אדם "זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב". ולכאורה לפי גוססת הלשון שבהתחלה, הוה לי' לסיים בסיפ' ושם רשעים לרקבון, ופירוש זכר צדיק מיועד לברכה ושם רשעים מיועד לרקבון רישי' היפך דסיפא, אולם נראה שהחכם מכל אדם רוצה להגיד סיפיה הוא תולדה דרישי', אם זכר הצדיק לברכה אז ממילא שם רשעים ירקב. ומה שפתח ברישא בלשון יחיד צדיק וסיים בלשון רבים רשעים מורה על מאמר החכם: מעט מן האור מגרש הרבה מן החושך. למדנו מזה עד היכן מגיע כח פעולת ברכת צדיק, והיינו כמין שפירש רש"י ריש פ' נח כשמזכירין שם צדיק מצוה לספר בשבחו שהוא באמת דיבור המצווה כמו שכתב הרמב"ם במסכת אבות.

וי"ל גמי זכר צדיק, אם מזכירין את הצדיק ממשיכין את הברכה ומזה עצמו בין כך ובין כך מתפתח רקבונם של רשעים רבים, והו' בכלל מה שכתוב טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים ר"ל מעט שמספרין בשבח ומעלתו של הצדיק כחו גדול וחזק מכחם של המון רשעים רבים.

אשר על כך ישמח לבי ותעלזנה כליותי בשמעי אשר זרע קודש מתחבתם חסידים ואנשי מעשה המאוגדים באגודת חסידי אדמו"ר קדוש ה' מספינקא זי"ע ועכ"י מתכוננים לסדר ולהוציא לאור קצות דרכיו הקדושים ושיחותיו הטהורות ועובדותיו הנפלאות ולהמשיך ולהשאיר רושם חקוק בלב החוסים בצלו ובצל בנו הקדוש זצ"ל הי"ד מרן בעל החקל יצחק, כמו שכבר פירשו תלמידי מרן הריב"ש זי"ע יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים שלפעמים פועלים פעולה נשגבה בספורי עובדות הצדיקים יותר מדברי תורה, ולאשר גם אני השפל הייתי מהחוסים בצלו הקדוש של אדמו"ר בעל אמרי יוסף זי"ע ופעמים לא ספורות זכיתי להיות מהמסובין על שלחנו הטהור אשר לפני ד' ולשמע אמרותיו הטהורות והקדושות וגם ליהנות מכחו הגדול, זה כחו לאלקים בענינים נפלאים, נדרשתי לאשר שאלוני להעלות גם אני דברים אחדים מאשר ראו עיני ושמעו אזני, ואם כי זו היא עבודה קשה שבמקדש לספר בשבחו ומעלתו של איש אלקים קדוש, כמו ששמעתי פעם אחת בהיותי מיסב על שולחן אדמו"ר בעל לקט עני מקאסוב וצוק"ל בסעודת ל"ג בעומר והי' שם

רב גדול חקן ובר אבהן והתחיל לדבר במדרגתו הגבוהה של בוצינא קדישא רשב"י ז"ל, ואדמו"ר הסב פניו אלי ואמר אני איני מבין איך יהיו איש לדבר ממדרגתו של איש אלקים קדוש כרשב"י ז"ל. אם כן הקשו לשאול ממני ומה מני יהלוד, מה ידעתי ומה הבנתי מכש"כ בהיותי צעיר לימים, בכל זה אפשר שהדבר הוא בכלל אל תמנע טוב מבעליו ויהא חלקי עם המזכירים זכרונות של אדמו"ר הקדוש הנ"ל כדי לחמם לבב הקוראים בצדק ולהכניסם בכלל וצדיק באמונתו יחיה, על דרך שפירש הרב הקדוש ר' דוד משה מטשארטקוב זיע"א, צדיק באמונתו יחיה מי שיש לו אמונת צדיקים יהיה בטוח שיחי' בזה ובבא. אם אספרה כמו מן המעט אשר ראיתי ושמעתי לא תכילם היריעה, לכן אקצר באמרים ואני אומר בכלל מאשר הבנתי מדרכיו בקודש אשר מחמת כח אהבת ישראל אשר בערה בקרבו לא היתה שום בקשה מאיש נדכא כבדה עליו להניחו בלי הבטחת ישועה, וקודשא בריך הוא הסכים על ידו. וזאת ידעתי מעובדות שקרו לי כמה פעמים הן ברוח קדשו אשר הגיד מראש, הן בהבטחת ישועות ורפואות שאי אפשר לספרן אלא מפה לאוזן, מה אומר ומה אדבר. אחת אשר אוכל לספר בלב נכון ובטוח אשר דברי תורתו ואמרותיו הקדושים בסעודה דרעוא דרעוין הי' במסירת נפש, דהיינו סדר דבריו הקדושים באותו סעודה הי' כך כפי מה שנשאר חקוק בלבי עמוק, בפרשיות של תורת כהנים והראה כוחו הגדול בנגלה, אח"כ פירשה עפ"י נסתר על דרך קבלת רבו הקדוש מזידיטשוב, ואח"כ על דרך דרושי חסידות ודברי מוסר. וכל דבריו היו בכח וקול גדול אשר נשמעו ברחובות קרי' למעלה מכח הטבעי. ובאמצע דבריו שמעתי אומר בזה"ל טאטע לעבען האב אויף מיר רחמנות איך האב דאך שוין נישט קיין כח. השומע סבור שעוד מעט יגמור דבריו מחמת חולשתו והנה נהפוך. הוא שהוסיף אומץ וכח גדול וסיים בברכות לכל ישראל. והנה מרשה לעצמי על פי זה לפרש עכ"פ בדרך צחות מה שאמר יעקב אע"ה באמצע ברכתו של דן לישועתך קויתי ד', שלפי פשוטו אין שום הבנה מה שייכות זה לברכות עיין במדרש מה שדרשו בזה, ולפי דברי האדמו"ר זצ"ל הנ"ל היה יעקב אבינו מסדר ברכותיו לבניו סמוך לפטירתו והגיד לכל אחד מה שיקרא לו עד סוף יומה, כמבואר במפרשים הקדמונים ואחר שגברה עליו החולשה ועדיין לא סיים מה שהי' לו לדבר, התפלל אל ד': לישועתך קויתי ד', ר"ל שיעזרהו השי"ת לגמור כל מה שברצונו לומר. ועד"ז היתה כוננתו של אדמו"ר זצ"ל שד' ישלח עזרו מקודש שיוכל להמשיך את דבריו וכפי שאני ידעתי מעצמי אוכל לומר שכל אחד, משומעי לקחו הרגיש שכונתו עליו, כמבואר בספרי תלמידי הריב"ש זיע"א שכך צריך להיות דרך אמירת התורה. אנא ובדידי הוה עובדא בהיותי פעם אחת משובתי ש"ק בספינקא ובעש"ק טבלתי במקוה והמים כמעט היו כבר שמנים מרוב טבילות החסידים, וילדות היתה בי והקלתי לי בש"ק בשחרית לבלתי ללכת

לטבול. והנה האדמו"ר זצוק"ל בדברו ד"ת בסעודת עתיקא קדישא והחומש פתוח לפניו. הרבה לדבר מגדול תועלת הטבילה של ש"ק שחרית קודם התפילה. ואם זכרוני איננו כותב אמר בשם א' קדוש מדבר שלטבילה בעש"ק צריך ללכת עד פרסה ולטבילה בש"ק בשחר קודם התפילה — אילו הי' מותר הי' — צריך ללכת ג' פרסאות עד שימצא מקוה טהרה.

ולדבר מכחו הגדול בהיותו פועל ישועות תקצר היריעה מהכיל וגם בעוה"ר כחי אינו מספיק לכן בע"כ אני מסתפק לספר זעיר שם רק ממה דבידי הוה עובדה והיינו כמו שנה או שנתיים אחר חתונתי נחליתי על עיני והרופא הי' מטפל עמי כמה חדשים עד שאמר שאין לי שום תרופה ח"ו רק להפסיק את הלימוד. ונסעתי על ר"ה לאדמו"ר זצוק"ל ובער"ה הי' כמעט אי אפשר מחמת המון אדם רב לבא לפניו ולדבר עמו. אחרי ראש השנה הכינותי לי פתקא ולא הי' כתוב רק רפ"ש על העינים ובקושי ודחק גדול זכיתי לבא לביתו נאווה קודש. נתתי לו הפתקא והי' בדעתי לספר את אשר אמר הרופא והקדים הוא ז"ל ואמר בזה"ל גלובץ מיר איך ווייס איך ווייס. איהר זאלט לערנען אויס א שיינעם יורה דעה ואם תרגישו איזה חולשה בעינים תשימו את הציצית עליהם. ואל תישנו אצל גר דלוק. קיקץ נישט אויף דעם דאקטער פיץ וואנעט זאלל ער וויסען האט ער דען איינמאהל געזאגט רפאנו ד' ונרפא. וכדבריו הק' כן עשיתי ותל"ת מאז ועד עתה עיני תחזינה מישרים. ובפעם אחרת איזה שנים אח"כ בהיות זוגתי הרבנית תחי' מסוכנת עד מאוד ר"ל עד שרופא מומחה אמר שח"ו כבר היא בכלל גוססת ר"ל נסעתי לאדמו"ר זצוק"ל ושפכתי מרי שיחי לפניו אז אמר לי "מה יודעים הרופאים עפ"י דרך הטבע אבל מה שהקב"ה עוזר את זה אינם יודעים". וסיפר לי מעשה שהי' בכלתו של הרה"ק מגלינא שדרה עם בעלה איזה שנים ואורח כנשים לא הי' לה מעולם וממילא בנים לא הי' לה. וחמי' הרה"צ הג"ל אמר לה שתיסע לזידיטשוב ושם ברך אותה שתפקד בזש"ק והיתה סבורה שיהיה לה מקודם ווסת ואח"כ תיפקד. ועבר זמן רב לבלתי היות לה וסת ונסעה עזה"פ והאדמו"ר מזידיטשוב הבטיח לה שתפקד בבן זכר. בבואה הביתה עבר איזה זמן ועדיין לא ראתה. אבל מעט מעט הרגישה שבטנה הולך וגדל בלי הרגש תנועה והרופאים משם אמרו שיש לה איזה גידול בבטנה ויש לעשות לה נתוח ואם לאו היא מסוכנת וכתבו לזידיטשוב והשיב לבלתי עשות מאומה. והגידול בבטנה הולך וגדל ונסעו ללבוב אל הפרופסור וגם הפרופסור לא עלה על דעתו שזה תריון ואמר שצריכים לעשות ניתוח ויפה שעה א' קודם. ובבואה לביתה כתבו לזידיטשוב והשיב ח"ו לעשות דבר עד שנתגלה שהיא הרה והמליטה זכר במועדה. וגם ילדה עוד ג' או ד' בנים מבלי היות לה אורח כנשים. וסיים אדמו"ר זצוק"ל שהבן הראשון כבר הי' גם אצלנו. ולמסקנא דמילתא שהרופאים יודעים רק מה שבדרך הטבע. אבל מה שהקב"ה עושה זה אינו בכלל ידיעתם ובירך אותי ברפ"ש עבור זי'

והבטיח לי עבודה אריכת ימים ושנים.

אבל בתוכי ישתומם לבי ורוחי תתחלחל בהעלות על מחשבתי אשר עצמותי הקדושים הנם טמונות תחת גוש ארץ הטמאה במקום אשר לא בין ולא נכד לו שמה ולא מן החוסים בצילא דמהימנותי ואין מבקר ומבקש על קברו הק' ועד היכן מגיע מעלת הביקור על קברי צדיקים מתבאר בזה"ק שמות ט"ז. בעובדא דר' לוי בר לחמא מובא ב"אפרקסתא" ידידי סימן קס"ח, אבל חז"ל תנחומיהם ישעשעו בפשי באמרם אין עושין נפשות צדיקים מעשיהם הם זכרונם ודבריהם חיים וקיימים וכבר כתוב בזה"ק משפטים דף ק' ע"ב אפילו ההבל דפומא אתר ודיכתא אית לי וקוב"ה עביד מנה מה דעביד אפילו מלא דבר נש אפילו קלא לא הוה בריקניא ואתר ודיכתא אית להו לכולהו עיי"ש. על אחת כמה וכמה אתר שהשאר לנו אדמו"ר זצוק"ל ספרי אמרי יוסף הקדושים, ואף גם לאותם אשר לא זכו להכיר את חכמת הקבלה יעלה להם זכרונם הקדוש לטוב להם ולזרעם אחריהם ע"י אוסף אמרותיו הטהורות ועובדותיו הנפלאות וכמו שיתבאר בראש המאמר מה שכתוב זכר צדיק לברכה וממילא שם רשעים ירקב סיטרא דמסאבא יתבער מן העולם, ואני תפלה זכרה אלוקי לטובה לכל מי שיסייע לזכרונות הקדושות כאלה כל חד לפום שיעור דילי באיכות יתירה על הכמות ויה"ר שיהא חלקי עמהם וזכותו תתעורר גם עלי להושע ברפואת הנפש והגוף בתשח"י אכ"ר.

יען כי ב"ג סיון ביום הילולא דברי' טבא קדישא מהרי"א ווייס לזכר עולם יהי צדיק בעהמ"ח ספר חקל יצחק שיצא לאור ע"י נכדו ממלא מקומו הרה"צ המפורסם האדמו"ר מספינקא כקש"ת ר' יעקב יוסף שליט"א אשר בחייו קדוש יאמר לו ועכשיו בעה"ר קודש קדשים במותו על קדה"ש הי"ד ודם זרעו הקדושים ע"י הארורים ימ"ש, וישנם ב"ה עוד שלומי אמוני ישראל אשר הסתופפו בצל קדשו המה יתנו מה שבידם מדברי קדשו, פעולותיו הנשגבות בקבצם כעמיר גורנה ואני בעיני לא אכחד תחת לשוני אשר לא אסתייעא לי מילתא להסתופף בצלו הרבה פעמים, אבל אחת ידעתי נאמנה וגבר רב מהימני הי' עד הראי' והשמועה שבהיות אדמו"ר בעל חקל יצחק עוד צעיר לימים בבוא איש א' לפני אדמו"ר בעל אמרי יוסף בבקשה גדולה בהיותו בסכנה מרחפת והבטיחו בישועה ואמר שנכון הדבר שיציע בקשתו זו גם לפני בנו באמרו עס איז גיט זאלסט געהן מיט דער בקשה אויך צו מיין ר' אייזיקל וכך נעשתה ישועתו על דרך פלא וסהדותא קדישא מפיו הק' כוללת ומספיקה לדעת עד היכן גדלה מעלת קדושת הבן בעל שדה תפוחים בעיני אביו קדוש ישראל. זכותם תגן עלינו עכ"י ונזכה ונחי לחיות בנרעם ד' לאור פני מלך חיים עד העולם.

שנת אור זרוע לצדיק ירושלים עיה"ק (כוונתי עפ"י הקדושת לר' בליקוסיים עה"פ מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק עיי"ש)

דוד הקטן שפרבר

אבוקה"י ברשוב

הרה"ג מר"ה יוסף אדלר שליט"א
אב"ד דק"ק טורדא ואגפ"י ונשיא
לשכת הארטה בטרנסילבניא
ירושלים.

תפלתו בקעת רקיעין

גדרשתי לאשר שאלוני להשתתף בעושי מצוה לבא בכתובים לכבוד זכרון האי גברא רבא בוצינא קדישא אשר רבבות אלפי ישראל הלכו לאור תורתו ויראתו הטהורה כל ימי חייו וגדולים צדיקים במיתתם ששפתותיהם עוד דובבות בקבר, וכהבטחת חכז"ל כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים, זאת אומרת גם בזמן שהם שוכני עפר ושפתותיהם רק נעות וקולם לא ישמע מ"מ דבריהם נשמעים ועושים רושם עמוק על לב כל יודעם ומכירם אוהבם ומוקירם.

והנה בן בנו הרב הגאון הצדיק כקש"ת מר"ה יעקב יוסף ווייס שליט"א מפליא לעשות פעלים רבים ונשגבים להנציח את זכר כבוד ק"ת אבותיו ביסודו ובכלכלו כמה ת"ת וישיבות בתי חינוך לתורה ולעבודה ברוח חסידות ספינקא וזכות אבותיו הגאונים הקדושים אשר בארץ המה תעמוד לו שעד זקנה ושיבה יגבר חיילים לתורה ולתעודה להרמת כבוד בית ספינקא עד בגוצ"א.

והנה חכז"ל למדוני שאין אומרים לפני המת אלא דבריו של מת ויען כי מצוה לקיים דברי חכמים ע"כ אני מעתיק פה את דבריו של הרב הגאון הצדיק המפורסם זי"ע מספרו הקדוש חקל יצחק בריש פרשת השבוע ושם הביא התרגום יונתן בן עוזיאל דמשה רבינו הספיד לאהרן הכהן באמרו ווי לי עליך אהרן אחי עמוד צלותהו דישראל ופירש שעל כן קראו לאהרן כן משום דתוה"ק מעלה את התפלות לפני כסא הכבוד ולכן לומדים קודם התפלה, כאשר יסד גם הפייטן בעל אקדמות חז"ל צבי וחמיד וריג דילעזן בלעותא בכך צלותהו מקבל והניא בעותא, ומשום כך אהרן הכהן שעליו נאמר הקרא שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו ע"י כח התורה שלמד העלה תפלות ישראל לפני הקב"ה, ולו נאה ולו יאה להקרא עמוד צלותהו דישראל עי"ש. וכל מי שיש לו עיניו בראשו יראה ויבין כי הספידא דמשה רבינו רעיא מהימנא על אהרן כהנא היא תמונה נאמנה לרכב ישראל ופרשיו הגאון הצדיק ונשגב, אשר רבים הלכו והולכים וגם לעלמי עד ילכו לאורו, כי הוא יגוע כל ימי חייו בתורה בקדושה וטהרה וקיים בעצמו אדם כי ימות כאהל

— ועל כן זכה שתפלתו הזכה והצרופה בקעה רקיעין והפכה מדת הדין למדת הרחמים ובעשה עמוד צלותהון דישראל. כל ימיו עבד את ד' במסירות נפש ולעת זקנתו מסר גם גופו הנקי והטהור לכבוד צורו וקונו, ועלה על המוקד כעולה תמימה, וע"כ בשכר זאת יומא דהילולא שלו חג ד' לגו כי על עמוד צלותהון דישראל זה נשען ונסמך, כי מה כאן הי' עומד ומשמש בתורתו ותפלתו הברורה אף שם יעמוד ויתפלל ויעלה את שועתינו לפני כסא כבודו של מקום שנוכה לעבוד את השם הנכבד והנורא אנחנו חרעינו וצאצאי צאצאינו ברות ישראל סבא המיוסד לפנינו באמרי יוסף ובחקל יצחק עד ביאת הגואל צדק בב"א.

הרה"ג מ"ה ישראל וועלץ
הראב"ד דק"ק כודפסט

מסורת אבות

רבנו הרמב"ם ז"ל ב"אגרת תימן" שכתב לחזק לב בני ישראל אשר בתימן ולעודד את רוחם לבל ירפו ידיהם מאמונתם, גילה להם ממסורותיו שלו שהי' לו בקבלה מאבותיו, וז"ל: אבל יש אצלנו קבלה גדולה ונפלאה קבלתי אותה מאבי שקיבל מאביו ומאבי אביו והוא קיבל הדבר עד תחלת הגלות של ירושלם כמו שנאמר (עובדי' א', כ') וגלות החל הזה לבני ישראל אשר כנענים עד צרפת וגלות ירושלם אשר בספרד ירשו את ארץ הנגב (ראה שם ביאר הדבר באורך).

הקבלה והסודות, תורת חן, חכמה נסתרה היא חכמה מקובלת אשר גילה ה' סודו לעבדיו הנביאים, כאשר האריך בזה האפודי ומובא בס' אמונת חכמים פ"ב, ובה כלולים הסודות של מעשי בראשית ומעשה מרכבה שנמסרו לישעי' וליחזקאל הנביאים, עי' ברמב"ן בהקדמתו לפירושו על התורה, ובזה"ק פ' תולדות, ובעוללות אפרים מאמר מ', וגם יש בה חלק, הקבלה המעשית, כמו שהי' רבנו יהודא החסיד, בעל שם מעשים" (ראה בס' חסידים הראשונים תולדות ריי החסיד פ"א), ובגמ' (סוכה נ"א-נ"ג) מזכרים, חסידים ואנשי מעשה" וכפירוש רש"י ז"ל (סוטה מ"ט ע"א) אנשי מעשה בטוח בחשיבותו ועושה מעשים מופלאים, ובמס' ברכות (דף כ"ח) נוקמי' לר"י בעל מעשה הוא, ופי' בעין יעקב דהיינו שהוא בעל קבלה מעשית כדאמרי' בבכורות ח' בעובדא דר' יהושע בן חנניא אמר, "שם" ואוקמי' בין שמיא לארעא, וכל ספר הזוה"ק הוא ספר הנבואה שחזרה בזמן ההוא.

הראשונים שנפתחו להם השמים וזכו להשגות גבוהות ולראות מחוות גפלאות הנאצלות מן הנבואה, היו רבנו שמואל הנביא, בנו רבנו יהודא החסיד בע"ס חסידים, ותלמידם מוהר"א מגרמיזא בע"ס רוקח זללה"ה, המה החלו להשתמש בקי אור הבהיר מאורות העליונים, שהיו גנוזים וחתומים בידיהם מאשר קבלו מאבותיהם גנוי נסתרות מתורת חכמה נסתרה וקבלה מעשית, המה הקדושים מחסידי קמאי שבאשכנז פלסו גתיבות למו באורחות חייהם להיות מוכשרים לקבל שפע קודש, להוציא מכח אל הפועל את הכחות הרוחניים הטמירים בבחורי האומה הישראלית שהם, "סגלת הסגולה" (כחרי מאמר ב' אות ס"ד וכו'), וכה חיו בקדושה ובדבקות עד שנתדבק אליהם הענין האלקי

לפרסם אותם בגדולה וכבוד ובאותות ומופתים (ראה בס' חסידים הראשונים).
ומאבות הקבלה באשכנז באה גם להראב"ד שהי' ממקובלי ספרד שזכה
לרוח הקודש כאשר יאמר בעצמו בפ"ח מהל' לולב ובפ"ד מהל' בית הבחירה.
ועי' מהריב"ל ס' קט"ד ומוהר"ש סי' ס"ח שאינו גוזמא והפלגה. (עי' שם
הגדולים מער' גדולים א' בערכו שזכה לגלוי אלי') וכן חמיו הראב"ד השני
בר' יצחק ובנו רבי יצחק סגי נהור זללה"ה זכו לגלוי אלי' ולרוח הקודש (עי'
שה"ג שם ובריקנט, פ' נשא ובמצרף לחכמה פי"ג). ולפי דעת הר"א מרקוס ז"ל
חקסת סופר הנספח לשר"ת מן השמים, הוא בעל ספר ברית מנוחה, שהוא ספר
מלא סודות מפני הנבואה מכח שמות הקדושים, ואיך פועל האדם בהשביעו
בשם את המלאכים, וכן הר"י מקורבל בעל שו"ת מן השמים אשר השתמש
בשמות הקדושים בשאלות חלום ואחריהם הרמב"ן ז"ל שקיבל מהרוקח, ומתלמידיו
ר' יצחק סגי נהור, ואחריו תלמידו הר"י דמן עכו שגלה ענינים נפלאים בצירופו
שמות כמפי הנבואה (עי' שה"ג בערכו) עד שנתגלה ס' זוה"ק שהוא ספר
הנבואה, שבו נתבאר על התגלות החכמה באלף הששי ותתעלה החכמה כל
ששים שנה מעלה אחת עד שנת ת"ר. (זוהר וירא דקיי"ז).

הראשון מגולי ספרד שזכה להופעה שמימית הוא מרן הב"י ז"ל רבנו
יוסף קארו (נולד בשנת רמ"ח במדינת פורטוגאל ונפטר בשנת של"ה בצפת)
זכה למגיד מן השמים, אשר הורהו דרך העולה בית-אל לעשות נסים ונפלאות
כבימי חכמי הש"ס (ראה בראש ס' "מגיד משרים", שם פ' בראשית פ' ויצא שם
נכפלו שמה עוד בפ' מקץ ובפ' בשלח).

ואח"כ בא רבנו משה קורדווארו זצ"ל בספרו "תומר דבורה" והורה הדרך
המובילה להשגת רוח הקודש ולהיות מעון לשכינה להדבק בהשם לקיים מ"ע
והלכת בדרכיו, "ובו תדבק" ואז יוכל האדם לעלות בהר ה' ולקום במקום
קדשו לראות המראות הנפלאות.

הרה"ק מוהר"ת וויטאל זצ"ל תלמיד האר"י הקדוש ז"ל חיבר ס' "שערי
קדושה" והורה איך אפשר להגיע אל המעלה העליונה ולהיות מן העולים והזוכים
למדרגות גבוהות להעשות ע"י אותות ומופתים — כאשר כותב הגאון מהר"י
מינץ בדרוש עשירי (ראה שמה דבריו הקדושים), והרמ"ק ז"ל אמר בתמיה:
רבתי: "וכי מפני שלא נדע טעם נכחיש מה שמאומת בקבלתינו מסיני?
(אילימה תומר א' פרק ט"ז).

וכן היו בדור שלפני הבעש"ט, חסידים ואנשי מעשה, שזכו להשיג השגות
רוח הקודש, ונשמע קולם בשמים ונעשו על ידם נסים ונפלאות, אמנם לשיטת
מסוימה וקבועה, ליסד "מרכז רוחני" בית מדרש שבו יחונכו התלמידים באופן
זה שיגיעו למעלת בעלי רוח הקודש, לא הי' בישראל מאז שנסתם החזון אחר
חתימת התלמוד, עד שבא הבעש"ט והעמיד בית מדרש לגדל בו בעלי רוח

הקדוש וגבורי כח לחולל נפלאות ואותות ומופתים כמו בימי חז"ל בעלי התלמוד, כדי לקדש שם שמים ושם ישראל בעולם כי יכירו וידעו הכל כי אכן יש ה' בישראל.

ועפ"י הבריאות והפירות שנתפרשו דבריו בספריו הקדושים אפשר להשיג גם היום השגות נעלות ונשגבות ברוח הקדוש ותחיית המתים — וכך ישנם עוד אמצעים אשר על פיהם אפשר להוציא מכח אל הפועל הכחות הנסתרים כחות הנפש הפנימיים, לפעול על ידם נפלאות גדולות, ואת הכל הביא הבעש"ט ז"ל בכור הבחינה ובנסיון, ובנסיונותיו עלו יפה, והשתוללים בבית ד' בחצרות בית מדרשו תלמידיו ותלמידיו תלמידיו נ"ע ז"ל אשר הלכו לאורו, וקבלו עליהם לחיות חיים קדושים וטהורים עפ"י מסורת הנביאים ביד ר' פנחס בן יאיר, לאמור: זהירות מביא לידי זריזות וכר' ופרישות לקדושה וכר' עד לרוח הקדוש ולהחיות מתים (ע"ז כ' ע"ב) לברר כפי אשר הורם הבעש"ט ז"ל, הראו גדולות ונפלאות, ותפלותיהם וברכותיהם עשו פירות ופירי פירות ונתקדש שם שמים ברבים על ידיהם, והאמונה גברה בארץ, זאת היתה משאת נפשו של הבעש"ט ז"ל, ומטרת חפצו, ביסוד שיטתו ובית מדרשו לחסידים ואנשי מעשה (עי' פירש"י סוטה מ"ח ע"ב) ונתקיימה מחשבתו, ועד דור ודור אמונתו.

ומסורת הבעש"ט קיבל בעל הספר הקדוש "חקל יצחק" כ"ק הגאון הקדוש בוצינא דנהורא, אספקלריא המאירה א"א מרן כקש"ת מוהר"ר יצחק אייזיק (ה"ד) זי"ע ועכ"ל, מאביו הגאון הקדוש המקובל מרן האמרי יוסף זי"ע, מטפינקא, כאשר ידוע ומפורסם לאלפי ישראל החסידים שהתחממו לאורו והסתופפו בצילו וראו צדקתו ועבודתו במסירת נפש ממש ובהתלהבות נוראה.

אולם כדי להדגיש אמונתנו באותו צדיק קדוש וטהור, אשר בהיותו עוד צעיר לימים, ה' מפורסם בעולם לאיש קדוש ונזיר אלקים שגדול ה' כוח תורתו לגזור גזרות ומן השמיים קיימן, אצטט דברי רבנו האי גאון.

"דע כי דבר זה הוא מקובל אצל כל הראשונים יחד, ולא ה' אחד מכחיש בו, כי אומרים ה' כי הקב"ה עושה אותות ונוראות ע"י הצדיקים (בכל דור ודור) כמו שה' עושה ע"י נביאים" (ב"הכותב לעין יעקב" חגיגה פ"ב).

וגם בעל העקרים כבר אמר: "שכל מי שמסופק שהשי"ת לא ישלים רצון הנביא או הצדיק הראוי לכך — הנה הוא כמטיל ספק בתורה ושורש משרשיה, ומכש"כ שיש קידוש השם, שראוי ומחויב לפרסם שהטבע משועבד לעשות רצון שומרי התורה" (עקרים מאמר ד' פ' כ"ד).

פרשיות אלו שפירושן: כח וגבורה ניתנו להצדיקים האמתיים להיות מושלים בקרב תבל — לא נאמרו אלא ללמד ולהשריש בלבנו אמונת חכמים, אותה המעלה בין המעלות שמנו בהם החכמים ב"קנין תורה".

כל עצותיו שיעץ לכל איש — הכל ה' רק על פי דרך התורה, כי הכל

נמצא בתורה — לכן להרבות בשבתו אך למותר, ולו דומיה תהלה, אשרי הדור שהי' אותו צדיק חי בתוכו.

כנגד המלעיגים ומלעיבים בצדיקי הדור מרגלא בפומי' דברי הגה"ק בעל עבודת ישראל (ס"פ בא) שאמר בדרך הלצה על הנוסח „ואף אתה הקהה את שיניו" מאי ענין שינים לשאלה זאת, ואפשר כי יש רשעים מוסתרים אשר הם מודים במקצת כי יש לעבוד הבורא בתורה ובתפלה ובשאר מצות אבל אינם מאמינים כי יש עבודה אפילו באכילה ושתי' וכל דבר גשמי להרים הניצוצות ולדבקה בו ית', וזה השאלה מה העבודה הזאת לכם, כי לכם לכל צרכיכם, פי' שאתם אומרים כי גם בזה אתם עובדים את השי"ת והרשע מלעיג על זה, ולכן אף אתה הקהה את שיניו כלומר כיון שאינך מאמין כי האכילה ושתי' נבראו ג"כ לכבוד השי" ולעבדו למה תשחית בחנם את הלחם, כי האדם כשאוכל כמו הבהמה הוא מוריד את הניצוצין ח"ו להשפילם יותר ולכן יותר טוב לו להקהה השינים כי כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו והצדיקים הם מנשאים כל תאוות וכל דבר גשמי השמימה לעשות נח"ר ויחודים נפלאים.

הוא הי' אומר שיש מי שפי' אלקים משמים השקיף וכו' לראות היש „משכיל" דורש את אלקים, כלומר שאינו סומך על הקבלה אלא חוקר דורש אחר אמיתית מציאותו והשגתו יתברך. ויבין וישכיל אחרי מחצב שרשי דתו, איש כזה יכשר יותר בעיני ד', אמנם המקובלים חולקים ע"ז ואומרים שאין מהראוי לחקור באמונה והמליצו ע"ז וארשתיך לי באמונה, ומזהירין מן הדין שלא להכניס ראשו בסכנת החקירות והדרישות כי קצר השכל וחלש התבונה ומה נקל לו ליפול ברשת הטעות האפיקורסות כאשר בעינינו ראינו בחוש, דרוש י"ב שפי' בזה מה"כ דלעיל אלקים משמים השקיף וכו' דר"ל הוא ית' צופה ומביט אם יש צדיק מעולה בשלמות זה, שיהי' משכיל בעל השכלה ותמים בשכלו שהוא בעצמו יהי' מספיק להוציא מהשכלתו מה שיאות לו בהנהגתו, ועכ"ז משליך השכלתו מנגד והוא דורש ומבקש אלקים שאינו רוצה להתנוג אלא כמו שהוא ית' יורהו וילמדהו].

גם הי' בית מדרשו, בית תלמוד עבור בע"ב וחסידים מופלגים, שבאו ללמוד ממנו מוסר, ומדות טובות, צדקה ומעשים טובים, לא לשם „מופתים" במקצוע פרנסה וכלכלה, ועושר וכבוד, כי אם לשם שמים, להתבסס מתורתו וקדושתו ועבודתו — באו לפניו מכל המפלגות, מחסידים ומבלתי חסידים, וגם ממתנגדים, כל מי אשר אך חשקה נפשו בתורה ועבודה, ובמוסר ויראת שמים — באו להסתופף בצלו, להתבסס מתורתו, וליהנות מזיו הוד קדושתו, וכל אחד ואחד מצא שם די מזון רוחני לרוות נפשו הצמאה והרעבה לשמוע דבר ה' — תופיע לפנינו תמיד התמונה הנהדרה של כ"ק אדמו"ר הוקן והתמונות

יט

מסדרת אבות

הנהדרות של בניו תכדיו הגאונים הקדושים ולא ימשו מנגד עינינו כל
עוד נשמת שדי תחיינו.
ירושלים, אור יום ב' לס', וספרת לך, כ' למסמונים תשי"ז

הרב הגאון מו"ה
אברהם צבי ווייס שלישי-א
האב"ד דק"ק נוה-אחיעזר

הקדוש והטהור

בעיירה קטנה ספינקא, על שפת נהר טיסו — במחוז מרומורוש החלה להשתור השושלת המפוארת של בית ספינקא בשנת תר"ל ל"ג בעומר. ביום זה נשא כ"ק הגאון הקדוש שר בית הזהר מרן ר' יוסף מאיר ווייס מחבר סה"ק אמרי יוסף לאשה את הרבנית הצדיקת מרת פרל בת גדולי היחס ה"ה הגביר הצדיק ר' יעקב באש ז"ל (משפחת באש מתייחסת לגזע הגה"ק בעל מגלה עמוקות). היה זאת זיווגו השלישי של בעל אמרי יוסף זי"ע. מיד אחרי החתונה קבע מרן בעל אמרי יוסף זצ"ל את מושבו בספינקא על פי עצת מורו הגה"ק מהרי"א אייכנשטיין מזידיצ'וב זצ"ל. לבעל אמרי יוסף היו שתי בנות מזיווגו השני, אבל בנים עוד לא היו לו.

אחרי נשואיו עם זיווגו השלישי — החל בעל אמרי יוסף לבקש מרבנו הקדוש מזידיטשוב — להתפלל שיזכה בבן זכר. בשבת פרשת שופטים תרל"ב נסע בעל אמרי יוסף עם הרבנית פרלה לרבו הקדוש לזידיטשוב ובלבו החלטה נחושה לפעול אצל הרבי שיבטיח להם בן-זכר.

כפי הנהוג בזידיטשוב היתה נחשבת סעודת הצהריים בשבת, היא סעודת עתיקא-קדישא לעבודה העיקרית של עריכת השולחן. בעת אמירת התורה בסעודה פתח הגה"צ מזידיטשוב בפסוק כי תצור על עיר וכו' ובהטותו את פניו כלפי האמרי יוסף זצ"ל כפל כמה פעמים את התיבות „ובנית מצור” מה שהי' לפלא לכל המסובים, וכאשר הגה"ק מזידיצ'וב גמר את שלחנו, נלווה אליו בנו הקדוש ר' אלי' ז"ל. והגה"ק מזידיצ'וב אמר לו שיאמר להרב ר' יוסף מאיר מספינקא בזה"ל „עזר איז שאן גיהאלפין געווארין” — שהוא כבר נושע — והי' לפלא. הגה"ק בעל אמרי יוסף שדקדק בלשון רבו הקדוש — התחיל מיד לעיין ולהתעמק בדברי מורו הגדול והתקשה מאד בהבנת הרמז של „ובנית מצור”.

בשנת תרל"ה נתקיימה ברכת צדיק — תולד בבית האמרי-יוסף בן-זכר, אז הבין הבעל אמרי יוסף את דברי מורו ורבו מזידיטשוב שכפל את המלים — ובנית מצור — וראה שהמלה „מצור” מכון לשם יצחק אייזיק.

הבין את כוונת מורו הקדוש, שיבנה מפטירתו הקדושה וקרא לבנו הנולד
לו בשם רבו — יצחק אייזק.

הילד יצחק אייזיק שנתחנך על ברכי אביו הקדוש — במעלליו התנכר
נער — ראו בו כי לגדולות נוצר.

הוא התעמק והתמסר ללימוד תורה, מפי טובי הרבנים שהיו מיושבי בית
ספינקא, ועם הגיעו לגיל המצוות החל בעצמו לקבוע ימים ולילות לתורה בצורה
מבהילה — ממש מחוץ לגדר אנושי. היה שם לילות כימים, ולומד בקול חוצב
להבות בעמידה ש"ס ופוסקים — ובמיוחד טור ובית יוסף.

עד שבהגיעו לחתונה העיד עליו קדוש זקני אחי אביו הגה"צ המפורסם
מה"ר אהרן ווייס האדמו"ר מבנדיקוביץ זצ"ל שהוא בקי בש"ס ובד' טורים
כאחד הגדולים.

רבינו ז"ל נשא לאשה את הרבנית מרים בת הגה"ק רבי ישכר דוב
אייכנשטיין מודיץ'וב.

מיד אחרי חתונתו התחיל לרכז מסביבו את טובי האברכים וקבע ישיבה
מבחורים יחידי סגולה שלמדו בהתמדה גדולה והי' נעור כל הלילות — משבת
לשבת לא שכב במטה, וכל ערב לא ישן יותר משעתיים.

אז גם התחיל בתפלה בהתלהבות עצומה, בקול אדיר וחזק, בקול חוצב
להבות אש.

אולם עיקר כחו ועמלו היה בתורת הנגלה והנסתר, בלי הפסק, וכמעט שלא
הוציא מפיו הקדוש כל היום שיחה של חולין.

בשנת תרס"ד בעת שאביו הקדוש בעל אמריי זצ"ל חלה, התחיל אביו
הקדוש למסור לו את ההנהגה של החסידים, והטיל עליו מפעם לפעם לנהל
שולחנות ולקבל פתקאות מהמוני חסידיו, ולהיות עוזר על ידו בברכת הפרידה
לחסידיו, אביו הקדוש מסר לו את סוד הפתקאות, וכמה מעיקרי תורת החסידות
ותורת הנסתר.

עם הסתלקותו של מרן הגה"ק בעל אמריי יוסף זצ"ל ביום ו' אייר שנת
תרס"ט, קבל מרן זי"ע לידו את ההנהגה ונהרו אליו אלפים של עדרי צאן
קדשים, כי נוסף לזה שכולם ראו והכירו את עבודתו הקדושה ומדותיו הקדושות
ונוסף לזה שהיה פועל-ישועות מפורסם הי' ידוע לגאון עצום בתורת הנגלה
והנסתר. עד שכל גדולי הדור בימיו הכירו בגדלותו וקבלו את מרותו.

עובדא ידענא: שכאשר מרן הקדוש ביקר פעם ראשונה בעיר סאטמאר,
בזמן הזה שקודש בתור אב"ד ור"מ בעיר, הגאון הגדול הצדיק בעל קרן
לדוד זצ"ל, וכאשר מרן זי"ע ביקר בבית המרא דאתרא הקרן לדוד, כבד אותו
ביותרת הכבוד והכניע עצמו בפניו כתלמיד צעיר בפני רבו, ומסר לו את מקומו

בראש השולחן והוא עצמו התיישב בצד השולחן. אחרי הפצרות רבות למרד שיסכים לשבת בראש השולחן.

אחרי הבקור כשמקורבי המרא דאתרא באו אליו בשאלה למה הכניע עצמו כל כך, ומחל על כבודו בפני האדמו"ר מספינקא, ענה בעל קרן לדוד שהוא מכירו עוד מזמן היותו אב"ד בעיר ווישו — וידע להעיד עליו, שהוא

הגאון"צ ר' ישראל חיים זצ"ל, הבן הבכור של רבנו מהר"א זצ"ל אבי האדמו"ר שליט"א.

גאון הגאונים ובקי בעל פה בש"ס ופוסקים כאחד מהראשונים עד שאין דוגמתו בדורנו.

נוסף לשיעוריו הקבועים ולדברי התורה שאמר על שולחנו שהי' מלאים תוכן והתלהבות עצומה, הי' גם מחדש נפלא, בפלפול והלכה בעמקות וחריפות גדול. הי' גם משיב גדול למאות השואלים את פיו בדבר ה' זו הלכה.

בזמן המלחמה העולמית הראשונה כאשר נאלץ היה לעקר דירתו ברח מחמת המצוק והתגורר זמן מה בעיר הבירה בודאפסטה. משם עבר לגור בעיר מונקץ. במקום שניהל את רבנותו ברמה, ונהרו אליו אלפים ורבבות חסידים ויראים שבאו להתבשם מתורתו ועבודתו הקדושה. ליהנות עצה ותושיה, ולקבל ברכתו הקדושה אחרי שהי' מפורסם לאיש מופת גדול.

בעת היותו במונקץ היו לו קשר מכתבים עם הגה"ק בעל מנחת אלעזר האב"ד והאדמו"ר ממונקץ זי"ע בענינים של תורת הנסתר, עד שהאדמו"ר ממונקץ זי"ע שהי' מפורסם למקובל גדול העיד עליו שהוא ממש חד בדרא בתורת הנסתר וייחד לכבודו את תשובתו הגדולה על ענין הנחת תפילין של יד בישיבה, או בעמידה על פי הסוד, המודפסת בספרו אות חיים ושלום על הלכות תפילין.

והתייעץ אתו הרבה פעמים בתורת הנסתר הנוגעים לחיבוריו המרובים. אחרי כמה שנים עבר לעיר סבלוש והתחיל לנהל ישיבה גדולה והדריך את המוני תלמידיו בדרכי התורה והחסידות והמריצים ללמוד תורה בקדושה וטהרה בהתמדה עצומה ולהתפלל בהתלהבות ולא לבטל אפילו רגע קל מעבודת השם וניהל נשיאותו ברמה — אלפים ורבבות מהמדינות השכנות השכימו לפתחו ולמדו לקח מפיו.

בעת שעלה הכורת על יהדות הונגריה בשנת תש"ד הובל יחד עם אלפי חסידיו ותלמידיו למשרפות אושוויץ, ועלה על המוקד בקדושה וטהרה יחד עם כל הקדושים שנהרגו על קידוש השם ביום י"ג סיון תש"ד הי"ד.

יחד עם אבדן ביתו הגדולה בסבלוש, נאבדו גם המון כתבי קדשו, בכל מקצועות התורה, והתשובות שהשיב לשואליו למאות, ולא נשתיירו לצערנו הגדול, אלא מעט מזער מכתביו הקדושים, אשר נאספו ונלקטו ע"י נכדו הגאון"צ האדמו"ר ר' יעקב יוסף וויס שליט"א הממשיך את שושלת בית ספינקא בברוקלין בארה"ב, שהוציא לאור את הספה"ק חקל יצחק עה"ת. ועומד גם להוציא לאור חלק מתשובותיו בהלכה.

ישמשו בא דברי אלה כאות זכרון להמוני חסידיו שנשארו לפליטה, בכדי להמשיך ללכת בדרכיו הקדושים להגדיל ולהרבות פעלים לתורה וחסידות. ארבינו הקדוש יהי לנו למליץ וזכותו הגדולה תגן עלינו אכ"י.

ורבנים הגאונים הרב אהרן ווידר אב"ד לינק
הרב אפרים פישל הערשקאוויטש אב"ד האליין

דרכי רבנו ותולדותיו

א"כ הנהלת הישיבה הקדושה אמרי יצחק בירושלים עיה"ק תובב"א הע"י
שמרעה שמענו ותשמח נפשנו שכ"מ מתעסקים בקדשים לאסוף מלא
הפנים מתולדות שיחות ונפלאות מהאי גברא רבא וקדישא אשר משמיא נחית
להליב אלפי ישראל לעבודת ד' ולתורתו הק' ולהשפיע להם בני חיי ומזוני
בברכתו הקדושה אשר ברך להם ה"ה רבנו הקדוש אור עולם מרן מהרי"א בעל
חקל יצחק זצ"ל זיערעכ"י הי"ד. דבר גדול עשיתם לעורר לב תלמידיו וחסידיהו
ללמוד מדרכיו הקדושים, כמ"ש הרמב"ם ז"ל בפרק י' מהל' דיעות הל' ב' מצוות
עשה להדביק בחכמים ותלמידיהם כדי ללמוד ממעשיהם כענין שנאמר וכו'
תדבק וכו' עי"ש, וכמאמר המאירי סנהדרין י"ט ואשרי מי שלמד מן הצדיקים
ויעוין באורחות חיים סוף הל' חוה"מ וז"ל "וכונת התורה בנתינת המועדות
הזראי' לפני השם כדי להדביק ביראתו ובאהבתו ולעסוק בתורתו התמימה
וילמדו ליראה את השם הגבד והגורא מן החכמים והחסידים העולים לראות
את פני האדון ד' אלקי ישראל ג' פעמים בשנה" עכ"ל. ואפשר לרמוז זאת
במשנה דמס' אבות פרק ב' משנה א' עין רואה, ואזן שומעת היינו מי
שזכה להיות עינו רואה צדקת הצדיק ופרישתו וקדושתו בחייו, ומי שזכתה
אזנו להיות שומעת תורותיו ותפילותיו הקדושים וכל מעשיך יהי' בספר
נכתבים שתעלה על הספר כל מה שראו עיניך ושמעו אזניך ע"ד המפורשים
הנ"ל כדי שנלמוד מדרכיו הקדושים.

ומה שבקשו מאתנו שנכתוב לכם מה שידוע לנו מגדולת רבנו הקדוש
הי"ד, הגליין לא יספיק לחרוט בעט ברזל את כל אשר ראו עינינו ואשר
שמענו מפי עדי ראי' נאמנים, אך נבא בקוצר אמרים, לכתוב איזה גרגרים,
מתולדות רבנו.

בשנת חמש עשרה שנה לימי חייו, נשא עזר בקדש את זו' הרבנית
הצדיקת המפורסמת מרת מרים ע"ה בתה של הרב הקדוש מר"ה ישכר דוב
האב"ד בק"ק ווערעצקי בעהמ"ח מלבוש לשבת ויו"ט נכדו ותלמידו המובהק
של רבנו הק' מהרי"א מזידיטשוב זצ"ל. נפלאות מסופר מגדל קדושתו
ופרישתו בשנה הראשונה לחתונתו וממש לא יאומן כי יסופר כי בדור

שלפנינו ה"י גוף קדוש בזה. ישב על התורה והעבודה יומם ולילה בביהמ"ד וה"י ישן רק בכל לילה שתיים שלש שעות. עשה הרבה סמפים לנפשו וכשעברה ז"ר הרבנית הצדיקת החזיר פניו ממנה ועוד כהנה וכהנה.

רבו המובהק ה"י אביו הגאון הקדוש מרן האמרי יוסף זצ"ל אשר לפי עדותו של בנו רבנו זצ"ל נצמדים ה"י אצלו כל הג' עמדים של תורה עבודה גמילות חסדים אשר קבל מרבותיו הק' ה"ה מרן הגה"ק מהר"ש מבעלזא זצ"ל ומרן הגה"ק מהרי"א מזידיטשוב ומרן הגה"ק מהרי"א מקאמארנא זצ"ל ומרן הגה"ק מצאנז זצ"ל. חוץ ממה שקבל מאביו הקדוש ביקר אצל שאר צדיקי דורו ללמד מדותיהם ודרכיהם הקדושות ה"ה הגה"ק משינאווע זצ"ל ואצל אחיו הגה"ק מגארליץ זצ"ל ישב כמה שבועות. וה"י ג"כ אצל הגה"ק רד"מ מטשארטקוב ז"ל על ש"ק וה"י אז כבן כ' שנה. וכשהגה"ק מטשארטקוב גמר את תפלתו בחדרו המיוחד לו לתפלה ורבנו זצ"ל ה"י עוד עומד ומאריך בתפלתו רמו הגה"ק הנ"ל מחדרו שימתינו עד שרבנו יגמר את תפלתו. גם אצל אחיו הגה"ק מהוסיאטין ביקר ואצל הה"ק מהר"מ מרוזוידאב ועוד ועוד. בבחרותו זכה ג"כ להכיר את הה"ק ר' יהושע מבעלזא זצ"ל שה"י אצלו ביחד עם אביו הק' על ש"ק וכמו כן ה"י בבחרותו ביחד עם אביו אצל הגה"ק בעל ייטב לב זצ"ל מסיגעט. וכולם כאחד קרבו אותו עד למאד.

חותנו הקדוש השתבח בו הרבה ואמר בזה"ל „איך שעם מיד נישט מיט מיין איידעם פאר אלע רביים“.

יראתו הגדולה אין לשער ואין להעלות על הכתב וכל רואי פניו הקדושים הכירו בו יראתו כי נפל עליהם אימה ופחד כמאה"כ. וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך. לימודו ה"י באימה ופחד גדול. נוכל להעיד עליו כי לא הסית דעת אף רגע א' מיראת ד'. בכל עניניו מידותיו והתנהגותיו הקדושים עירב בהם תמיד מדת היראה. ועי"כ זכה רבנו הק' להיות ממארי דרזין וכמאמר הגמ' תגיגה י"ג ע"א שאין מוסרין חכמה זו רק למי שלבו דואג בקרבו ופירש"י ז"ל שאינו מקיל ראש עכ"ל.

גבין בזה מה שסיפר לנו הרב החסיד מר"ה סענדר וייס מספינקא בס' פאר יוסף ששמע מאדמו"ר הגה"ק האמרי יוסף זצ"ל שכאשר בא בפעם הראשונה להגה"ק מצאנז עמד בשורה בין כל האנשים אשר עמדו שם כדי לקבל שלום הגה"ק השיב במהירות לכא"א עליכם שלום וכאשר הגיע אצל רבנו שאל אותו בזה"ל „ווער ביסטי יונגער מאן?“ השיב לו איך בין דער זין פון ר' שמואל צבי דיין ממונקאטש ואח"כ בין מנחה למעריב שאל אותו עזה"פ ווער ביסטי יונגער מאן והשיב לו כמקדם. אז אמר לו הגה"ק מצאנז „איך פראג דייך נישט וועמענס דיא ביסט גור ווער דיא ביסט“ ואמר לו שמחר בבוקר קודם התפלה יבוא לתדרו וכאשר בא בבוקר לתדרו שאל

אותו הגה"ק האם הוא אומר תיקונים והשיב לו כן אז אמר לו הגה"ק שיתחלף עמו בתקונים שלו וכן עשה עי"ש באריכות סיפורו הנפלא הנ"ל. עכ"פ לעונינו נראה מזה שרבנו הק' מצאנץ זי"ע תיכף כשראה את פניו המלאים יראת ד' הכיר בו כי ראוי הוא להשיג רזי התורה.

והאב זוכה לבנו בתורה ובחכמה כי רבנו הק' מהרי"א זצ"ל זכה לקבל מאביו הק' את מדת היראה שלו וכמו כן זכה לקבל ממנו רזי תורה. עוד בימי בחורו החל רוח ד' לפעמו לעסוק בחכמת הנסתר והיה כמעט יחיד בדורו בחכמה זו, ושמעתי מהחסיד ר' אברהם מרדכי מפיטהארין כי בכל פעם

מרן רבינו הקדוש מהרי"א זצוק"ל, מימינו להבלח"ט מרן שליט"א בצעירותו. בקצות הרה"ח ר' חיים בלעך ור' אלתר הירש משמשים בקודש.

שבא איזה גדול למרן זצ"ל בקש ממנו מרן שיאמר מוסר לבנו הוא רבנו שלמד חכמה זו במסירות נפש שאל ירבה לעסוק בחכמת הנסתר, ומרן צוה לו לגמור את הפי' אשר התחיל לחבר על הפרי עץ חיים מהאר"י ז"ל ואעפ"כ נתקיים בו ואת צנועים חכמה כי רבנו הקדוש היה מסתיר מאד את חכמתו הנפלאה בסודות התורה מלבד מעט מועיר אשר גילה בעת אמירת תורה ברבים בשו"ט.

התמדתו של רבנו בלימוד תוה"ק הי' עד להפליא וכמו כן הזהיר תמיד לתלמידיו. אם ראה כי משהו מטייל בחצר תיכף נתן עיניו בו וגער בו בנויפה.

למה הוא מתבטל מלימוד התורה והזוירו לשקוד על דלתי התורה. ועיין בספרו הק' חקל יצחק חלק ב' בפתיחות לבני הישיבה גם לחסידיו שבאו ליהנות מאורו זירזם תמיד על לימוד התורה. מדה זו אנו מוצאים במדה גדושה אצל רבנו הק' מהרי"א מזידיטשוב. (עיין בס' פאר יצחק פרק עשרים ואחד אות ח).

רוב למודו בביתו הי' בעמידה אצל השטענדער שהי' לו אצל הכותל ולימודו הי' בקול גדול עד אשר בלילה הי' נשמע קולו למרחוק. ובדיקות גדולה כמו ששמענו הרבה פעמים מפיו הקדוש בעת למדו עם הבחורים הי' זועק באמצע התוס' ביראה גדולה כדרכו בקודש: אין סוף אין תכלית ברוך הוא, וכמו כן קיים מאמר המובא ברמ"א אור"ח סי' א' סעיף א' ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב כי תמיד על משכבו קודם השינה הי' מרחשין שפותי' בכמה לשונות של דביקות כמו אויס גיין פאר דיר אין תכלית אין סוף ברוך הוא, וכמו כן צוה לנכדיו כשראה אותם שוכבים על משכבם שלא ישנו עד שיחזרו על לימוד הגמרא שלמדו.

יגיעתו בתורה הייתה יותר מכפי כח אנושי והי' לומד ביגיעה גדולה בכל כחותיו וחושיו מימי נעוריו עד רגע האחרון וקיים רבנו בעצמו מאמר ר"ל שבת פ"ג אין התורה מתקיימת אלא מי שממית עצמו עליה. גם כשהי' במקום הרחצה בימות הקיץ עפ"י פקודת הרופאים להנפש קצת מעבודתו הגדולה והקדושה ומטרדותיו העצומים מהבאים לדפוק על דלתותיו להפקד בדבר ישועה ורחמים, גם שם לא מצא מרגוע רק עסק בתורה ובעבודה יומם וליל וכשעורר אותו נכדו אשר הי' אתו בצותא חדא להבל"ת הוא מרן האדמו"ר מספינקא שליט"א הדר פה בברוקלין יצ"ו שעפ"י צו הרופאים מוכרח לבטל קצת מלימודו ולילך לחוץ לשאוף אויר צח ענה לו רבנו תפתח החלון ונשאוף כאן האויר הצח ונוכל ג"כ לעסוק בתורה ולא נוכרח לבטל מלמודינו וכן עשה. אז למד כל הלילה בסוגיא דעד נעשה דיין והפרט יעיד על הכלל. ככה נהג כל ימי חייו ולא לחנם זכה לכתרה של תורה. עוד בשחר ימי ילדותו הי' לו מו"מ בהלכה עם גאוני דורו כמו עם הגאון האדיר רי"א מקאוונא זצ"ל ועם הגאון מבערזשאן ויהללוהו וישבחוהו עד למעלה ראש וקצת גאונותו גוכל לראות מה שכתב בספרו הנצמד לסה"ק אמרי יוסף בקראו שמו בן פורת יוסף. שמה הראה את כח גדלו בתורה בחריפות ובקיאות נפלאה ולזה זכה ע"י יגיעתו בתורה כמש"כ רבנו בהקדמתו בענוות צדקו חל"ק. הן בימי חרפי יגעתו קצת בלימוד תורה"ק. הגאון בעל פרי השדה מבאניהאד זצ"ל שהי' זקן וגדול הדור כתב אז תשובה לבנו של רבנו הגאון הקדוש אב"ד בילקע יצ"ו והוא כותב לו אלה הדברים. לא הייתי צריך להשיבך כי יכול אתה לשאול את אביך הגה"צ שליט"א, אשר כל רז לא נעלם ממנו (וראה

מה בין דורות הראשונים שגאון גדול כהגאון האדיר מבאניהאד זצ"ל אשר הי' נחשב אז בין גדולי המדינה ומפורסם בעולם בחיבוריו היקרים לא הי' מתבייש לכתוב תוארים כאלה על אברך צעיר לימים כי האמת הי' נר לרגלם).

תפלתו של רבנו היתה בקול חוצב להבות אש, במסירות נפש ממש עד שכמה פעמים אחר התפלה רקק עם דם. וידענו שהגה"ק מהרי"ד מבעלזא זצוק"ל אמר דברי מוסר לרבנו על תפלתו שהן למעלה מכח האנושי

שיבת "בית יוסף" במונקאטש. במרכז בן רבנו הגאון"צ
מבילקא זצ"ל.

ואינו חושש על בריאותו וכנראה הי' בזה טעם רבנו עפמשי"כ רבנו הקדוש מלובלין זצ"ל בס' דברי אמת פ' ואתחנן בפסוק ונשמרתם מאד לנפשותיכם עיי"ש כל הענין ובסוף מסיים ח"ל לזה צריך שלא לחוש על בריאותו להתפלל בכח עכלה"ק, וכידוע קבל רבה"ק העטרת צבי רבו של רבנו מהרי"א מזידיטשוב סדר ונוסח התפלה שלו מרבה"ק מלובלין, ושמענו בשם הגה"ק מצאנץ זצ"ל כשהתחילו החדו אצל הרבי מלובלין האבען דיא ווענט געטאנצט אבער נישט נאר געזאגט געטאנצט נאר טאקי געטאנצט עכלה"ק, ורבנו מהרי"א שהי' מתלמידי תלמידיו של רבה"ק מלובלין קיים בזה דבריו הקדושים.

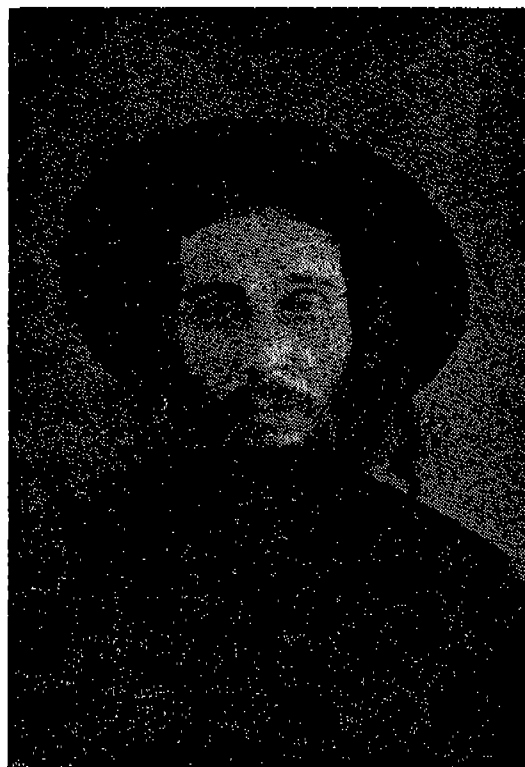
אהבתו לישראל היתה באמת אהבה גמורה לכל בר ישראל ובעינינו

ראינו שגם בזה הלך בדרכי אבותינו ורבותינו הקדושים שמסר נפשו בעד כלל ישראל להמשיך להם ישועה ורחמים וכמו שמעיד רבנו על אביו הגה"ק בהקדמה לס' אמרי יוסף שהי' מתלמידיו של אברהם אבינו כי ראה בעצמו כשהי' שומע על ת"ת שהצליח בכבוד או בממון הי' שמח מאד והי' אומר ברוך השי"ת ולא הי' בו קנאה ושנאה אפי' על שונאיו ופ"א נתגלה לו מן השמים על א' ממתנגדיו שצריך רחמים התפלל בעדו ואדרבא הי' דרכו לגמול טובות לשונאיו יעי"ש שמביא מעשה נורא וז"ל פ"א בא אצלו רב אחד שהי' נוסע לקבל מעות וקבלו בספי' וקרבו מאד יותר מהראוי לו וסעד עמו בלילה ובבקר השכים הרב להתפלל וגם אאמר' ורז א"ע והתפלל קודם הזמן הקבוע לו ואחר התפלה סעד עמו ביחד והשתדל בעדו שיהי' לו ממון אעפ"י שהי' לו שיעור קבוע ללמוד וסעדו הי' בחצות מ"מ בטל הכל משום הכנסת-אורחים ושאל לו אחד מה זה הלא הרב הזה אינו ראוי לחצי הכבוד והשיב לו אאמר' שהוא הי' צריך פעם אחת מעות לצורך מצוה והי' נוסע לקבץ ובא לעיר שהרב הי' דר שם והלך אל הרב הזה ובקש ממנו לעשות השתדלות ולא קם ולא זע ולא כבדו לשבת ואף טובה לא רצה לעשות לו ומסתמא הי' לו בלבו תרעומת עליו וכיון שבא הרב אלי הי' חושש לנפשו שמא מחמת התרעומת שבלבו לא יקרבו לראוי ויהי' בזה חשש נקימה ונטירה ח"ו ע"כ קרבו וכבדו יותר ויותר מן הראוי לו. בין והתבונן בזה עכ"ל בהקדמה הנ"ל.

ובאמת ממש כזה ראינו בעינינו גם אצל בנו רבנו הקדוש ז"ל ופ"א אירע שאיזה אברך ציער מאד לרבנו ואח"כ גזדמן לו רבנות לאברך הנ"ל במקום שאנ"ש של רבנו היו דרים שם ולא רצו לקבלו לרב עד שיביא מכתב מרבנו והם היו חושבים שבדאי אי אפשר דבר כזה שלאברך זה יתן רבנו מכתב שיקבלו אותו לרב, ואותו האברך כשראה שכלתה אליו הרעה הוכרח לבא לרבנו ז"ל על ש"ק ורבנו קירב אותו ביותרת הכבוד ונתן לו מכתב ברב פאר והדר.

ומעולם לא דבר רבנו בגנות שום אדם ולא דבר לה"ר ולא קבל לה"ר על שום ברי-ישראל ובוה הלך בדרכי רבנו הק' מזידיטשוב, כמ"ש"כ רבנו במכתבו לרבנו הגה"ק מקומארנא וזלה"ק באמצע המכתב "מבואר בגמרא עירובין דף ט"ז ע"א תנא דבי ר' ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונותיו כנגד שלש עבירות וכו' ומבואר במדרש כי תשא פ' מ"ו ויאמר ד' אל משה פסל לך הה"ד ויגד לך תעלומות חכמה. אתה מוצא בשעה שאמר לו הקב"ה לך רד הי' תופס בלוחות ולא הי' מאמין שחטאו ישראל אמר אם איני רואה איני מאמין שנאמר ויהי כאשר קרב אל המחנה שלא שברן עד שראה בעיניו. אי להם לבנ"א שהן מעידין מה שאינם רואים עכ"ל לעינינו.

הרחיק עצמו מדבר בעניני שקר הנקרא פאליטיק וגם לשמוע מענינים כאלו. וכשבא לפניו בקובלנא פעם א' רב גריצ אשר בני אינשי דלא מעלי מצערים אותו, ענה לו בלשון קדשו בזה"ל "פארלערן זיי (וכנתו על הגמרא מס' גטין השכם והערב עליהם לביהמ"ד) איך טיא אויך אזוי. זה ה'י הכל מה שרבנו הקדוש עשה נגד שונאיו ומתנגדיו אשר לא ידעו את שיחו ואת גדלו.

הגאון"צ רבי נפתלי צבי זצ"ל אב"ד דק"ק בילקא
בגו השני של רבנו מוהרי"א זצ"ל

בענין דבורו ה'י בזהר מאד שלא להרבות ח"ו בדברי חולין. ושמענו מאנשים נאמנים אשר היו אצל רבה"ק בשחר ימי ילדותו שהיו לו מיוחד סך דבורים שרק באלה השתמש לצרכו, וכמובן שהרגיל את עצמו שלא לדבר רק ביחודים וממילא נתקיים בו הכתוב לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה וכמו שפי' בסה"ק קדושת לוי מי שאינו עושה דבורו חולין עושה תקונים בכל היוצא מפיו ויגזר אומר ויקם לו צדיק מושל ביראת א' ע"י שמירת ברית הלשון וזה מטות שיוכל להטות מדותיו של הקב"ה מדין לרחמים עכלה"ק.

כמו כן ראינו בעינינו שתפלתו עשתה פרי ואלפים מישראל נושעו
 בתפלתו ואין הזמן גורם כעת להאריך ולספר מנפלאותיו הרבים ועיין
 בהקדמה לסה"ק אמרי יוסף מש"כ רבנו על עצמו מה שענו לו לרבנו
 מן השמים ומה שפעל בתפלתו תעין אחי ותעמוד מרעיד, סוף דבר
 נתקיים בעה"ת ברכתו הסהורה, במה שסיים רבנו בהקדמה וז"ל ורצה
 להודיש לבניו גדולתו למען ילכו בעקבותיו ובסדר עבודתו לחזרי"ת אופני
 ידאתו בלבב אנשי סגולתו בבית מקדש הוראל עד ביאת גואל אכ"ר.
 ובי"ה אחר החורבן הנורא השאיר לנו הקב"ה שריד לבית ספינקא היה נכדו
 אדמ"ר מרן מספינקא שליט"א; נכדו הרה"צ מ"ה ר' שמואל צבי שליט"א;
 ונכדותיו אשר היו לגוברין ת"ח ורבנים יראי ד' ונתקיים הברכה מה שקבל
 מאביו רבנו הא"י שקבל מרבו מזידיטשוב זי"ע לא ימוש מפ"ך ומפי זרעך
 ומפי זרע זרעך אשר רבו קבל זאת הברכה מרבו הגה"ק העט"צ זיעוכ"י.
 ונסיים את שורותינו באלה הדברים אשריכם המעסקים לברך מקחו של אותו
 צדיק ואשרי הדור שרבנו הקדוש ה"ר שר"י בתוכו ואשרנו הכותבים שזכינו
 להסתופף בצלו הק'. יזכנו השי"ת לילך בדרכי רבנו הק' מתוך נחת והרחבת
 עד בגצבב"א.

רבנו קדוש ישראל ז"ל

הוא נשרף בלהבות ועלה כעולה כליל על המזבת. כך דימו הגרמנים הטמאים שהתעללו בגופו הקדוש והליכדו לשריפה בזר-קוצים על ראשו. ובאמת לא שלטה בו האש כשם שלא שלטה רימה בבשר צדיקים. הוא בעצמו היה אש שלהבת ואין אש שולטת באש. אלא שנשמתו הטהורה שהיתה כליל השלימות ומכלול התפארת של תורה וקדושה היתה חסרה גוון אחד ששמו הוא — קידוש השם, וכל ימיו התגעגע להתרפק מתי יבוא לידי ואקימנו. ופעם בסעודת ראש חודש, כשמאות חסידיו ותלמידיו עטרו את שולחנו הטהור, אמר בתמימות ובהתלהבות: מתקנא אני בהרוגי מלכות שזכו ברגע אחד למה שאנחנו איננו זוכים בכל ימי חיינו וכשם שמלאו בשמים את כל תפלותיו ומשאלותיו ורבו נפלאותיו אשר עשה בישראל, כך זכה להגיע בתפלתו הטהורה למדריגה העליונה והנשגבה של הרוגי מלכות. גופו נשרף בלהבות ונשמתו עלתה בסערה השמימה.

והוא הלך לעקידה בשמחה, ולפי עדות מלווי ברכבת-המות, גם רקד וזימר בכל הדרך: „וטהר לבנו לעבדך באמת“. כידוע, היה כבר בימיו האחרונים חולה אנוש וכחו הרוחני נחלש במדה שהרצון חדל כבר לפעול פעולתו. הוא התפלל ולמד מתוך הרגל ובלי כוונה מחושבת, ומלים של אש התגלגלו מפיו מאליהן. ופעם בתחילת חולשתו כשהתחילו הנגישות בהונגריה ורבבות באו אליו שיתחנן לבטל הגזירות, הגביה עינים לשמים ואמר: הם שם נוטלים ממני המדריגות כדי לא להתעצם בתפילה, וכדי לא להרעיש שמים על צרות ישראל. ובנסעו יחד עם עדתו הקדושה בדרכו לעקידה פרשו הם ובכו, והוא פרש לפינה, רחץ ידים והתפלל כשאחד מקריא לפניו, וסיפר לי איש מהימן מסעליש שהוא פנה אליו בבכיה וזעקה פולחת לב: רבינו נר ישראל! התפלל בעדנו שיתרחש הנס, כי אנו נוסעים כאן לקראת מוות. הסתכל בו הצדיק בבת-חיוך של רחמים, שם את ידו הקדושה על שכמו, ואמר: אל תירא, רחומאי, אנו הולכים לקראת המשיח. התייפח יתודי זה בבכי נורא ושאל: רבי קדושי כלום משיח יושב בגרמניה? נענע הצדיק ואמר: כן, משיח יושב באדום וכבול שם בשלשלאות של ברזל וסובל ומתענה מצרתם של ישראל. והוא הקדוש ר' אייזקיל הלך לגאול את המשיח מסבלו ולהתיר את חרצובותיו, ונטל את השלשלאות של ברזל ושם אותן על ראשו, והלך לעקידה בקדושה וטהרה ובשמחה והתלהבות, וכשנפרדה נשמתו מן

הגוף — מספרים בשם ר' משהלי מארשיבה, שהיה בפלוגת החיסול — צעק עד
הרגע האחרון: „אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה“.

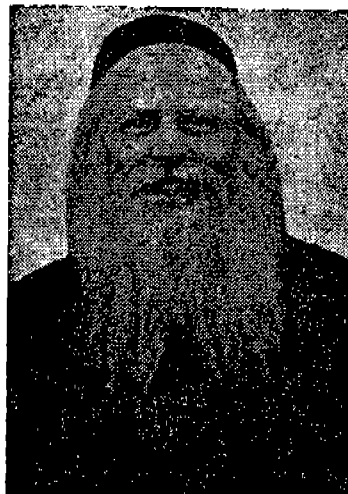
כך עלה מרן הקדוש בסערה השמימה והאש לא שלטה בנפשו. כי כל
ימיו ושנותיו היה אש להבה ועבד את השם בלהבת־שלהבת, ונצלה על גחלים
חי בשביל ישראל. ובכבשן אוסשביץ נחרכה הקליפה החיצונית, ונשארה חיה
וקיימת הדמות הקדושה, החזותה בלב אלפי תלמידיו וחסידיה. גרילים נשרפים
ואותיות פורחות באויר, ואותיות הללו הן צירופים של תורה ותפלה ומסירות־
נפש, שדורות רבים לא זכו לראות דוגמתו.

*

אותיות פורחות באויר, אותיות התורה שכל כך אהב ומסר נפשו עליהן,
שירד למכמניהן, והעלה מהן פנינים כאחד הקדמונים, שהגה וטרח בהן יומם
וליל, ללא הרף, והשקיע את נפשו בהן באימה וביראה. האם יוכל כח אנושי
להעריך זאת? האם יש בידי בשר־ודם לתאר?

היה זה באחד מלילות החורף, קבלתי פתאום מברק מאבי הי"ד ללכת
ותיכף אל הרבי ולעוררו שיתפלל על אחי ג"ע שנחלה מאד. השעה היתה
מאוחרת, אבל בציכוסלובקיה לא פחדו מללכת כלילות ברחובות.
קמתי והלכתי בדמי הליל. ופתאום שמעתי בתוצות סבלוש קול מסור
ובוקע. והקול קולו הטהור שהחריש אזנים, והנעימה, והניגון הוידצ'ובאי המובהק
היורד חדרי לב ומחריד את האדם ממנוחתו. והניגון מתדרדר ומתגלגל, מתחנן
ומפלל: הוי הוי אמר רבי חייא. התנא הקדוש רבי חייא זכותו תגן עלינו מסר
לנו את דברי משה מסיני. ושוב שתיקה ממושכת ושוב רעש פולח רקיעים. את
פניו המאירים עדיין לא ראיתי, כי רחוק הייתי מביתו מרחק־מה, אך זעקתו ירדה
חדרי לבי ובחזוני ראיתי את פניו הלוהטים המשתנים לכמה גוונים בכל אות
ואות, ואת פרכוסי הגוף והרעד עם קריאת השם של כל תנא ותנא. לחנם אספר
לאותם שלא ראו ושמעו כיצד למד הוא תורה בקולות וברקים כנתינתה מסיני,
וכיצד זעו אמות הספים בדברו דברי אלקים חיים. זאת אי אפשר למסור, זאת
מוכרחים היו לראות, ומי שלא ראה זאת לא יבין ולא ישיג בשכלו. פתחתי את
הדלת ובכנסתי, והוא הקדוש עמד כבתפלה ועיניו הסתכלו בי בהבעה מורה שלא
מעלמא הדין. גתבהלתי וסגרתי מהר את הדלת מאחורי, רצתי הביתה חזר
ומבוהל ולא מסרתי לו אפילו את בקשת אבא ז"ל.

קשה להבין את מאמר חז"ל על יונתן בן עוזיאל, שכל עוף הפודה נשרף
בהבל פיו, אבל אצלו ראו זאת בחוש ממש. תורתו היתה באש ובקול גדול ונורא.
רועד ומפרפר בכל מלה וחדר לגנוי התורה בכח איתנים, שכל הרואים עמדו
צדהמים. ופעם נכנס הגאון שר התורה ר' חיים יעקב גוטליב ממישקולץ ז"ל

הגאון"צ המפורסם מו"ה חיים
מרדכי יעקב גוטליב
האבדוק"ק מישקולץ, מגדולי
תלמידי רבנו

לשמוע את שעורו בלמדו לתלמידיו, ובאמצע השעור התעלף ובקושי עוררוהו. ואח"כ סיפר, שהרגיש כאילו נכנס לכבשן אש.

ואין תימה שזכה למדרגות בתורה שלא זכו להן רבים בדור, והיה מעין המתגבר בנגלה ובנסתר שכל הגדולים פנו אליו בשאלותיהם, ודבריו היו כדבר האורים, וכתב ספרים נפלאים בכל מקצועות התורה, ונתגלו לו רזי-תורה בחלום כמו בהקיץ, ומסר לתלמידיו הרבה דברים ששמע בחלום והשאיר מהם לזכרת גם בספרו. ופעם בחג מתן-תורה שהיה רגיל להגיד בסעודה של חלב, חלוקא-דרבנן לפני מאות תלמידי חכמים, יישב רמב"ם חמור בחמש אופנים וסיים בסופו: כך שמעתי מפי אבא מארי בחלום. כי גם חלומי היה המשך קדושת ימיו.

ולא היה גבול בזמן בסדרי חייו. ואף באי-ביתו המקורבים ביותר לא ידעו מתי הוא ישן ומתי הוא ער, מתי הוא לומד בהקיץ ומתי בחלום. ואם יש להתפלא, הרי זה יותר על החלום, מאשר על התורה שנאמרה בו.

*

וכתורתו כן עבודתו. בתורתו התפלל, ובתפלתו התעמק ולמד. והכל באש ובסערה. והכל במסירות נפש. אדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת. והיה מאריך בתפלה ומסלסל בנעימה קדושה של נוסח זידיצ'וב, עד שכל השומעים געו בבכיה ושבחו בלב שלם. והיה עובד-השם, שרבויות באו לחזות בעבודתו ולהתחמם לאורו.

מי ששמע את אמירתו „שלום עליכם" בלילות שבת, את תפלותיו הטהורות בימים נוראים, את זמירותיו בליל פסח, את בכיותיו באהבה-רבה, את תחנוניו וצעקותיו בכל יום, מובטח לו שלא ימות בלי תשובה. כי קולות אלה היו חוצבי להבות וירדו חדרי בטן, והדם כהר הרעם בגלגל, ומשהתחילו להדהד שוב לא פסקו ולא נדמו לעולמים, ומרעידים את הלב כל אימת שהאדם נזכר בהם. האדם בן-זמננו חי בדפוסים מוצקים וקבועים, ואין הוא יכול להבין את שיח האגדה. ולכן מוזרים לו המושגים ורואה הפרזה בדברים. אבל אלה שהיו בקרבתו יודעים שבאמת אין כל מחיצה בין מציאות ואגדה, ומה שבני אדם מתקשים להבין ראינו אנחנו בעינינו ממש.

ראיתי את חבוב-מצה שלו, ואת עבודתו בכל דבר קטן כגדול, ולא יאומן

כי יסופר. ראיתיו מטפס יחידי בערב סוכות על הגג כדי לסכך את הסוכה. עולה ויורד בסולם כילד שובב ולא הניח שמישהו יעזור, והוא בן ששים. ראיתיו בודק את החמץ בצעקות ובכיות כבשעת העבודה ביום הכפורים. ראיתיו מגרד את המרור בערב פסח ומטפס מדמעות עיניו לקצרת המרורים וידיו רועדות לזכר הגולה. ראיתיו בשמתת תורה רוקד עד כלות הנפש וקופץ בכל הקפה קפיצה אתה מאמצע בית מדרשו הגדול ועד לארון קודש. ראיתיו וראיתיו עד אין סוף ואין שעור. ולפעמים אני עומד מתמה: האמנם ראיתיו או רק קראתי ספור אגדה? האמנם בדורנו היה זה, ואולי אני חוזה בהקיץ? האמנם זכיתי להכיר מלאך השם צבאות, וזכיתי להסתכל בעיני בקסם האגדה?

הוא צעד בטוחות לכבשן האש במצעד גבורים. הוא צעד ואתו רבבות ישראל, ואתו אלפי תלמידיו וחסידיה, ואתו אור תורה חוהר שכינה. ובעלות נשמתו בלהב בטלה נבואה ובטלה מסירת נפש, ובטל השריד האחרון של תקופת הענקים בני האלוקים.

יהי זכרו הקדוש ברוך, ותגן זכותו עלינו ועל ישראל.

בית רבנו כולו עלה בלהב. בניו הגאונים והקדושים הצדיק ר' ישראל חיים והצדיק ר' נפתלי מבילקה, בתו הצדיקת עם בעלה הצדיק ר' אביש מקרולי. הם ובניהם תלמידיהם וכל הנלויים עליהם, כולם נשרפו בשריפה אשר שרף השם וכולם נפתחו נשמתם הקדושה בארץ אויב במשרפות הנוראות אשר באויסשביץ. נשארו לנו כשרידים אחרונים מבית רבנו הקדוש נכדו הה"צ ר' שמואל צבי בנו של חתנו הה"ק ר' אביש זצ"ל, הרבנית מרת פרל תחי' בת הה"ק ר' אביש ואשת מרן הגאון הה"ק ר' יעקב יוסף שליט"א ממלא מקום אבותיו בניו יורק, הרבנית חנה בת הה"ק ר' נפתלי אשת הרב הנדיב והעסקן המפורסם ר' ישכר דוב ברגמן מניו יורק, שתי בנותיו של הגאון הה"ק ר' ישראל חיים זצ"ל, ואחרון אחרון חביב מרן האדמו"ר הגאון הה"ק ר' יעקב יוסף שליט"א בן בכורו של הה"ק מר"ה ישראל חיים זצ"ל הבכור לבית ספינקא הממשיך בשושלת ספינקא בברוקלין ומצדתו פרושה על כל המקומות בהם עוד נשארו שרידים לבית ספינקא.

מרן הגאון הה"ק ר' יעקב יוסף שליט"א עבר את כור היסורים של אושביץ, זכה לצאת בשלום והעמיד למטרת חייו להקים שם ושארית לבית ספינקא ולשקם את הבית ההרוס לתורה ולקדושה במתכונת שהכיר בבית אבותיו הקדושים. בכשרו גותיו הנפלאים ובמרצו הכביר הקים יש מאין לתפארת והרים מאשפתות את הכתר. עם בואו לשערי ארצנו הקדושה לפני כמה שנים חרדו אלפים לקראתו ובתורתו ותפלותיו החיה עם רב והדליק שוב את אשו של ספינקא במלוא עוזה ותפארתה. הוא התמסר להקמת מפעלי תורה וחסד בארצנו הקדושה על שם אבותיו הקדושים.

להפצת תורת החסידות של בית ספינקא ולתמיכה באברכים המתמסרים לתורה ולאמונה ברוח אבותיו ורבותיו. בין המוסדות הללו נמצאים בתי-אולפנא לילדים, בתי-תפלה לחסידים, כולל אברכים וקופת גמ"ח כללית מיסודה של הרב ישכר דוב ברגמן ורעייתו. אגודת חסידי ספינקא אשר בארץ עומדת בקשר אמיץ עם האדמו"ר שליט"א בברוקלין ומקבלת ממנו הדרכות בכל השטחים. מנהל אח"ס הוא הרה"ח ר' יעקב אליעזר ויס ב"י. ישיבת "אמרי יוסף" בירושלים שנוסדה וגם מנוהלת על ידי הגאון"צ ר' יוסף מאיר כהנא שליט"א ושנוסדה על שם כ"ק זקנו הגאון"ק האדמו"ר הראשון לבית ספינקא בעל אמרי-יוסף ז"ל עמדה בקשרים הדוקים עם האדמו"ר שליט"א אשר תמך בה והתמסר לביטוסה והתקיימה בנשיאותו כמה שנים. באחרונה נרכש בית נהדר על ידי האדמו"ר בירושלים להקמת ישיבה נוספת ע"ש כ"ק זקנו בעל חקל יצחק זצ"ל. הישיבה הוקמה לשם ולתפארת. נמצאים בו אולמים מפוארים לתורה, ללימוד חסידות ולתפלה וגם משרדים של אח"ס וקופת גמ"ח. הוקמו באחרונה כמה קופות גמ"ח פרטיות בסיוע אח"ס ובהשתתפות מרן שליט"א.

מרן שליט"א מברוקלין עושה פעולות ברוכות להגדלת בית ספינקא והרחבת פעולותיו. ובאורו מוצאים נוחם כל הזוכרים את עמוד האש אשר האיר פעם חשכת לילותיהם ואשר כחזו מדרבן את כל אלה הממשיכים להדליק את האור.

בוצינא קדישא

מתוך חרדת קודש, ויראת הכבוד, הריני מרהיב עוז, להעלות על הכתב קיום ושרטוטים לדמותו של הוד כ"ק אדמו"ר הקדוש מרן רבי יצחק אייזיק מספינקא זי"ע ליזמא דהילולא שלו. קטן אנכי מלהעזיז להעפיל לפסגת ההר הזה. כל בסיון מצדנו לתת הערכה מקיפה לאישיותו הנפלאה ולחשוף את האור והזהר הגדול שבתוכה, הריחי המעטת הדמות, והקטנת הערך של קדוש עליון זה, מתקופת הענקים בני האלקים.

בכל זאת ארשה לעצמי לרשום עוללות וזכרונות, חוויות נעורים ורשמי נפש, מאותם ימי הזהר שבהם זכיתי להסתופף בצלו דמהימנותא. כלנו יחד אלפי חסידיו תלמידיו ומעריציו, נתייחד עם זכרו, ביום בו נעקד ונשחט, יחד עם צאן מרעיתו, חסידים ואנשי מעשה, גושאי דגלו ונאמני שאיפתו, ונשמתו עלתה בסערה השמימה.

משחר נעוריו ממש, התפרסם בקדושתו והתמדתו בתורה, כמאחז"ל בוצין בוצין מקטפי ידוע (ברכות מ"ח) והיה לשיחה בין הבריות. כח שקידתו בלימוד התורה היתה כאגדה. נאמנים עלינו דברי הרב הגה"צ אב"ד מישקולץ ז"ל, שלמד יחד עם כ"ק רבינו ז"ל בימי נעוריו, ואח"כ היה נמנה בין חסידיו, שהיה רגיל ללמוד יום לילה ויום ברציפות, ובליל המחרת היה שוכב רק לשלש שעות. ומרגלא בפומיה של רב האי גאון ז"ל, היתכן דבר כזה בכח אנושי? ממש תשע-עשר שעות רציפות היה צמוד לספר, ולא פסק פומיה מגירסא. לשם כך רכש לו שני חברים, שהחליפו את המשמרות, כשאחד היה גח, למד השני אתו.

למודו בהתלהבות היה לפלא, הודהו עם המאמר שיצא מפיו היתה שלימה ומוחלטת. כל רואיו ושומעיו גאחו ברגשות קודש למשמע קולו, בדברו דברי אלקים חיים, בבחינת יונתן בן עוזיאל שכל עוף הפורח נשרף.

שמעתי מאבי מורי הי"ד, שזכה עוד להיות נמנה בין תלמידיו של כ"ק אביו הגאון הקדוש בעהמ"ח ספה"ק אמרי יוסף זי"ע, שבימי נעוריו היה טובל מרן בעל החקל יצחק במקוה טהרה בין שיעור לשיעור בנגלה ובנסתר. היה זה בימות החורף. כשנודע הדבר לאביו הקדוש, צוה לסגור את בית הטבילה. בכדי שלא יסתכן בצוננים. בכפר ספינקא, סמוך לבית מדרשו נמשך נהר

וחבר גיזי דברדא ונחת וטבל. בהקדמתו לספר אביו זצ"ל, כותב מרן זצ"ל, "פשוט ירד וטבל עלה ולבש וקדש את עצמו לעבודת הבורא, כוונתי בזה ע"פ ששמעתי שרבינו הגה"ק מצנו שאל להרה"ק מדזיקוב ז"ל, מה הוא מכוון תוך המקוה, והשיב שאינו יודע כונות. נאר איך טיא מיך אויס, אין טינק מיך אינטער, אין טיא מיך און וקלסיה רבינו מצנו, והענין כפי שנודע דכונת הטבילה היא לטהר גופו ממחשבות העין, ודיעות כוונות, וממעשים הרעים, ולהכניע לבבו לפני השי"ת, ולקבל ע"ע לפרוש מהם, ולדבק לבבו בתורה ובמצוות, ונודע דממעשים

מרן הגאון"ק מהרי"א בחברת נכדו הרב ר' יוסף מאיר בן
כבוד הגאון"צ מו"ה אברהם אביש אב"ד דק"ק קרולי זצ"ל

רעים נעשים בגדים צואים לנב"נ, וממע"ט נעשים בגדי קודש, ע"כ אמר דצריך לפשוט א"ע מהבגדים הצואים ולהכניע את עצמו וללבוש בגדי קודש" עכ"ד. יגיעתו בתורה, ובעבודה שבלב זו תפילה, היתה במסירות גופו, קול התורה שלו הצית אש התלהבות, לא יאומן כי יסופר, וכך וזקק לטובות. קירב וקשר את הנפש השוקקת, לתורה ולחסידות. ליראת שמים מתוך אמונה תמימה. האם אפשר לתאר גועם דביקתו וסוד עבודתו בקיום המצוות, כד אתקטר ודביק בחי העולמים? ממש בטול הישות והתפשטות הגשמיות. הוא היה אומר: כל זמן שהאדם נחשב עדיין בעיני עצמו למאומה, או יש לו גבול, ואי אפשר להבוי"ת להשרות קדושתו בתוכו, מאחר שהוא ב"ה אין סוף ואין גבול. זקני החסידים סיפרו, שהיה פעם בימי בחרותו בעיר חוסט, וביקר אצל מרא דאתרא הגאון הגדול בעהמ"ח ספר ערוגת הבושם ז"ל, ושוחח עמו בפלפולא דאורייתא, וצללו בעמקי סודותיה עד אחרי תצות, וכשראה

הגאון מחוסט אור מופלא זה, ליה אוהו הוקן זצ"ל עד לאכסניא שהיה במרחק רב מביתו.

האדמו"ר זצ"ל זכה לשני שלחנות, של נגלה ונסתר, הוא היה כמעין המתגבר בנגלה ובנסתר, והיה לשר בית הזהר, ובעל מקובל מפורסם, במדינות הונגריא, רומניה, צ'כוסלובקיה וכו'. לכן נהרו אליו מאות ואלפי חסידים, יהודים מכל השכבות, רבנים, בעלי בתים וסתם יהודים, ליהנות מזיו תורתו, ולקחת ממנו עצה ברוחניות ובגשמיות.

צדקה עשה לנו השם, שהשאיר לפליטה מעט כתבי קודש מפוזרים ומפורדים בין ערימות וההריסות, ונכדו הגאון"צ האדמו"ר מספינקא שליט"א המתגורר בברוקלין זכה וזיכה את הרבים, והוציא לאור תעלומות חכמה, סתרי תורה, דברים המאירים כספירים ובפז מסולאים, ספר הקדוש „חקל יצחק". איו עושין נפשות לצדיקים דבריהם הם זכרונם (ירושלמי שקלים הובא בתר עירובין נ"ג). עודם מצלצלים באזנינו, התורות שנאמרו בערבי שלחנו הטהור, ניצוצי של אש היו ניתזין מפיו הקדוש, בקדושה ובטהרה וברתת ובזיע, כל אות גחלת, כל מלה שלהבת, וכל רעיון מדורת אש באהבה להשם לתורתו ולעמו. יומא דהילולא של כ"ק רבינו זי"ע, ישמש לנו יום של התייחדות וחשבון הנפש, להיטיב דרכינו ולדבק במדותיו. והשם ינקום דמו, ותגן זכותו עלינו ועל כל ישראל אמן.

מ. גוטליב

עמוד העבודה והתלהבות

משמת רבי חנינא בן דוסא בסגור אנשי מעשה. משמת רבי יוסי קטנותא פסקו חסידים וכולי (משנה סוף סוטה).

חז"ל כשרצו לחתום תקופה ולהטביע חותם עליה טבעו אותה במטבע המיוחד שצרו אותו חכמי התקופה ההיא. תקופה אחת נבדלת משניה לפי הבדלי ערכיהן הרוחניים.

וכשמת אחרון לבית נושא המידות האלה ציינו אותו בתור חותם ומסיים תקופה ובטלה אותה המידה המיוחדת שלו ושל תקופתו.

ואף אנו נגיד בלשונם הם כשמת רבינו מהר"א מספינקא זצ"ל בוטלו עמודי העבודה והתלהבות.

דרך עבודה הזאת שראשיתה ויסודה בהררי קודש בחסידים הראשונים של תלמידי הבעש"ט והמגיד הקדוש ודרך בית מדרשו של החוזה מלובלין ושבאה לידי בטרם בסגנונה המיוחד והמלוטש אצל הרבנים הקדושים מזידיטשוב קבלה את חתימתה הסופית אצל צדיקי בית מספינקא ונעשתה אצלם לאבן הראשה בסולם המדרגות.

עמודי העבודה והתלהבות שני שלבים חשובים בדרך השלימות העליונה בתורת החסידות, באו לידי תיקונם בבית מדרשו של מהר"א מספינקא. ואם כי מעגל חייו של רבינו זצ"ל היה משובץ בכל המעלות שמנה רבי פנחס בן יאיר במשנה בסוף סוטה, היו כולם רק פרוזדורים להיכל העבודה והתפילה. מי ששמע פעם בחייו את פסוקא דזמרה של שבת רגילה במספינקא לא ישכח אותם לעולם. מי שהטה אוזן לתפילת ש"ע רגילה בימות חול ומכש"כ לתפילת מנחה בערבי שבתות. בודאי נתבשר מוזיו התפלה וגם אם לב אבן לו תפסה בכל זאת תפלה זו את כל מורשי לבבו ותלווהו בכל דרך חייו ובכל גלגוליו. ומעמק נפשו וממצולותיה תעלה ותאחז בציציות ראשו לא תתן דמי לו עד אשר תחזיר אותו לשרשו ולתיקונו. בתפילת "והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך" שנאמרה ע"י רבינו זצ"ל בהתלהבות עצומה ובנעימות עליונה ומאות לבבות דרוכים וקשובים להמיית תפילתו ותחינתו החדיר לתוך לב כל אחד אהבת תורה. הזרים לתוך לבם סילוני אור תורה ועורר את הנימים הנרדמים ביותר שבנפש של אחד מישראל.

עד שנעשה לשלהבת בוערת. ואף כי בהילות הזמן וימים טרופים גרמו לכבוי האורות, אין ספק כי אור התורה עוד מבהיק בלבם ויבוא רגע שאור זה יגיה עוד את חשכת הנפש.

בספינקא לא גרסו למעלה מן הזמן. המושג זמן, המושג היקר הזה שהקב"ה חנן בו את האדם ובפרט את אדם מישראל שקידש אותו בזמנים, המושג הזה לא תולל ולא בחבז. מידת יום ביומו ומידת לילה בלילה. בספינקא ידעו להעריך כל יום וכל זמן ושעה.

ישיבת בית אברהם של הגאון"צ ר' אברהם אביש הורוביץ
האב"ד דק"ק קרולי הי"ד. בתמונה בניו של הגאון"צ הרב ר'
נפתלי האב"ד בודשט, הרב ר' שמואל צבי שליט"א והרב
דוב בעריש

וכך מתחילה התפילה הראשונה של היום, תפילת ברכת התורה שנאמרה בשעות המוקדמות ביותר של היום לפני כל התפילות ולפני לימוד התורה ובנוסף דלקמן: „היום יום פלוני ופלוני לשנה פלונית לבריאת העולם יום הזה לא היה עוד מאז בריאת העולם ולא יהיה עוד עד סוף כל הדורות. יום כזה בודאי יום מיוחד הוא ונתון הוא בודאי לתשובה ולהתקרבות אל זיו שכינתך. ע"כ י"ר מלפניך שנזכה לתקן את היום הזה ולשבץ אותו בתוך מערכת הימים המקובלים והמאירים לפניך". וכך כל יום ויום היה יום מיוחד בפני עצמו. יום כזה שלא היה עוד ולא יהיה עוד ולפיכך בודאי שכדאי לתקנו להכניסו לתוך מסגרת הקדושה. ובכן לא למעלה מן הזמן אלא לעלות יחד עם הזמן. וכך ראינו אצל רבנו זצ"ל תפילה בזמנה ולמד תורה בזמנו והשלימו אחד את השני. בספינקא ישבו את הסתירות שבין המשנה

„אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום" ובין תפלה בזמנה. התפילה בזמנה נשפכה לפני המקום ברחמים ותחנונים. הזמן לא גרע מערכה של התפילה אלא עוד סייע לה, והדריכות הנפשית שלפני התפילה באה על סיפוקה בתפילה בזמנה.

כמעשהו בעבודה שבלב זו תפלה, כך מעשהו בלימוד תורה באותה התלהבות ובמתח נפשי גבוה היה למדו בתורה. תלמידיו ומקורביו ביותר יודעים שלא ראו ברבנו זצ"ל עייפות וליאות מעולם. זריזות היתה סיסמת חייו. לא אהב כשתלמידיו למדו בשקט בלי התלהבות ולא פעם קרה שנכנס באמצע היום לבית המדרש ובעמידה חזר עם כמה מתלמידיו על כל השיעור השבועי רק כדי להרים את המתח, להצית את הפתיל ורק כשזה כבר נעשה לשלהבת עולה מאליה עזב את בית המדרש.

את „השולחן השני" בליל שבתות הקדיש רבינו זצ"ל לשיחות על אישי החסידות, על הצדיקים שיומא דהילולא שלהם חל באותו שבוע. אז העלה רבינו פרפראות, אמרי שפר וצחות מאותו צדיק, הוסיף דברי חן משלו וקשר אותם בפרשת השבוע. ע"י כך עיצבה דמותו של אותו צדיק. שרטט קו לקו, אומר לאומר, רעיון לרעיון ותמונתו הרוחנית של הצדיק נצטיירה לפנינו במלוא שיעור קומתו. וכך עברו במעגל השנה כל אישי החסידות כמעט, כל שיחה שכזאת למד חשוב בתולדות החסידות ובתורתה. התכוון למסור לנו אז את האיש ואת תורתו, את מידותיו והליכתו בקודש. ובפרט כשהגיעו שבתות של שלשלת בלוי, זידיצ'וב וסנו שאת רבותיהן הכיר רבנו בתור רבותיו המובהקים, כנגד שלשה עמודי העולם תורה ועבודה וגמ"ח — (ראה בהקדמה לסה"ק אמרי"וסף) אז שפע באמרות סהורות ובסיפורים כמעין גובע, והרגישו בחוש כי רבותיו אלה מדברים מתוך גרונו זצ"ל.

חסידות ספינקא הופיעה בעולם החסידות, כשדרכה היתה כבר לנחלת רבים. לא היה חלל ריק בעולם החסידות ובכל זאת כשזרחה שמש ספינקא הלכו רבבות ואלפים לאורה ודבקו בה. הראשון לבית ספינקא לא היה לא בן רב ולא בן אדמו"ר. בכח עצמו כחה דאורייתא עלה ונתעלה. וכשאור תורתו וזיו עבודתו תבהיק פתע הרגישו אלפים ורבבות כי מקור נשמתם היא ספינקא כי אש אהבה תוקד בבית ספינקא, רשפיה רשפיה שלהבת י"ה.

בסוד שרפי קודש

אילו הייתי צעיר בשלשים וחמש שנים הייתי אולי מסוגל לתאר את הדמות הקדושה של מורי ורבי מהרי"א זצ"ל מספינקא. נפשו הזכה של ילד תמים היתה יכולה לתפוס את הקדושה והרוממות ששכנו בנשמה צילאית זו. כיום לצערי ודאבוני הרב, אינני מסוגל לכך. אנשים ועולמות פשטו מאז צורה ולבשו צורה וחסר לנו אותו החוש הדקיק והמיוחד שבו תפסנו את האור המזוקק של חסידות זידיצ'וב הסוערת, ובעל-כרחנו אנו עומדים כיום מלאים פליאה והפתעה ושואלים: האמנם זו היתה מציאות? האמנם התפללנו פעם בהתלהבות כזו? האמנם היתה קיימת פעם דמות שופעת אהבה ויראה כזו? האמנם פיעפעה פעם אש רותחת כזו בגוף של בשר ודם? ובעיקר אני שואל בהשתוממות: האמנם זכיתי לראות עולם כזה במו עיני? האם כה השתנה הכל במשך זמן קטן? האם ה"אני" של היום הוא אותו ה"אני" של תמול?

קשה להאמין. אבל מתוך זכרונות עמומים ומעורפלים צף ועולה עולם שכנראה הייתי פעם קשור ודבוק אליו בכל נימי נפשי, למרות המרחק הקיים כיום מימים מאושרים וזוהרים אלה. זכרונם של אותם ימים ממלא את הלב מתיקות נפלאה, שכזו יכולה להרגיש רק בנשמה הנזכרת מה שהמלאך למדה בטרם גזר עליה שר של שכחה לשכוח. אין זה העולה מגבכי הזכרונות — אלא השורש של ההויה האישית. בכורי החיים. שירת אבות וסבים. והפרפור הראשון של האני האיש שלו. זהו עולם חצוב מתחת כסא הכבוד, שהכל אשר בו היה כה רענן ומלא רוח, כה טהור וזך, כה גרוש אמונה ותום, שמי שלא יודע את פירושה של המלה חלום או תום-ילדות לא יבינו לעולמים. עולם זה עולם הדממה היה שלא נשמע בו דבר מלבד שירתו התרישית של הלב, ובתוך הדממה גועשת סערת-תפלתו הבוקעת רקיעים של האדמור"ר הזקן: — הכל יודוך.

* * * * *

התפללנו, ועוד איך התפללנו, אני הילד הקטן בן השבעה ועוד אלפי חסידים ואנשי מעשה שנקבצו ובאו אז בשנת תרפ"ג לספינקא על יום היארצייט של האדמור"ר בעל אמרי-יוסף זצ"ל ושההזדמנות זו זכיתי להכיר בראשונה את האדמור"ר מהרי"א זצ"ל. הרבי היה מעוטף כולו בטליתו ומתוך הטלית בקעו נעימות זידיציבאיות שירדו לתוך חדרי לב. עמדתי בשכנותו של אבא ורעדתי

כצפור. הרגיש אבא ז"ל שלבו התמים של הילד גדוש התרגשות אין קץ הגביה עין דומעת, אדומה מדם, ותנן בה את הילד במבט של רחמים, כאילו מרמו ואומר: שמור בני רגע זה בלבך כי הוא רגע נדיר בחיי אדם עלי אדמות. הבחין הילד באביו שהוא בוכה פרץ גם הוא בבכיה צעקנית שנהפכה לשאגה שהחרישה אזנים, לקחו את הילד באמצע התפלה והובילוהו לביתו של ר' סנדר וויס, אך גם שם לא הצליחו להרגיעו והתייפחותו קרעה שחקים, תחריש את ההתייפחות רק קולו הרועם של הרבי שהדהד בחללה של ספינקא והגיע עד לביתו של ר' סנדר כנהם הים בסערו.

והרבי התפלל. האם מוכשר משהו לתאר זאת? האם יאמינו אנשים בימינו שלאחרי תפלה של חול היתה הטלית רטובה כאילו נפלה למים? האם יאמינו כי נהימתו ב"והאר עינינו" סימרה שערות ממש והעינים זלגו דמעות כנחלי-מים? האם יאמינו כי בשעת אמירתו שלום-עליכם בליל-שבת כשהוא מעוטף בטליתו יצאה הנפש בדברו והאנשים הרגישו רעד בעצמות, כאילו התרחשה רעידת-אדמה? האם יאמינו כי בשעות היום והלילה הדהדה בחללה של העיירה תפלה זכה שמילאה את הלב תשוקות רוחניות בלתי-פוסקות וגעגועים לעולם נסתר ונעלם?

אין בכחי לתאר את עולם ההוא ואת הרגשותיו ואני בטוח שגם לו הייתי מצליח לא היו מאמינים לי. אשרי למי שהבליע את מה שלא ניתן להאמין בעצמותיו והוא נושא את זה בלבו כקמיע של אש. שמירה בפני המזיקים קמיע כזה לכל שנות החיים. עולמות יורדים ועולמות עולים, צורות משתנות וחולפות, אך מזכרת אחת נשארה חרותה באותיות של אש בלב לאמר: זכור בן-אדם כיצד עבד יהודי בדורנו את בוראו, כיצד שפך נפשו בתפלתו לאביו שבשמים.

* * * * *

עשרות פעמים חזר הרבי זצ"ל על תפלת והאר עינינו בתורתך, בתחנונים. בדמעות ובהשתפכות-הנפש שזיעזעה לב אבן. בכל אמירה ואמירה נעשה קולו תקיף וחזק יותר עד שבסוף היתה לשאגה אדירה שהדהדה כקול רעם. שמע יהודי פעם בימי חייו את השאגה ההיא לא רק שנתמלא רוח טהרה ויראת שמים, אלא שהבין גם את סיבת גדלותו הבלתי נדירה של האדמו"ר זצ"ל בתורה שהפליאה כל רואים. רבנים גדולים השתוממו מנץ חריפות ובקיאות כזו בכל מכמני-תורה לאדם שמחו דבוק וקטיר כל יומא בחי העולמים ושתפלתו תופסת מקום כה רב ביומו, ברם אילו היו שומעים אפילו פעם אחת את בכייתו השתפכות-נפשו בתפלת והאר עינינו, אילו היו רואים את הסתערותו בשעת תפלה זכה זו היו מבינים כי אחרי הסתערות כזו מוכרחת ההארה ממרומים לבוא ולנבוע כמעין טהור, אחרי תפלה כזו מוכרחים כל המכשולים להסתלק הצדה

בפני הרצון הכביר של האדם העליון.

המכשולים אמנם הסתלקו. כל חוקי הטבע נכנעו בפני הדר אישיותו של צדיק מושל ביראת־אלוקים. כל אותם שבאו למחיצתו יודעים כי בנוגע ללמוד התורה ניטשטשו אצלו גבולות יום ולילה. שינתו היתה קצרה מאוד ופומיה לא פסק מגירסא עשרים שעות ביממה ללא הפסק. למודו היה בלהבת־שלהבת ובקול אדיר וחזק כקול הארי. מי שלא שמע את הרבי לומד את שעוריו בלילה לא יבין את כח תורתו גם אם נתאר זה בתיאור הקולע ביותר, אך מי ששמע זאת השיג אפס קצהו את מובנם של הקולות והברקים בשעת מתן־תורה. קולו היה חוצב להבות, רעשו — הר געש ובתוך הרעש זעקת כל הדורות אשר שפכו נפשם בדפי הגמרא הקדושים. נפשו יצאה בדברו ממש. היה בלמוד זה משום פירוש נכון לתפלתו, לדמעותיו הקודחות ב„והאר עינינו“. יהודי המתגעגע כל כך להארה בתורה, המתייגע כ”כ בתורה, האם פלא שנפתחו בפניו מעיינות החכמה והיה שר־התורה במלוא מובן המלה?

היה מהרצוי שארחיב את הדיבור ואספר על קדושתו ופרישותו, על התמדתו הפלאית בתורה, על מידת חיבוב המצוות שלו, על תפלותיו והתנהגותיו, על האש הגדולה שבערה בלי הפסק וחיממה אלפי לבבות באור תורה ויראה. על כל נושא ונושא היה אפשר לכתוב ספרים שלמים והניירות לא יכילו את כל מה שניתן להיאמר. זכיתי להתאבק שלוש שנים בעפר רגליו ולהיות מבאי ביתו יומם ולילה, אז כשהראייה היתה עדיין בהירה ולא מטושטשת בערפלי זמנים, שכיסו בינתיים שמי ילדות בהירים. הייתי צריך לכתוב הערכה ממצה על דמות אגדית זו ואני בטוח שרבים היו פוקחים עינים בהשתוממות ושואלים — האמנם? כשם שגם אני שואל שאלה זו עת אני מרענן את זכרונותי. אולם לצערי הרב אין בי הכח הנפשי לעבודה ספרותית זו. עבודה זו קפיצה אחורנית היא לעולמות של זוהר ותמימות שהתרחקנו מהם, ואנשים פשוטים המתגלגלים בגלגלי החיים אשר כמונו יסתפקו בריענון פעם בשנה את זכרונות־הילדות המכניסים אותם לעולם האצילות והטוהר, עת הקדוש מהרי”א מספינקא זצ”ל הדליק את השלהבת בלבבות אלפים ורבבות ומעל הרי הקרפטים גישאה הנעימה הזידיצ’ובאית המסעירה — הכל יודוך.

דרכו של רבנו בפרד"ס

הספר „חקל-יצחק“ שנדפס מרבנו הקדוש הוא בבחינת מועט המחזיק את המרובה. נמצאים בו דברי תורה מכל הסוגים: פשט, רמז, דרוש וסוד. אבל זה רק אחד מני אלף מאוצר התורה אשר השאיר אחרינו רבינו הקדוש בכתובים. בעוה"ר נאבדו כתבי הקודש בשנות השואה וידי זרים שלטו בהם וגם המעט הזה אשר זכינו ניצל רק בדרך נס. חשוב לכן לציין כמה מאמרי תורה אשר הם מפורים בספרו הקדוש, והפרט יעיד על הכלל. על דרכו בקודש של רבינו בדברי תורתו שנאמרו בדרך פרד"ס. ובדרך החסידות.

(א) בפרשת ציצית: והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' וכו' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. לכאורה המלים והיו לכם לציצית מיותרות דהא כבר כתיב ועשו להם ציצית. ומפרש רבינו עפ"י דברי מרן הרמ"א באו"ח ס' א': שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה וכו' כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלוא כל הארץ כבודו עומד עליו, מיד יגיע אליו היראה, והארי הקדוש בספרו עץ חיים כתב: שיצייר האדם במחשבתו את השם „היה“ ואותו אשר לא יוכל לצייר במחשבתו הוא האות אשר פגם בו וצריך לתקן אותו בתשובה. והנה בספרי בפרשת שלח כתב: דציצית הוא מלשון הסתכלות משורש „מציץ“ ולמה נקרא שמה ציצית על שם שהציץ המקום על בתי אבותנו במצרים. וע"כ אמרה תורה והיה השם „היה“ לכם לציצית להסתכלות שכל אדם יצייר את השם לנגד עיניו כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד, וראיתם אותו וזכרתם וכו' ולא תתורו אחרי לבבכם, כי ע"י ראיית השם תכירו באיזה אות פגמתם ח"ו ועל ידי זה תשובו ולא תתורו עוד אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, שהם תרין סרסורי דעבירה, כי איך לא יפחד האדם מלחטוא והמלך מלכי המלכים הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו. (הקדמת אמרי יוסף מאמר תשיעי אות ט').

(ב) בש"ס ברכות דף ה': פליגי בה רבי יעקב בר אידי ור' אחא בר חנינא, חד אמר אלו הם יסורין של אהבה כל שאין בהן בטול תורה וכו' וחד אמר אלו הם יסורין של אהבה כל שאין בהן בטול תפלה. ורחב"א א"ר יוחנן אלו ואלו יסורין של אהבה הן וכו' והיינו דרשב"ל דאמר רשב"ל נאמר ברית

במלח ונאמר ברית ביסורין. וכו'. וקשה להבין באיזה סברא פליגו וגם למחמסיים והיינו דרשב"ל ומה חידש בזה. ומפרש רבינו דהנה בעין יעקב מפרש דריב"ח ורחב"א פליגו אי תורה עדיפה או תפלה עדיפה וטעמא דרחב"א וריב"ח הוא עפ"י הגמ' קידושין מ' ע"א דאר"א חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. ולכאורה יש להקשות על זה מירושלמי גיטין פרק ז' וקידושין פ"ג דפליגי בזה תנאי באם אירע לו אונס ר' יוחנן אמר אונסא כמאן דלא עביד וריש לקיש אמר אונסא כמאן דעביד ובש"ך חר"מ סי' כ"א ובקצות החושן קיימ"ל כר' יוחנן דאונסא כמאן דלא עביד וא"כ למה אר"א מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. אולם יש לתרץ עפ"י דברי הרמב"ם בפרק ב' מהלכות גירושין: שאין אומרים אונס אלא למי שנלחץ ונרחק לעשות דבר שאינו מחויב בו מן התורה וכו' אבל למי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו וכו' אין זה אונס ממנו אלא הוא אנס עצמו בדעתו הרעה וכו' וכיוון שהוכה ותשש יצרו וכו' כבר גר"ז לרצונו. ולפי זה יש לומר שר"י ור"ל פליגי דוקא בדבר הרשות דאמר ר"י דאונסא כמאן דלא עביד, דשמא אף אם לא היה אונס היה ממליך ולא עביד, אבל בדבר מצוה דכל נפש הישראלי רוצה לעשותה רק דהאונס מונעה אז אמרינן דמעלה עליו הכתוב כאלו עשאה.

ובזה מתרץ רבינו גם מה שקשה על דברי הגאונים שכתבו טעם להא דעשה דוחה לא תעשה. עפ"י הירושלמי הנ"ל דאונסא כמאן דלא עביד ועל כן אם יעבור הל"ת פטור מטעם שהיה אונס על ידי המצוה שהיה מוטל עליו לעשות. אבל אם לא יקיים העשה יאבד המצוה, דאונסא כמאן דעביד לא אמרינן, דלפי הנ"ל דבמצוה אמרינן אונסא כמאן דעביד, למה איפוא תידחה הל"ת בפני העשה הלא הוא יכול לקיים שניהם היינו לא לעבור על הל"ת וגם אז מעלה עליו הכתוב כאלו קיים העשה דבמצוה אמרינן אונסא כמאן דעביד, ואין לך אונס יותר מזה שצריך לעבור על ל"ת. אולם יש לחלק דדוקא אם המצוה מחמגת לפניו ורוצה לעשותה רק שאירע לו אונס המונעו מלעשותה אז אמרינן מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה, וע"כ מדייק גם ר"א בלשונו ואמר "חשב לעשות מצוה" אבל בעשה דוחה ל"ת דהל"ת דחי לעשה מעיקרא ואין המצוה מומוגת לפניו על כן לא אמרינן במצוה כזאת עשה דוחה ל"ת.

וזהי סברתה של פלוגתת האמוראים, דריב"א ורחב"א ס"ל דגם במקרה כזה אמרינן אונסא כמאן דעביד וכיוון שהיסורין של אהבה צריכים להיות מדעת כמו אשם, בלי כפיה כלל, א"כ אם יש בהם בטול תורה או תפלה למח יקבל את היסורין הא אמרינן עשה דוחה ל"ת ועל כורחך לומר דאין אלו יסורין של אהבה. אבל רחב"א בשם ר"י ס"ל דבמצוה המחמגת אמרינן מעלה

עליו הכתוב כאלו עשאה. על כן אמר אלו ואלו יסורין של אהבה. דאם הוא יכול לקיים את המצוה על ידי זה דמעלה עליו הכתוב כאלו עשאה, הוא מקבל כבר את יסוריו באהבה, וע"כ מסיים הגמרא והיינו דר"ש ב"ל דהוא סבר דאפילו בדבר הרשות אמרינן אונסא כמאן דעביד וכל שכן בדבר מצוה. וגם ר' יוחנן צוה לחוש לדריש לקיש כמבואר שם בירושלמי וע"כ הוא סובר דאלו הן יסורין של אהבה (הקדמת אמרי יוסף מאמר רביעי אות ה-ו).

ג) קנים תעשה את התבה, ובמדרש: מה הקן הזה מטהר את המצורע כך תבתם מטהרתם. ומפרש עפ"י המבואר במפרשים דנח חטא במה שהסכים על המבול ועשה התבה. משום שהיה עליו להתאמץ להחזיר את דורו בתשובה ולבטל הגזירה. אולם לפי דברי הוזהר הקדוש התיאש נח מבני דורו, משום שהם היו רשעים גדולים ועשו עבירות גדולות בפרהסיא וע"כ חשש נח שלא יועיל להם תשובה, אולם גם על זה קשה הלא אנן קימ"ל דבעלי חיים אינם נדחין ואפילו על עבירות גדולות בפרהסיא מועיל תשובה. אבל במצורע הדין דצפרי מצורע נידחין, ממילא מוכח דגם מי שחטא בעון גדול כזה אשר עונשו הוא להיות מצורע, גם כן נדחה. ואין תשובה מועלת אצלו, וממילא יש לנח סענה צודקת על כך שלא התאמץ להחזיר בתשובה את בני דורו, כי בין כה לא היתה התשובה מועילה אצלם בגלל חטאתם הגדולים, ולזה נתכוון המדרש באמרו, קנים תעשה את התבה, מה הקן הזה מטהר את המצורע, דמשפ ילפינן דבעלי חיים נידחים, כך תיבתך מטהרתך, ולא חטא נח בזה שהסכים לבוא המבול, משום שבני דורו עשו חטאים גדולים כאלה אשר גם התשובה לא מועילה להן (חקל יצחק, נח).

ד) והמבול היה מים על הארץ. תיבת מים מיותר, כי הלא ידוע שהמבול היה מים. ומפרש עפ"י חז"ל דאם היו עושים תשובה, היו הגשמים נהפכים לגשמי ברכה, למרות שכבר נגזרה גזירה על המבול, ואז היה המבול מוציא לחם מן הארץ ועל כן "מבול" אותיות "לחם", רק משום שלא עשו תשובה, לא נהפך המבול לטובה וע"כ אמרה תורה והמבול היה "מים" על הארץ ולא לחם כפי שהיה מיועד ליהפך אלו היו עושים תשובה (חקל יצחק שם).

ה) ויבן נח מזבח לה'. ובמדרש ויבן כתיב ולא כתיב ויבנה, נתבונן נח. ומפרש עפ"י הירושלמי שהקשה האידך היה מותר לבנות בית המקדש על הר המוריה, הלא אין לך הר וגבעה שלא עבדו עליו עבודה זרה. ומתוך דבנה עפ"י גביא. ובוזהר הק' הקשה למה היה נח בכלל צריך לבנות מזבח, הרי המזבח היה כבר בנוי ע"י אדם הראשון. אולם קושיא חדא מתורצת בדרך חברתה, דבאמת לא היה צריך לבנות מזבח, כי הרי היה לו מהמוכן המזבח של אדה"ר, רק שהיה חושש מקושיית הירושלמי, שמא עבדו אנשי דורו עבודה

זרה על מזבח זה, וע"כ בנה מזבח חדש, אבל המדרש סובר כתי' הירושלמי
העל פי נביא נבנה וא"כ גם נח שהיה צדיק, יכול היה בכח נבואתו לברר אם
עבדו עבודה זרה במקום או לא, ועל כן דורש המדרש ויבן מלשון התבונן,
כי באמת לא בנה מזבח רק התבונן במצבו של המזבח שהיה קיים מאזה"ר.
(חקל יצחק שם).

(ו) ורב יעבוד צעיר, יש לרמוז בזה דברי החובת הלבבות (שער יחוד
המעשה, פרק ה') דמעט מן האמת דוחה הרבה מטענות היצר הרע שהם כמו
חושך הנדחה מפני האור, וידוע שהיצה"ר נקרא מלך זקן וכסיל משום שהוא
בא לאדם מעת אשר נער ממעי אמו, לא כן היצר טוב שהוא צעיר, שבא רק
כשהאדם הוא בן י"ג שנה, וע"כ אמרה תורה ורב, היינו היצה"ר שהוא זקן
יעבוד צעיר, יתבטל ויהיה עבד להיצר טוב שהוא צעיר ממנו (חקל יצחק
תולדות).

(ז) ויהי כי זקן יצחק ותכנהנה עיניו מראות, וברש"י כדי שיטול יעקב
את הברכות, וקשה מאד שפירושו של רש"י הוא נגד מה שמפורש בתורה,
שעיניו של יצחק כהו מחמת הזקנה, ומפרש רבינו עפ"י דברי החתם סופר
שמתרץ את קושיית המפורשים על הרמב"ם בפ"י המשניות שכתב דר' אלעזר
בן עזריה, מחמת רוב שקידתו וטרחתו בחכמה נעשה זקן בנעוריו, דהוא נגד
הש"ס בברכות שם שכתב מפורש דנעשה לו נס לראב"ע בזה שקבל שערות
שיבה, ומתריך החת"ס; דמצד הטבע היה צריך תלמיד חכם הטורח הרבה
בתורה להזקין עוד בימי נעוריו רק שזה דרך נס שאין טרחת התורה מביאה
זקנה, אבל בראב"ע, שהיה זקוק לזקנה כדי שיוכל לקבל הנשיאות סילק
הקב"ה את הנס ונשאר אצלו הטבע המזקין את הת"ח מרוב יגיעה בתורה.
כן י"ל גם אצל יצחק אבינו שבאמת היה גם אצלו צריך להיות כמו אצל משה
רבינו שהתורה מעידה עליו שלא כהתה עינו, משום שהיה זקן ויושב בישיבה
כדברי חז"ל, רק בכדי שיעקב יטול את הברכות סילק הקב"ה את הנס ונשאר
כפי הטבע שעיניו כהו מחמת זקנה (חקל יצחק, שם).

(ח) וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, עפ"י דברי הרה"ק רבי
צבי הכהן מרימנוב, שפ"י הפסוק בפרשת שלח: ויכרתו משם זמורה ואשכול
ענבים אחד וישאוהו במוט בשנים, דידוע אשר המרגלים היו גדולי ישראל
וכפי שהתורה מעידה עליהם, כולם אנשים ראשי בני ישראל, והנה בבריאת
העולם צוה הקב"ה להארץ שתוציא עץ פרי שיהיה טעם עצו ופריו שזה ואחרי
שהארץ קלקלה ושינתה ועשתה עץ עושה פרי על כן נתקללה הארץ, והמרגלים
שהיו אנשים צדיקים רצו לתקן חסא הארץ ולפעול בקדושתם שיהיה טעם
עצו ופריו שזה, וזה הפירוש: ויכרתו משם זמורה ואשכול אחד, שבכח עבודתם
פעלו לתקן את קלקול הארץ וטעם הזמורה שהוא העץ היו שזה לטעם האשכול

שהוא הפרי והיה אחד. אכן אם האדם פועל דבר גדול צריך לשמור עצמו שלא יקבל התנשאות וגאווה וזה אפשרי על ידי שהאדם משפיל עצמו ואינו מחשיב את עבודתו, אולם המרגלים לא נשמרו מהתנשאות ועל כן נתמוטטו וירדו מגדולתם וחזר החטא לקדמותו. וזהו: וישאותו, היינו שהיתה להם התנשאות, ועל כן, במוט נתמוטטו רגליהם, בשנים, ואז שוב היו הזמורה והאשכול שנים כי החטא חזר לקדמותו.

ועל כן מזהירה תורה את בני ישראל, שכאשר יבואו לארץ הקדושה, יקחו עמם את מדת הענוה וההכנעה בחינת ארץ, כמו שאנו מתפללים: ונפשי כעפר לכל תהיה, וזה שאמרה תורה וכי תבואו אל הארץ, תרתי משמע, שיגיעו לארץ ישראל וגם יזכו לבחינת הכנעה וענוה בחי' הארץ, ונטעתם, תוכלו לפעול בעבודתכם, כל עץ מאכל, שכל העץ יהיה ראוי לאכילה, כי על ידי זה יתוקן חטא האדמה ויחזור להיות כפי שציווה השם שהארץ תוציא פירות שיהיו טעם עצם ופריים שזה. (חקל יצחק, קדושים).

* * * * *

כאמור לעיל אין אפשרות במסגרת מאמר אחד לצטט את כל סוגי דברי התורה אשר העלה רבינו הקדוש שהיה כמעין המתגבר והבאנו את הדברים הנ"ל רק לאות ולדוגמא על דרך לימודו של רבינו וסגנון החידושי תורה שלו, שהיו בדרך פרדס, וזה רק אחד מני אלף, ממש טיפה מהים, ומאלפים כהנה וכהנה חדרות באגדה, חסידות, סוד, רמז, דרוש ופלפול ואסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא בכל דף מדפי הספה"ק, "חקל יצחק". במיוחד יש לציין את הפלפולים ושאלות ותשובות שנדפסו מאת רבינו בשם "בן פורת יוסף" בסוף ספרי "אמרי יוסף", אשר שם הראה כחו וחילו לאורייתא ובא במשא ומתן של הלכה עם גאוני דורו, הגאון רבי יצחק אלחנן מקוונא, מהרש"ם מבערזאן ועוד, ואת הפלפולים על סוגיות הש"ס אשר חלק מהן מודפסים בספר חקל יצחק בדרושים לחג השבועות, אשר בהם שקיל וטרי רבינו ושוחה בים התלמוד בפלפול וחריפות ובקיאות כחד מן קמאי.

כן עלינו לציין כי מה שנשאר בכתובים היה רק חלק קטן מיעוטא דמיעוטא ממה שחידש רבינו הקדוש בכל מקצועות התורה, כי את רובי תורתו לא העלה על הכתב מגדול טרדותיו בהנהגת העדה הקדושה של אלפי חסידיו שהשכימו לפתחו וסדר עבודתו בקודש — כאמור. גם כתבי יד אלה נאבדו בימי השואה ורק בדרך נס הצליח אדמו"ר הגאון"צ מוהרי"י שליט"א ללקט פזורים ולסדר את הספה"ק, "חקל יצחק" אשר זכינו לאורו וכן את השו"ת והפלפולים אשר בסידורם טורח כעת האדמו"ר שליט"א. יתן השי"ת שבזכה לקבל בשלמותה את תורת רבינו הקדוש ותהיה זו נחמתנו עביגו"צ.

יצחק וזקם. ירושלים

מצאתי מקום מתאים לפרסם רוח"ק נגלה שראיתי אצל כ"ק אדמו"ר החי' זצלה"ה.

כשאדמו"ר הק' בא לשבות בווישא בפעם האחרונה לא יכולתי ללכת לקראתו לקבל פניו הק' אף שכמעט כל העיר נסעו לקבלת פניו. הסיבה לכך היתה כי הילד בן יחיד שלי הי' חולה מסוכן במחלת אסכרה רחמ"ל והרופאים אמרו נואש למחלתו. חכיתי בכליון נפש לרגע שבו אוכל להודיע צערי לכ"ק ולהעתיירו שיתפלל בעדו. פתאום נודע אשר עם אותו רכבת בא גם פרופיסור מומחה מפורסם מסיגט. הלכתי אצל הרופא שהתאכסן אצלו הפרופיסור ובקשתים מאד שיבואו שניהם לבקר את בני. הם באו ואמרו נואש ולא הכתיבו לו שום תרופה. אח"כ רצתי ישר לכ"ק אדמו"ר אבל מכיוון שהשעה כבר היתה מאוחרת נח כ"ק קצת לישון. מובן שכל הלילה היינו נעורים ובשעה 4 לפנות בוקר הלכתי לראות אם כ"ק כבר נעור. שמעתי לומד שיעור בגמ' בקול נעים חוצב להבות אש כדרכו בקדוש. תיכף חזרתי הביתה אמרתי לאשתי ניקח את הילד נביא אותו אצל רבינו הק'. היא התנגדה באמרה הלא רואים שהילד גוסס אך אני אזורתי כל כחי לקחת הילד ועמדתי בדלת חדר רביה"ק. הגבאי לא נתן לנו לבנס. באומרו שלא יתכן בשום אופן להפריע את כ"ק מלימוד שיעודיו. בו ברגע ממש פתח רביה"ק את הדלת והכניסנו עם הילד בזריזות רבה. שאל שם הילד, אמרנו אליהו. אז רבינו ענה בקול גדול חיים אליהו! ברגע הזו פתח הילד את עיניו והביט בפני אדמו"ר הק' לקח רבינו הק' בעצמו כוס עם קצת מים ואמר אם נותנים שם צריך לשתות לחיים ואמר בזה"ל לחיים אליהו תיכף רפוי"ש מן השמים שלש פעמים. ונתן בידו הקדושה לילד לשתות. והילד שרק לפני איזה רגעים היה ממש מאובן פתח פיו ושתה שלש פעמים מקצת מים שהשקה אותו רביה"ק. ורבנו המשיך ואמר חיים אלי' זה הקטן גדול יהיה אי"ה אל תחזרו הילד לביתו. ואם אפשר תסעו אתו תיכף למקום אחר. ונסענו למיטל ווישו לבית חותני רזיאל שטרן. ביום השלישי בשרתי לכ"ק שהילד כבר שחק ורוצה לצאת מהמטה ואח"כ הי' נער נחמד, עילוי ומתמיד גדול בלימוד ובאשוויץ גפל קרבן עם אמו וכל המשפחה הי"ד.

ישראל בן יעקב

ספר הקדוש חקל-יצחק

יוצר החסידות מורנו הבעש"ט הקדוש זי"ע אומר: „האדם נמצא במקום שרצון מחשבתו מעמידו“ כלומר שע"י מחשבה וציור יכול האדם להעביר את עצמו לזמנים עברו, להרגיש את אותן ההרגשות, לחיות אותן החויות הנפשיות של זמנים מופלגים ומקומות רחוקים. בספרי החסידות מבואר היטב, הענין של שלשה לבושי הנפש „מחשבה דבור ומעשה“. לבוש המחשבה הוא העדין מכולם, ונקרא לבוש המאוחד, המתאחד תמיד עם הנפש.

ספרו של כ"ק אדמו"ר הגה"ק מספינקא וצוק"ל, מכניס אותנו לעולם האצילות של מחשבות נשגבות. ספר זה מעלה לנו זכרונות של אותם ימי הזוהר „הוד שבתפארת“ כשזרחה שמש ספינקא בעיצומה, ורבבות הלכו לאורה. אנו מרגישים מחדש את שולחן השבת, מזבח רם ונישא, עליו אמר והשמיע דברי א"לקים חיים אלו.

ברצוני לרשום רק אי אלה קטעי הרהורים אשר גם רבים כמוני שזכו להסתופף בצל דמהימנותא כ"ק אדמו"ר הי"ד זי"ע חושבים בעת שמונח לנגדם הספר הקדוש „חקל יצחק“.

עוד מצלצל באזני קולו הטהור, נפשו יצאה בדברו וירד חדרי לב, כשזיקוקין דינורא נתזו מפיו, בעת השמיע דברי תורה וחסידות ליד שולחנו הטהור. ודברים אלו נרשמו בכת"ק וז"ל (ח"ש דף ז') „בעזה"י אור ב' א"ך בטו"ב למב"י אתחיל לכתוב חידושי תורה מש"ק שאמרת"י. האם אפשר לתאר בעט פשוט את אופן ישיבתו ליד שולחנו בהתפשטות הגשמיות וביטול הישות? מעולם לא היה משעין עצמו על מסעד הכסא, אלא ישב בקצהו.

אבא מורי ז"ל סיפר לי שמרגלא בפומיה דרבינו זצ"ל לפני אמירת התורה נוסח זה: „איכה מעיזה בריה שפלה כמוני להשמיע ד"ת לעם קדוש זה“ בחלק ראשון דף פ"ד: מתנצל ואומר: „ולאשר שאחז"ל (ב"מ פ"ד ע"ב) באתר דמרי ביתא תלא זייני וכו', ע"כ הרהבתי עוז לכתוב את אשר עלה ברעיוני בעזה"י, ואם שגיתי, השי"ת הטוב והמטיב יכפר בעדי וירום קרנינו למעלה“.

הספר מכיל רק חלק קטן ומצומצם מבין כתביו שהשאיר. רובם נאבדו לצערינו הגדול בתוך השריפה אשר שרף ד. יד הצוררים הנאצים י"ש היתה בכל. ספריו וכתביו של רבינו ז"ל, כמו כל הספרים שנשארו מהיהודים שנלקחו

לאשוויץ, בקרעו ונפזרו כדומן על פני השדה, בחלקם אף שמשו בדוכני הסחורים הערלים לעטיפת דברי אוכל. הבית שהיה לתל-תלפיות נהפך לתל חרבות. שממה היתה מסביב. כמה דפי כתבים היו מונחים על גבי הקרקע כל החורף, ופתותי השלג היה להם כנרתיק. ככה נשמרו הכתבים מאבדון בדרך נס ופלא. וכשחזר בכדו האדמ"ר מספינקא הגאון"צ רבי יעקב יוסף שליט"א כעת בברוקלין ממחנות ההשמדה נתגלו לעיניו הכתבים השמורים.

הספר „חקל יחזק" מראה את האפקים הרחבים של יצירה וחדוש של האי סבא קדישא המטייל ב„פרדס" בעמקות ובהתלהבות עצומה. וכל מגמתו ושאיפתו לרדת לעומק מכמני נפש האדם, ללמדו בינה ודעת ויראת השם. להפיץ מעיינות החסידות חוצה ועל ידי זה להביא להתגלות האלקית ואורו של משית. לא זכינו לראות את כל הכתבים. לא זכה הדור להכיר את האור המופלא הזה. „תנא ושייר" שייר יותר מאשר תנא.

ואף כל זאת, הפוך בה והפוך בה דכולא בה. אוצר של חסידות פלפול ואגדה, מלבד חלק חשוב רזין דאורייתא בחכמת הנסתר. פרד"ס פשוטו כמשמעו יבינו בעלי הבתים, יתרשמו הגאונים, ויתעמקו המקובלים, כל אחד לפי טעמו ומדריגתו.

בדף ראשון מבאר מחלוקת ב"ש וב"ה (חגיגה י"ב ע"א) בוויכוח חסידי בין האחים הקדושים רבי אלימלך ורבי זוסיא זי"ע. הרר"א אומר: שעל איש הישראלי להתבונן תחילה בגדלות הבורא ואח"כ בשפלות עצמו והרר"ז אומר: שראשית ההתבוננות בשפלות עצמו ואח"כ בגדלות הבורא. והכריע רבם הקדוש המגיד הגדול זי"ע כדעת הרבי זוסיא זי"ע. ומבאר רבינו, גדלות הבורא היא בבחינת „שמים" כי אראה שמיך וכו', שפלות עצמו בבחינת הארץ, כמאמר נפשי כעפר לכל תהי'. וזהו שרמזו ב"ש אומרים שמים נבראו תחילה, היינו שכוונת הבריאה היתה שתחילת ההתבוננות תהיה בגדלות הבורא ובית הלל אומרים הארץ נבראת תחילה, שקדם על בן האדם להתבונן בשפלות עצמו והכריע המגיד הגדול זי"ע כשיטת בית הלל, שהלכה כמותם.

בדף ו' אתה רואה פלפול עמוק בסוגי דמצ"כ (ר"ה כ"ח ע"א) מבאר רברי הרמב"ם בפ"ו מחו"מ בכפאו ואכל מצה יצא שסותרים לכאורה דבריו בה' שופר שפסק המתעסק בתקיעת שופר לא יצא. המגיד משנה מתרץ דשאני אכילת מצה דעשה מעשה הנחשב לכוונה לא כן בתקיעת שופר שעיקר השמיעה ואין בו מעשה לפיכך צריך כוונה. וע"ז העיר רבינו זי"ע דגם במצה ליכא מעשה דהא לא אכל מדעתו רק דכפאוהו ומבואר בירושלמי גיטין פ"ז כר"י אונסא כמאן דלא עביד עיי"ש, ובש"ך חו"מ סי' כ"א סק"ג ובקה"ת וכיון שעשאו באונס לא נחשב כמעשה עיי"ש.

כמעשהו בעבודה שבלב זו תפילה, כך מעשהו בלימוד התורה. בתורתו

התפלל, בתפילתו התעמק ולמד. בתורתו זעק זעקת בני ישראל בגלותם, מיצר ודואג בוכה ומקונן (ראה דף ס"ה) - דהגלות האחרונה הוא גלות הדעת כמו במצרים שלא היתה להם דעת להבין ולהשכיל לעבוד את השי"ת ולמאס את כל תאות עה"ז, "וע"כ הגאולה ע"י משה רבינו ע"ה דנשמתו מסוד הדעת, דהוא הי' מקור הדעת התוה"ק ומרמו בפירוש הפסוק (דף ל"ו ע"ב) וישכם יעקב בבוקר בעת הגאולה, כטעם אתא בוקר, ויקח את האבן (אבן השתיה - זוה"ק פ' נח) אשר שם מראשותיו, בסוד אשת חיל עטרת בעלה, וישם אותה מצבה דהוי נפילא בגלותא, ואוקים לה, ובאיזה כח עשה זאת, ויצוק שמן על ראשה היינו בכח התוה"ק המכונה בשם שמן (אה"ח עה"ת תצוה) ויקרא את שם המקום ההוא בי"ת א"ל עולה, "באמת" עפמ"ש בהקדמת התק"ו, דבדרגא דיעקב תליא קץ דפורקנא דדרגי' אמת הה"ד תתן אמת ליעקב סי', "אלף", מאתים, "תשעים ואית דאוסף בי' ב' באמת ע"ש ובכסא המלך, דהוא הקץ אשר תהי' במהרה.

ראה בהקדמת הספר, למה נקרא שמו "חקל יצחק" וז"ל נכדו האדמו"ר שליט"א, ע"כ קרא כ"ק רבינו זי"ע את ספרו חקל יצחק לרמוז שמו, "יצחק אייזיק", כי חקל בגימ' אייזיק וכך הי' דרכו לתת שמו ביו"ד גם אחר הזיין ומצאתי מכתב אשר כתב אל בעהמ"ח ספר שדה חמד ז"ל, וז"ל וגם אל יתפלא עלי במה שאני הצעיר חותם את שמי אייזיק ביו"ד אחר הזיין, דהלוא כתבו כל האחרונים דלא לכתוב שם יוד רק אייזק, דבאמת לא נעלם ממני זאת, רק יען ששמי נקרא על שם רבינו הגה"ק מוידיתשוב ז"ל והוא היה חותם את שמו אייזיק לטעם הכמוס ע"כ גם אני חותם את שמי כך, כי אני נקרא על שמו, עכ"ל.

כפי שהזכרתי, רשמתי רק אי אלו זכרונות מזמנים עברו לעדות כי עוד חי ותוסס בקרבינו ניצוץ מעץ החיים שצמח גדל והתרחב בתורת רבינו הקדוש זי"ע.

מרן הגאון"ק בעל האמרי יוסף

עם הסתלקותו של הגה"ק רבי יצחק אייזיק זי"ע מזידיטשוב, הוכתר בעל „אמרי יוסף“ זצ"ל לאדמו"ר ולמנהיג רבבות חסידי זידיטשוב. הרבי מזידיטשוב האציל עליו מרוח קדשו, ומסר לידינו את המנהיגות. — מנהיגות זו, פירושה, המשך חישול שרשרת הפאר והשגב, וכתר הח"ן, ששזר שר בית הזוהר. הגה"ק בעל „עטרת צבי“ זי"ע, בתורת החסידות.

כקבלתה כן נתינתה. הוא אשר קבל את ההשראה האדמורית ממרא דרזין בעל „עטרת צבי“ ז"ל, מסרה לרבנו ז"ל אשר יצק מים על ידיו. בין תלמידיו הגדולים, שעסק להם בנסתרות ובלמודי האצילות, נתן עיניו ברבנו הקדוש, שהבחין בו כל הסגולות המיוחדות, תכונה של תמימות, וסמל קדושת הנפש, שאליו זוכים להגיע רק המשתלטים על יצרם, כובשים אותו תחתם, ומושלים עליו.

בילדותו התבלט בכשרונות עצומים. תריפותו והתמדתו בתה"ק היו לאגדה. וכשהיה ילד קטן לקח אותו אביו זצ"ל לאדמו"ר הגה"ק מהר"ש מבלזא זי"ע, הגביה הרבי מבעלו זצ"ל הכובע של רבנו, והסתכל במחו. ואמר „אשיין מוח"ל — אשיין מוח"ל“ (מוח יפה). וז"ל בנו הקדוש ז"ל בהקדמתו לספה"ק „אמרי יוסף“: „כאשר היה עוד עלם קטן מתיגע לחדש חדשי תורה. וסיפר לי שבעתים הללו פירש בפסוק ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, עפ"י מה שנודע דיצחק ה' מדתו מדת הגבורה, ויעקב מדת התפארת, וע"ז אמר הכתוב „ויצא יעקב מבאר שבע, שיצא ממדת הגבורה, כי „באר שבע“ במ"ק עה"כ עולה ה' כמנין גבורה במ"ק, וילך „חרנה“ חרנה במ"ק עולה כ' כמנין תפארת עה"כ במ"ק, ושניהם יחד, „באר שבע חרנה עולים במ"ק גבורה תפארת וחידוש זה אם כי מצער הוא, היה בעיניו כמוצא שלל רב“ עכ"ל.

משנות נעורים סלל את עליותיו והכשיר עצמו לעלות במדרגת הסולם אשר ראשו מגיע השמימה. למד אצל כמה גאונים וצדיקי דורו. כולם התרשמו מגדולתו ושגב עצמיותו, עד שהתידדו עמו וגלו לו רזי תורה. הדרת גאונו ועוז צדקתו, פרצו מתוך מעטה ענוותנותו ותמימותו. פרישתו וקדושתו חבקו זרועות עולם, והתפרסם בנגוד לרצונו. ספריו הקדושים, חמשה כרכים עה"ת, ושני חלקים על המועדים, ספרי קבלה וחסידות מפורסמים, חיבר וכתב בצעירותו.

על עוצם פרישותו וקדושתו, רוממות מדרגותיו, השתלשלות הסמיכה ע"י רבו המובהק הגה"ק מזידיטשוב זי"ע, מספר לנו בנו הקדוש ז"ל בהקדמתו ל„אמרי יוסף“, ואלה הם דבריו בין השאר:

„רבינו הקדוש היה קורא אותו בכל יום, ודבר אתו כמה שעות דברי חכמה ויראה, וכמה פעמים הי' לומד עמו בספה"ק לקרית ושי"ס. ובפרוש אמר לי כ"ק אאמ"ר כי רוב הדרושים שבספה"ק הנ"ל, הי' לומד לפני רבנו, וחזר ואמרם לפניו. וכשהי' רבה"ק לומד עמו, לא הי' אדם רשאי לגשת אליהם, אפילו בני רבנו כשבאו באמצע המדובר, היו עומדים מנגד ויראים מגשת. וכ"פ נתן לו ספרו הנ"ל בכת"ק לאכסניה ללמוד בו, ולומר אח"כ לפניו. ופעם אחת לאחר שאמר לפניו מאמר שאל לו רבנו גם על המאמר שלאחריו, השיב לו כ"ק אאמ"ר, שלא עיין בו, ושאלו רבנו מדוע לא עיינת גם להלן, השיב לו, אחרי שרבנו לא ציווני לראות רק המאמר הזה, חשבתי בנפשי שאינני כדאי לראות גם המאמרים האחרים. וע"פ דרך זה שמעתי מכ"ק אאמ"ר ז"ל לפרש דברי חז"ל המובא ברש"י פ' ויקרא על כל דברות ואמירות וצוים קדמה קריאה לשון חבה, ולכאורה אינו מובן מדוע הוצרך לקרא אותו בכל פעם, ואמר כ"ק אאמ"ר עפ"י מה שאמר רבה"ק מלובלין זי"ע, דאם יאמר לו מלאך או שרף שהוא צדיק לא יאמין לו, כי הוא יודע בעצמו שאינו כן, אבל אם יאמר הקב"ה בכבודו ובעצמו שהוא צדיק, יאמין לו על אותו רגע בלבד, אבל לא אח"כ, כי שמא אבד צדקתו עכדה"ק, ומשה רבנו הי' במדרגה זו, שהיה חושב תמיד שהוא גרוע מכל האדם, והשי"ת לא יקרא לו רק לאדם אחר מישראל, ואע"פ שהשי"ת קורא לו ומדבר עמו, הי' חושב שעד כאן הי' כדאי, ומעכשיו אינו כדאי שידבר עמו השי"ת עוד, וע"כ חשב בדעתו לירד משם, ע"כ הצריך השי"ת לקראו בכל דבור ודבור, ודפח"ח.

מסר לו ענין קבלת פתקאות, כפי שקבל מרבותיו איש מפי איש עד רבנו הבעש"ט הקדוש זי"ע, שהיתה אצלו עבודה גדולה ויחודים גדולים ונוראים. כהנהגה וכהנהגה עבר בין רבנו הקדוש, ובין כ"ק אאמ"ר, דברים נוראים ונפלאים, תקצר היריעה מהכילם, עד כי סמכו בשתי ידיים ועשאו כלי מלא וגדוש למלאות מקומו ולהנהיג הדור אחריו.

שת לי אבי מורי הי"ד, ששמע ממנו שספר, שבקר כמה פעמים אצל כ"ק הגה"ק ר' מנחם מנדיל מוויזניץ זצ"ל בעל ה"צמח צדיק", ושמסר לו כוונות קבלת פתקאות, כפי שקבל מחותנו הקדוש האדמו"ר מרוזין זי"ע. עד שלא שקעה שמשו של זידיטשוב זרחה שמשו של ספינקא. העיירה ספינקא במחוז מרמורוש נתגלה ככח המושך. נמשכו אליה יהודים מכל השכבות, רבנים, בע"ב, אברכים חובשי ביהמ"ד, וסתם יהודים מכמה מדינות. הונגריה, רומניה, חלק מגליציה, סביבת הרי הקרפטים וכו'. כולם באו לטהר לבם ומחשבותיהם, ללמוד את רצון הבורא לאמיתו ובפשטות. הסתופפו בצלו גדולי תלמידי זידיטשוב, וגם הגאון האדיר מהרש"ם מברז'ין זצ"ל ביקר פעמיים בספינקא. הפליא עצה, הגדיל תושיה לחזק ולתקן את כל הנפשות החלושות והעייפות. אפילו המונחות למשה בעשר כתרין דמסאבותא, לכולן עזר לבל יתיאשו מן

הַרְחֵמֵם. רֹחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁשֶׁרְתָה בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ הִלְכָה וְנִתְפַּשְׁטָה, וְנִתְגַּלְתָּ לְבַעַל מוֹפֵת. וְזֶל הַקֹּדֶשׁ לְהַקְדַּמְתוֹ לִסְפֵּה"ק. לְקוּטֵי הַתּוֹרָה וְהַשִּׁסִּי: „נְתִיבוֹת פְּלִיאֹת הַחֲכָמָה, אֲרוֹצוֹת הַתְּבוּנָה, דְּרָכֵי הַדַּעַת הַמְזִימָה, אֲשֶׁר חַיִּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכָהּ, הוּא תוֹרַתְנוּ הַקֹּדֶשׁה אֲשֶׁר עַיִי יִכּוֹל הָאָדָם הַיִּשְׂרָאֵלִי לְקָרֵב עֲצָמוֹ לְהַקְדוּשָׁה לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד הַנּוֹרָא וְכו', וְחֲסִדֵּי הַשֵּׁם כִּי לֹא תִמְנֶוּ וְלֹא עֹזב חֲסִדוֹ מֵאַתְנֹו בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, לְנִטּוֹעַ בְּתוֹכָהּ, חֲסִידִים, גְּבוּרִים, מֵאֲרֵי תוֹרָה, חוֹתִים, נְבִיאִים, צַדִּיקִים, קְדוֹשִׁים וְאֲנָשִׁי מוֹפֵת לְהַשְׁכִּיל וּלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי עַמִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה, לְהַעִיר הַלְּבָבוֹת מִחֲשֶׁכֶת הַגְּלוּת וּלְהַדְרִיכָם בְּדֶרֶךְ הַיְּהוּדוּת אֲשֶׁר זֶה כָּל מַגְמַתָּה. הִרְבָּה אֲגִדּוֹת וּסְפּוּרִים הִתְרַקְמוּ סְבִיבֹ. וְלְדוֹגְמָא אֲרֶשׁוּם סְפּוּר מוֹפֵלֵא שֶׁשִּׁמְעָתִי מִפִּי אָבִי זְקֵנִי הַחֲסִיד ר' בְּנִימִין יִצְחָק כֹּהֵנָא ז"ל, שֶׁהִיא מֵאֲרֵי דְעוֹבְדָא, וְהִרְיָנִי מוֹסֵר אוֹתוֹ כִּלְשׁוֹנוֹ:

— הִיא זֶה עֶרֶב חַג הַשְּׁבוּעוֹת. יוֹמִיִּים לִפְנֵי פְרוֹס הַחֶג הַשְּׁקָה לִפְתָּע גִּפְשִׁי לַעֲלוֹת לְרֹגֶל לִסְפִּינְקָא. אִם כִּי נִמְנִיתִי עַל חֲסִידֵי וִיוֹנִץ, הָרִי חֲשַׁשְׁתִּי שְׁלֹשׁ לֹא אֶסְפִּיק כְּבֵר לְהִגִּיעַ לַחֶג, לִכֵּן הִחֲלַטְתִּי לְגִשֵּׁת וּלְהַתִּיעֵץ עִם אָבִי אֲשֶׁר הַתְּגוּרָה בְּכַפֵּר בִּידְעוּלִי הַסְמוּךְ לִסְפִּינְקָא. בְּזִמְנִים הָאֵלֶּם עוֹד לֹא פָעַלְו שְׁרוּתֵי הַרְכַּבָּת, וְלְרֹגֶל עֲסָקִי הַמְזוּהָרִים הַשְׁתַּלֵּם לִי תַמִּיד יוֹתֵר לִלְכֹּת רֹגְלִי.

שָׁמַתִּי אֶת פַּעְמִי בְּשִׁבְלֵי שְׁדוֹת מוֹרִיקִים, וְהִגַּעְתִּי לְכַפֵּר אָבִי. אָבִי הִיא אֲחִי מִחֲסִידֵי וִיוֹנִץ הַיְדוּעִים וְהַמְכּוּבָדִים. סִפַּרְתִּי לוֹ עַל הַשְׁתוֹקְקוֹתִי לְבָלוֹת אֶת הַחֶג אֲצִל הָרַבִּי מִסְפִּינְקָא. בְּהַשְׁתוֹמָמוֹת רַבָּה קָבַל אָבִי אֶת דְּבָרִי. וְכִי מָה קָרָה כֹּאן, הָרִי הָרַבִּי מִסְפִּינְקָא עוֹד לֹא נִתְפַּרְסֵם אִזּוֹ, וְרַק מַעֲטִים בָּאוּ בְּצֵל קוֹרְתוֹ. הַחֲסִידִים שֶׁנִּסְעוּ אֵלָיו, הַתִּיחֲסוּ אֵלָיו כִּלְבַּעַל מוֹפֵת, אֹלָם הַמְתַּנְּגָדִים רַבּוּ אוֹ וְעָלוּ עַל מַעְרִיצֵי הָרַבִּי. הַשִּׁיחָה בִּינִי לְבִין אָבִי קִלְחָה בִּינְתִיִּים, וְהִיא נִסְבָּה עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה וְחֲסִידוֹת, בְּשִׁלְהִי הַשִּׁיחָה נִפְלָה הַהַחֲלָטָה; שְׁנִינוּ עוֹלָם לִסְפִּינְקָא.

עֶרֶב שְׁבוּעוֹת אַחֲרֵי תַפְלַת הַשַּׁחַר שָׁמְנוּ אֶת פַּעְמֵינוּ בְּכוֹון הַנְּהַר טָאס (הַנְּהַר הַמִּפְסִיק בֵּין כֹּפֶר בִּידְעָבִלִי לִסְפִּינְקָא). יִשְׁבְּנוּ עַל הַסִּירָה שֶׁשָּׂטָה לְעֵבֶר הַגְּדוּהָ הַשְּׁנִיָּה כִּשְׁהִיא קְשׁוּרָה בְּכַבֵּל בְּרוֹזֶל לְגַלְגֵּל בְּרוֹזֶל, הַעוֹשָׂה אֶת מַסְלּוֹלוֹ, בְּגִרְפּוֹ אַחַד הַסִּירָה בְּמִימֵי הַנְּהַר, כִּשְׁהוּא מִתְּגַלְגֵּל עַל כַּבֵּל מִתּוֹחַ עַל אוֹרֶךְ הַנְּהַר. בְּזִמֵּן הַשִּׁיט עַל הַנְּהַר שׁוֹחֲחֵנוּ עַל בִּילוּי הַחֶג בִּסְפִּינְקָא, וְאָבִי הַפְּלִיט אֵימְרָא בְּשִׁטַּף הַשִּׁיחָה: „אִמְאָהֶל קוֹיֶפֶט מֵעַן אֵיין אֵין א קֵלִיין גִּיווּעֵלֶב בַּעֲסַעַר ווִיא אֵין אַגְרוֹס גִּיווּעֵלֶב, (לְפַעְמִים יוֹתֵר טוֹב לְקַנּוֹת בַּחֲנוּת קִטְנָה מִבְּגִדוּלָה).

בְּבֹאֵנוּ לִסְפִּינְקָא מִצֵּאֵנוּ אֶכְסֵנִיָּה, לְבִשְׁנוּ בְּגָדֵי חַג וְהִלְכְנוּ לְהַקְבִּיל אֶת פְּנֵי רַבְּנוֹ. בַּחֲצֵר הָרַבִּי וְלִיד שַׁעַר הַכְּנִיסָה הַצְּטוּפָפוּ כְּבֵר הָרַבָּה חֲסִידִים אֲשֶׁר רָצוּ לְקַבֵּל שְׁלוֹם. לִפְתָּע גִּפְתַּחְהָ הַדֶּלֶת וְהָרַבִּי בְּפָנָיו הַזּוֹהָרִים הִתְקַרֵּב לְחֲסִידִים וְהוֹשִׁיט לְכָל אֶחָד יָדוֹ לְשְׁלוֹם. בְּהוֹשִׁיטוֹ לְאָבִי אֶת יָדוֹ הַקְּדוּשָׁה, הוֹסִיף הָרַבִּי בַּחֲיוֹךְ אָבִי: „בְּרָא מוֹכָה אָבִיא, חַג זֶה הַתְּקַדֵּשׁ אֲצִלְנוּ וְהַתְּעַלָּה לְמִדְרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שֶׁל חֲדוֹת-

שיא, רוממות הנפש, עסוף בטלית שכלו דביקות, חסידות עילאית, מלווה התפשטות הגשמיות. במוצאי חג השבועות, בזמן שנפרדנו מהרבי והגשנו לו את ה„קוויטל“ בדרך אותנו, שם ידו על שכם אבי, והוסיף בחיוך טוב לב על שפתיו: ר' משה ליב „אמאהל קיפט מען אין א קליין גיוועלב בעסער וויא אין אגרויס גיוועלב“.

ישיבתו הקדושה שנוסדה בספינקא, תחת השראתו, ע"י בנו הקדוש ז"ל, נדדה יחד אתו ממקום למקום, מוגקטש, סליש, והסתעפה לכמה מקומות תחת הנהלת נכדיו הקדושים הי"ד. יחד עם שקיעת השמש של יהדות אירופה בשואה האחרונה, עלה הכורת על הישיבות הללו. גרעין אחד נשאר לנו לפליטה בעזה שי"ב, הישיבה „אמרי יצחק“ בירושלים עיה"ק ת"ה, תחת נשיאות אדמו"ר מרן ר' יעקב יוסף וויס שליט"א המתגורר בברוקלין, הממשיכה את שלשלת חסידות זו.

נסיתי במאמץ של גנס לרענן את זכרוננו ולדלות מן השכחה, את דיוקנו של הענק המזהיר גברא עילאה זה, הקורן מבוסתן הצדיקים, כמגדל אור לנתיבנו. הצדיק הוא אור הדור, ונשמת חייו של הדור, זכותו תגן עלינו.

חסידות ספינקא ואדמו"ריה

הנצרך החסידי שיצא מאשו של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט זצ"ל, בהפך במשך הזרות לשלהבת גדולה ונתחלק לניצוצים רבים. וכפטיש יפוצץ סלע, כן הכתה החסידות שרשים עמוקים בעם ישראל והתפתחה לתנועה המונית של אדמור"רים וחסידים. כל אחד לפי דרכו בקודש פיתח שיטה משלו בהתאם לשורש נשמתו והתקשרותו בנשמת יוצר החסידות. כתוצאה מהשתלשלות זו, קבלה החסידות במרוצת השנים גוונים וכיוונים שונים ותורת החסידות רקומה ושזורה בשלל חוטים בעלי גוונים וצבעים שונים כשלל צבעי הקשת.

מבין השיטות אשר להן מהלכים בקרב המוני החסידים בלטו במיוחד (א) שיטת הקבלה המחקרית של „הרב“ בעל התניא שהיא שיטת חב"ד, הממשיכה גם כיום לרכז מסביבה אלפים מבני ישראל בכל רחבי העולם. (ב) שיטת הפילוסופיה המדרשית על דרך המהר"ל מפראג, אשר נושא השיטה ומפתחה היה הה"ק רבי בונם מפשיסחא, אדמו"רי בית קוצק ושושלת גור המפוארת אשר גם דורנו זה עוד זוכה ללכת לאורה. (ג) שיטת הפשטות והעממיות מיסודו של הרבי ר' אלימלך מליזנסק ותלמידיו הקדושים. (ד) ולאחרונה השיטה של לימוד תורת הקבלה של האר"י הקדוש, שנוסדה לפני כמאה וחמשים שנה ע"י הה"ק שר בית הזוהר רבי צבי הירש מזדיצ'וב, שהיה יושב דורש ברבים בכבשי דרחמנא ועוסק במעשה מרכבה ורזין דאורייתא כאשר היה דורש רבנו בעל „מגלה עמוקות“ לפני מאות בשנים.

כל שיטה ודרך חדשה בחסידות, נתקלה בזמנה בהתנגדות מצד ראשי החסידות אשר חונכו בדרך ובשיטה אחרת ולא רצו להכיר בדרך החדשה את השיטה המקורית של תורת החסידות כפי שנמסרה מפי יוצר החסידות ומחוללה הבעש"ט זצ"ל. כל אחד מנושאי דגל החסידות ראה בשיטתו הוא את ההמשך הטבעי של תורת הבעש"ט.

נעשו אמנם נסיונות שונים על ידי יוצרי השיטות החדשות למזג את שיטתם ודרכם עם שיטות אחרות בחסידות ולשוות לדרכם החדשה צורה ממוזגת ורב-גונית כדי להפוך את השיטה לנחלת ההמונים ולעשותה דבר השווה לכל נפש, אבל לא כל הנסיונות הצליחו כפי שהדברים ידועים ומפורסמים בספרות החסידית, ולא נפרט איפוא במאמרנו הנוכחי את השיטות השונות ותהליכי התפתחותן. במאמרנו זה נתרכז בעיקר לברור השיטה הזדיצ'ובית, התפתחותה והשתלשלותה עד לחסידות בית ספינקא המפוארת. האדמו"ר הראשון לבית זדיצ'וב הגה"ק רבי צבי הירש איכנשטין אשר

ידוע ומכיר בתולדות החסידות כגאון הקבלה ותורת הנסתר ומפורסם בספריו הקדושים „עטרת צבי“ על הזוהר ועוד כמה ספרי קבלה ידועים, היה נוסף לגאונותו בקבלה גם גאון אדיר בתורה הנגלית ואף עמד במשא ומתן של הלכה עם גאוני דורו ר' יעקב מליסא בעל „חוות דעת“, ר' ענויל מסטריא בעל „תשובות מהריא“ו, רבי מאיר א"ש בעל „אמרי אש“ מאונגוואר ועוד. נוסף לגדלותו בתורת הנגלה היה הרה"ק מזדיצ'וב גם מעמיק גדול בתורת החסידות והכיר

מין שליט"י בריקוד רעים ביומא דהילולא של מרן מהרי"א זצ"ל, בבני ברק בחבורת הרה"ג מגורדא, הרה"צ ר' נחמן כהנא ממסמיה, הרה"צ ר' יוסף מאיר כהנא מירושלים, הרה"ג מנוה"אחיעזר, הרה"צ ר' שלום איכנשטיין ועוד רבנים וחסידים. לדעת את כל השיטות החסידיות, כי עוד בצעירותו וגם כאשר כבר היה אדמו"ר מפורסם שימש כמעט את כל צדיקי דורו ומכולם למד את הדרך החסידית המקורית. הוא בעצמו היה נמנה בתור „מקבל שלישי מהבעש"ט“ כי בימי חורפו נסע אחד מתלמידי הבעש"ט דרך מקומו ורבי צבי עכבו אצלו לכמה ימים ולמד ממנו הרבה. כך שהשיטה הזדיצ'ובית מיסודה היא שיטה ממוזגת ומקורית ביותר ולה שרשים הנובעים מעץ החיים של יוצר החסידות.

ממלא מקומו של רבי צבי היה בן אחיו ותלמידו המובהק הגה"ק ר' יצחק אייזיק מזדיצ'וב, אשר גם הוא יצק מים ע"י כל צדיקי דורו והוסמך על ידם עוד בצעירותו והוא גם פיתח את תורת רבו המובהק ושילב בה את הטוב והמועיל מבין כל השיטות. עם פטירתו של רבינו הקדוש מהרי"א מזדיצ'וב נשארו בניו הקדושים אשר מילאו מקומו והנהיגו עדה בכמה ערים בגאליציה, אולם המתיר החסידים נתפזרו וכמה מהתלמידים גם נעשו בעצמם לאדמו"רים ידועים ומפורסמים.

סמים. אבל השלשלת לא פסקה והתנהגה של חסידות זדיצ'וב ההמונית עברה מגאליציה ונדדה עד לעיירה הקטנה ספינקא אשר במרמרוש. מקום שם קבע את מקומו אחד המיוחד מתלמידי הגה"ק רבי יצחק אייזיק מזדיצ'וב, ה"ה הגה"ק רבי יוסף מאיר וויס, הנודע בשם האדמו"ר הראשון לבית ספינקא. ומחבר ספרי „אמרי יוסף“ על התורה ומועדים, אשר מוניטין יצאו לו כאחד מספרי המופת של החסידות בכלל והזדיצ'ובית בפרט.

שלשלת יחוסו ותולדותיו

מֶרֶן רבי יוסף מאיר בולד בעיר מונקטש בשנת תקצ"ח לאביו הגה"צ ר' שמואל צבי וויס שהיה דיין במונקטש והיה תלמידם המובהק של הגה"ק רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב בעל „בני יששכר“ ואדמו"רי בית זדיצ'וב. רבי שמואל צבי היה בנו של הגה"צ רבי אברהם שהיה תלמיד מובהק להגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב ורבי יצחק מראדוויל. וכאשר הגה"ק מקאלוב ראה שהוא עומד להסתלק מן העולם שלח שליח מיוחד אל תלמידו הנאמן רבי אברהם הזמין אליו, ולפני פטירתו בקש את רבי אברהם שיגיד אחריו קדיש בשנה הראשונה לפטירתו וביום הזכרון. כי הוא חביב אצלו כבן נאמן. כמובן שרבי אברהם קיים את דברי רבו ואמר אחריו קדיש וכן גם בנו רבי שמואל צבי ואחריו מֶרֶן בעל „אמרי יוסף“ והאדמו"ר בעל „חקל יצחק“ קיימו את הצוואה של הגה"ק מקאלוב ואמרו אחריו קדיש ביום הזכרון שחל בו אדר.

אמו של רבי יוסף מאיר היתה בתו של הרה"ק רבי צבי הירש מדרוהוביץ ואח"כ במונקטש שהיה צדיק ידוע ומפורסם ושימש כמה וכמה צדיקים וקדושים ונמנה על תלמידיו המובהקים של החוזה הקדוש מלובלין. החוזה מלובלין אמר על תלמידו זה: „אשריך אברהם שיצא זה מחלצריך“. וראה בהקדמת רבינו הקדוש בעל אמרי יוסף לספר „ליקוטי התורה והש"ס“ לרבו הקדוש מהרי"א מזדיצ'וב, בו מפליג רבינו בשבחיו של סבו זה וכותב עליו גדולות ונפלאות. בשנת תקצ"ד כאשר רבי שמואל צבי נשא לאשה את בתו של רבי צבי נזדמן אז בעל הבני-יששכר למונקטש וסידר את הקידושין לזוג קדוש זה ואחרי החופה אמר הבני-יששכר להמחותן רבי צבי: „אלמלי לא באתי לכאן אלא בשביל זה דיי לי“ והיה אז מאמרו לפלא. ובסוף ימיו של רבי שמואל צבי אמר לבנו רבינו בעל אמרי יוסף: „הן מצדי לא ידעתי מה היה כוונתו של רבה"ק מדינוב בדברים הללו. רק אולי היה כוונתו עליך, שראה ברוה"ק שאתה עתיד לצאת ממני וכמאמר הכתוב (ירמיה א) בטרם אצרך בבטן ידעתך. (הקדמת הסה"ק אמרי יוסף מאמר השלישי אות ב').“

עוד בהיותו ילד קטן נתברך רבי יוסף מאיר ע"י כמה מצדיקי וגדולי דורו ה"ה הצה"ק רבי צבי אלימלך מדינב, רבי צבי הירש מרימנוב, רבי יהודה צבי מראזדיל ועוד, וברכתם הטהורה עשתה פרי להופיע עליו רוח סהרה וקדושה וגם במעלליו התנכר נער כי זך וישר פעלו, והיה מתמיד מאד בלימודו והתפרסם לעילוי נפלא וכבר אז היה מתייגע לחדש חידושי תורה. בפרק זמן זה למד אצל דודו הגה"צ ר' יצחק אייזיק מסוואליווע עד שנת תרי"ב. אחרי זה נסע ללמוד בישיבת הגה"ק מהר"ם אש באונגוואר ולמרות שהיה צעיר התלמידים כי היה רק בן שש עשרה, חיבב אותו רבו מאד ופלפל עמו בחכמה וכאשר נפטר רבו זה נשאר שמה ללמוד אצל בנו הגאון ר' מנחם ומשם הלך ללמוד בישיבת הגה"צ ר' שמעלקי מסעליש מקום שיצא לו שם טוב כגדול בתורה וביראה.

בימים ההם היה אביו הצדיק ר' שמואל צבי רגיל לנסוע בקביעות להגה"ק רב שר שלום מבעלזא ולקח אתו את בנו רבינו כמה פעמים ואח"כ היה נוסע כמה פעמים בעצמו לבעלזא ונתברך מפי קדשו, ולמד אצלו הרבה מדרכי העבודה.

בשנת תרי"ד נשא את אשתו הראשונה וישב בבית חמיו בבארשא מקום ששם לילות כימים על התורה והעבודה והתנהג בקדושה וטהרה. בפרק זמן זה נסע כמ"פ לקבל פני הה"ק ר' מנדל מויזניץ והוא קרבו וחבבו עד מאד. אולם ימי שלותו בבית חמיו לא ארכו כי מתה עליו אשתו ואז חזר לבית אביו למונקטש. שם נשא את אשתו השניה וישב בבית חמיו שהיה נגיד מופלג ות"ח מפורסם והוא נתן לו בגד ללבוש ולחם לאכול, ואז התחיל רבנו להתבודד ולשקוד על דלתי התורה ולעבוד את עבודתו הטהורה. אבל כמעט קט גהפך עליו הגלגל ונחלה רח"ל במחלת הריאה, חולי אנושה אשר כל הרופאים אמרו עליו נואש. בימים הללו כבר התנוצץ אור השחר של רבינו הקדוש מהרי"א מזדיצוב ואז נסע אביו מהרש"צ לזידיצוב להתחנן לפניו על אודות בנו ולאחר שהפציר ברבו להבטיח לו שבנו יתרפא ממחלתו האנושה אמר הה"ק מזדיצוב: „אני נותן לך ידי ומבטיח שיבריא, אבל שיהיה מהאנשים שלנו". ברכתו של צדיק נתקיימה ובמשך הקיץ חזר לאיתנו עד שבחודש אלול כבר אור את כוחותיו ונסע לקבל פני רבו הה"ק מזדיצוב, ואז קבל בשניה את ברכתו עד שנתרפא לגמרי.

עבודתו בקודש בימי שבתו במונקטש אינה ניתנה לתיאור ולימודו ותפילתו היה בכח נפלא ממש למעלה מכח האנושי. בכל יום לאחר התפלה היתה טליתו לחה כאילו נשרה במים מעוצם תפילתו והתלהבותו. בכל ימי השבוע מחוץ לשבת לא ישן במטה ולא עברה עליו חצות לילה בשינה. חותנו לא האריך ימים ואז נשבר מטה לחמו של רבינו וגם אשתו ושתי בנותיו נחלו ואז סבל

רחקות נוראה וממש היה מחוסר לחם ובשנת תרכ"ח מתה עליו אשתו השניה ואז נשא לאשה בשנת תר"ל את בתו של החסיד המפורסם ר' עזרא יעקב באש מספינקא. חותנו זה שהיה עתיר נכסין וחסיד מפורסם, הכיר את גדולתו של חתנו ופרנס אותו בכבוד כדי שתהיה לו מנוחה והרחבת הדעת בלי שום סרדה ואז עלה במעלות התורה והיראה בלי כל מגיעות.

בשנים הללו היה מסתופף רבינו בצל קדשו של הה"ק מהרי"א מזיצי'וב והיה נוסע אליו בימי אלול והיה יושב שמה עד אחרי סוכות, וגם בימי הספירה עד אחר שבועות וכמה פעמים נסע גם בחודשי החורף ובכל פעם ישב שמה כמה שבועות ובכל ימי ישיבתו בזיצי'וב היה הה"ק מזיצי'וב מזמינו לביתו כל יום והיה משוחח אתו כמה שעות בדברי חכמה ויראה ולמד עמו בתורת הנסתר. הה"ק מזידיטשוב כבדו וחבבו כבנו ופתח בפניו את כל אוצרות התורה והחסידות וגם מסר לו סדרי הנהגת העדה של החסידים וסמך ידיו עליו.

אחרי פטירת רבו הקדוש מזיצי'וב בשנת תרל"ג נסע רבינו להסתופף בצל קדשו של הגה"ק בעל "דברי חיים" מסנו וקבל אותו בתור רבו מובהק. הה"ק מסנו כיבד אותו למאד ומסר לו אורחות חיים.

בשנת תרל"ה נולד לו בנו יחידו הוא רבינו הקדוש רבי יצחק אייזיק הי"ד בעל "חקל יצחק" ואז היתה השמחה שרויה במעונו של צדיק, כי נתקיימו בו ברכות רבותיו הקדושים אשר הבטיחוהו שיזכה לבן. ובשנת תרל"ו עוד בימי חיי רבו הקדוש מסנו, האיר אורו של רבינו ורבים השכימו לפתחו ומכל אפסים באו אנשים לקבל ברכתו, כי כל היוצא מפיו הק' היה מתקיים ומני אז נהל עדה גדולה של חסידים ואנשי מעשה שבאו אליו לשמוע אל הרינה ואל התפלה. נהרו אליו אלפים מבני ישראל ונהג נשיאותו ברמה והרבה באותות ובמופתים ופרסם גדולתו של הקב"ה עד פטירתו ביום ר' אייר שנת תרס"ט כאשר עלתה נשמתו הטהורה לשמים ונשבה ארון הקודש.

רבינו הקדוש לא מת כי הניח אחריו ברכה את בנו יחידו ברא כרעא דאבוהו הי ניהו כבוד רבינו הקדוש בעל "חקל יצחק" אשר המשיך דרכו בקדוש וניהל את עדת חסידי אביו במשך שלשים וחמש שנה. עד יום י"ג סיון שנת תש"ד כאשר עלה על המוקד וקדש את שמו של הקב"ה במחנה ההשמדה באושוץ הי"ד.

רבינו הקדוש בעל "חקל יצחק" למד תורה וחכמה ויצק מים על ידי אביו הקדוש. עוד בהיותו צעיר לימים נתפרסם בתור גאון גדול וחרף נפלא ועמד במשא ומתן של הלכה עם גדולי דורו, הגאון ר' יצחק אלחנן מקאוונא, מחותנו הגאון מהרש"ם מבערזאן, הגאון בעל "שדי חמד", הגאון ר' יצחק שמעלקיש מלבוב ועוד.

בגיל צעיר מאד נשא לאשה את בתו של הה"ק רבי ישכר דב אייכנשטין

בנו של הה"ק ר' אלכסנדר ליפא בן רבינו הקדוש מהרי"א מזדיצוב. מספר שנים ישב בבית חמיו ואחר כך חזר לבית אביו ושקד על התורה והעבודה. למד תורה בשקידה נפלאה ובמסירות נפש ממש ואביו הקדוש עזר על ידו ומסר לו את דרכי העבודה והחסידות ועוד בחיי אביו נראו בו סימני גדלות והיה בקי בסתרי תורה וכפי שהוא עצמו כותב בהקדמת ספר „אמרי יוסף: לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. ודווקא ה' אלקים שרומז למדת הדין, כי אין הקב"ה מביא יסורין על הצדיק אלא אם כן מודיע לו מקודם וכו' וכן ידעתי נאמנה שהיה אצל כ"ק אבא מארי זצ"ל הכ"מ בשנת תרס"ד אשר בו חלה את חליו האנושה. מראשית השנה הזאת הודיעו לי מן השמים את אשר יעבור עליו: — בר"ה — ואלי דבר יגונב, ותקח אזני שמץ מנהו — אילן דיניא די תסד"ר, יעבורו על כ"ק אאמור"ר ומאד נבהלה רוחי, ותהי זאת נחמתי אחרי שעכ"פ הוא נכתב בספר החיים יש פנאי בעה"י לבטל רוע הגזרה והיסורין ר"ל. אמנם בתר דנא מלתא מגי אזדא, ונשכחה מלבי. ובערב יוה"כ בנוקר השכם פתאום בא כ"ק אאמור"ר לחדרי מה שלא הרגלתי שיבוא אלי לעת כזאת, ואמר לי שיש לו עג"ב גדול באין ידע לשות עצות בנפשו, ותוכן הדברים לא הגיד לי ונבהלתי מכ"ן מאד אבל בעוה"ר את אשר שכחתי לא נזכרתי, עד אשפיא דיוסף צדיקא, ואז עשיתי השתדלות בזה, אבל בעוה"ר מעט אשר פעלתי. עיי"ש בלשונו הקדוש.

אחרי פטירת אביו הקדוש נהרו אל רבינו בעל „חקל יצחק" אלפי חסידים ואנשי מעשה מכל יישובי המדינה. רבינו נהג נשיאותו ברמה ועבודתו הקדושה ותפלתו עשו רושם, כי ברכותיו נתקיימו ותפילתו בקעה רקיעים, צדיק גזור והקב"ה מקיים.

בשנות המלחמה העולמית הראשונה, נדד רבינו ועזב את מקומו בספינקא. מספר שנים ישב במונקטש ונהל עדה גדולה, ואחר כך אהל למושב לו את העיירה סעליש אשר בקרפטיה, שם קבע מקומו והקים בית מדרש גדול לתורה וטהרה ומשם החלו קרני אורו לבקוע על פני כל מדינות הונגריה, צ'כיה ורומניה ומכל קצווי ארץ באו אליו אלפים מבני ישראל להתבשם מתורתו ולהתברך מאמרי פיו, כי היה כחו כמעין המתגבר ופיו ממלל רברבין בתורת הנגלה והנסתר וברכותיו נתקיימו וכל היוצא מפיו ייעשה. רבינו זצ"ל היה נמנה על גדולי דורו והתפרסם כאחד האדמו"רים המפורסמים ביותר. גם בימי נשיאותו ולמרות טרדותיו המרובים בהנהגת העדה הגדולה של החסידים אשר השכימו לפתחו, לא החסיר מלמדו ולא בטל את שיעוריו הרבים בתורת הנגלה והנסתר ולא בטל אף רגע אחד ביממה מתורה ועבודה ואפילו בעת שהיה נוסע בדרכים ועשה דרכו במסילת הברזל היתה גמרא פתוחה לפניו וקולו נשמע

ברמה והיה הוגה בתורה בקול חוצב לתבות אש.

בן ששים ותשע שנים היה כ"ק רבינו הקדוש כאשר הובל ע"י הנאצים האוורים למחנה ההשמדה באוסשוין והועל על המוקד ונשרף על קידוש השם וכן בניו הקדושים, בתו וחתנו, ניניו ונכדיו.

אלה תולדות יצחק הצדיקים הקדושים אשר בחייהם ובמותם לא נפרדו: בנו בכורו הגה"צ ר' ישראל חיים וזוגתו הרבנית ובניו הה"ג ר' אברהם יקיר והב' החור"ב מאיר, עם יוצ"ת, חתנו הגה"צ ר' אברהם אביש הורביץ האב"ד קראלי בן הגה"ק ר' נפתלי ממעליץ, וזוגתו הרבנית הצדיקת מרת הינדא שינדל בת רבינו הקדוש ובניהם הקדושים הה"צ ר' יוסף מאיר וזוגתו וילדיהם, הה"ג ר' נפתלי אב"ד בודעשטי עם וזוגתו ויר"ת, אחותם ואחיהם הב' החור"ב ר' ישכר בעריש. בנו השני של רבינו הגה"צ ר' נפתלי צבי האבד"ק בילקא. עם וזוגתו הצדיקת שינדל בת הגה"ק ר' גחום אהרן רוקח ממאגרוב עם יוצאי חלציהם, ובנם הב' החור"ב מרדכי. השם ינקום דמם.

בחמלת השם עלינו עוד השאיר לנו שריד לבית יצחק, הי ניהו כ"ק מרן האדמו"ר רבי יעקב יוסף שליט"א בנו בכורו של בן רבינו ר' ישראל חיים וצ"ל אשר גם הוא היה כלוא בארץ אויב והתענה תחת יד הנאצים בעבודת פרך במחנות ריכוז ובזכות רבינו הקדוש הוציא השם ממסגר גפשו ויצא מאפילה לאור ואחרי שבנה מחדש את ביתו ונשא לאשה את בתו של הגה"צ ר' אברהם אביש חתן רבינו הקדוש, קבע את מושבו בעיר ברוקלין אשר בארצות הברית מקום שהוא ממשיך לשזור את השרשרת המפוארת של בית ספינקא וקרני אורו בוקעים בכל קצווי ארץ, מקום שנמצאים שרידים מחסידי בית ספינקא. כולם נקבצו ובאו לחסות בצל מרן אדמו"ר שליט"א אשר הוא נשיא ראש וראשון ל"אגודת חסידי ספינקא", אשר נוסדו בכמה מדינות בעולם הרחב ויוסף הוא המשביר ומפקח על כל מוסדות התורה והצדקה של בית ספינקא והוא אשר הקים עולה של תורה והקים בנין גדול לשיבת "אמרי יצחק" בעיר הקדוש ירושלים וכמה בתי חסידים בערי הארץ ומושבותיהם בארצנו הקדושה ובארצות הברית.

זכותם של רבינו הקדוש בעל "אמרי יוסף" ובנו הקדוש בעל "חקל יצחק" תגן עלינו ועל כל ישראל ונזכה לשבת במנוחה וקדושה על התורה והעבודה וללכת בדרכי ישרים ולאורה של חסידות ספינקא נסע ונלכה לקראת משיח צדקנו שיתגלה במהרה בימינו.

מרן הגאון צ"צ מו"ה יעקב יוסף שליט"א

מרן הגאון צ"צ ר' יעקב יוסף שליט"א מברוקלין הוא הראש והראשון לבית ספינקא, האדמו"ר היושב על הכסא אשר ירש את כתר האדמו"רות מאבותיו הקדושים ומנהל ומדריך את מחנה ספינקא והמוסדות התורתיים, החינוכיים והסוציאליים שלמחנה זה בארצנו הקדושה ובחוץ-לארץ.

מרן שליט"א הוא בנו הבכור של רבנו הגאון מו"ה ישראל חיים זצ"ל, בנו הבכור של מרן רשכבה"ג מהרי"א זצ"ל. אדמו"ר שליט"א ניהל בסגולות הנדירות של בר אבהן קדישין לנהל את עדת השם ולהיות מורה דרך לכל אלה אשר הסתופפו בצלם של אדמו"רי בית ספינקא ושתו מבאר תורתם וחכמתם. מועטר רבנו שליט"א בכתר תורה וחכמה, מוכתר בעיסורי עבודה שבלב ואיש האשכולות הוא במלוא מובן המלה. שמו ידוע בעולם התורני והחסידים כאחד מהמנהיגים המוכשרים ביותר. אילו לא היתה ניתקת שושלת ספינקא על ידי הצר הצורר ששרף בכבשניו את מרן קדוש ישראל זצ"ל ובניו הקדושים ואילו היו חיים וקיימים האלפים והרבבות אשר התאבקו בעפרם, כי אז היה עובר כתר ההנהגה מורשת לרבנו שליט"א ושמו היה יוצא בעולם כאחד מגדולי האדמו"רים, שגם פאר אבות וגם כשרונות וסגולות נדירים מפארים את שם תפארתו. לצערנו נגזר פאר ספינקא בצהרי יום ונגדע הארז אשר בלבנון במיטב גידולו. הקדוש בעל „חקל יצחק" זצ"ל, בניו וחתנו ואלפי בית ישראל עלו על המוקד על קידוש השם. גם האדמו"ר ממלא מקום אבותיו הקדושים שליט"א שתה את כוס התרעלה ועברו עליו צרות ויסורים של המחנות בגרמניה. אח"כ בשובו בעזה"ת שלם בגפשו ובגופו ואיתן ברוחו התיישב בעיר אראד ברומניה ובנה ביתו המקודש מחדש, ניהל עדה וגם פעל בעסקנות ציבורית ועמד בראש היהדות החרדית המאורגנת ומפעלית. חפץ לישוב בשלוח והנה קפץ עליו רוגזם של הקומוניסטים והייבסקים מרשיעי-הברית אשר עלו לשלטון ברומניה. לחצם הכביד על היהדות התורתית והשתיק את קול החיים המחודשים שהחלו פורחים אחרי התורבן הגורא. רבינו שליט"א נאלץ לקחת מקל הנדודים בידו ולהרחיק נדוד מעבר לימים. הוא קבע משכנו בברוקלין אשר בארצות הברית והקים שם את מרכזו, מרכז לתורה, ליראת שמים ולחסידות בית ספינקא, וב"ה חפץ ד' בידו הצליח וביתו היה לתל-תלפיות ומעין נובע אשר ממנו ישקו העדרים. למחיה שלחהו ה' להחיות את הדר בית ספינקא ולהדליק שוב את זוהר תורת רבנינו הקדושים אשר בארץ החיים. רבנו שליט"א ביזמתו איחד וליכד את המחנה וקיבץ את הנפזרים, הקים

מוסדות לשם ולתפארת והיה לרבים ומנהיגם של כל אלה אשר התחממו באש ספינקא והלכו לאור רבותיה ואדמו"ריה.
מרן שליט"א הוציא לאור את ספרי מר אביו זקנו מרן הגאון"ק מוהרי"א זצ"ל. הוא הציל את הספרים במסירות נפש, הגיהם, תיקנם והעניקם לצבור בהוצאה מהודרת בשם "חקל יצחק" ב' חלקים ופתח שערי זוהר לתלמידי חסידי ומעריצי בית ספינקא ללמוד ולהגות בדברי רבם, להיטהר במעיינות חכמתו ולינוק ממקור הדעת והאמונה אשר בדבריו הקדושים, החוצבים להבות.

השלישי משמאל מרן שליט"א במסיבת יומא והילולא של רבנו מוהרי"א זצ"ל בבני ברק

בכ"ד אייר תשי"ד הופיע מרן שליט"א בשערי ארצנו כדי לבקר במקומות הקדושים, לחזק ולבצר את אח"ס ומפעליה ולהלהיב את הזיק הטהור של תורה וחסידות בלב אלפי אנ"ש.
הופעת רבינו עשתה רושם כביר. עם בואו חיכו לו בשדה התעופה מאות חסידים ואנשי מעשה ובראשם רבנים חשובים ומנהיגי היהדות החרדית. אישים צבוריים ואנשי שם. במשך זמן שהותו ביקר ושבט את שבתו בירושלים עיר הקודש, בני ברק, צפת, חיפה ובתל-אביב. בכל מקום ומקום חרדו לקראתו המונים עצומים אשר באו לשמוע אל הרינה ואל התפלה והתקשרו על ידו ובאמצעותו עם מקור מחצבתם. הופעתו בכל עיר הפכה לחג חסידי במלוא מובן המלא ואלפי חסידים ואנשי מעשה הסתופפו בצלו והפגינו את זיקתם לתורה ולחסידות כבימים מקדם.

את היומא דהילולא של כ"ק זקנו זצ"ל ביום י"ג סיון חגג רבינו שליט"א בבני ברק. המון עצום של חסידים ואנשי מעשה וגדולי הונגריה התאספו והתקבצו לכבודו. בהודמנות זו נערכה הכתרה ורבינו שליט"א הוכרז במעמד כולם לראש וראשון לבית ספינקא, לשומר תפארת הבית וממשיך השושלת בהדר קודש ובתפארת.

רבינו ביקר במקומות הקדושים בארץ, השתטח על קברי צדיקים במירון ובטבריה. ביקר גם בערי וישובי הארץ ובכל מקום מקודש שיש בו זכר מימים קדומים.

נתכבד ביותר הכבוד על ידי גדולי וצדיקי ארצנו הקדושה. הוא שבת את שבתו אצל כ"ק סבא קדישא מבלו זצוק"ל אשר כיבדו מאוד מאוד. ביקר גם בביתם של האדמו"רים הגאון"צ מגור, מויוזניץ, הגאון מפרסבורג, רבני וגדולי ירושלים, הגאון הגדול מטשיבין שליט"א, הגאון ר' פנחס עפשטיין שליט"א ראב"ד העדה החרדית. כולם התווירו לו ביקור והראו לו חיבה והערצה. ביקורו של מרן שליט"א תרם תרומה גדולה ונכבדה לביצור חומת הדת והחסידות בארצנו הקדושה והיה לברכה רבה ליהדות המסורתית בכלל ולתלמידי דחסידי בית ספינקא בפרט.

הקדמת מרן שליט"א לספר חקל יצחק

פתחא זעירא

ישמחו אנשים היודעים דעת ויגילו נבונים המבקשים 'ראת ד' בהגלות נגלות, אמרות טהורות, אשר מפז ומפנינים יקרות, להורות הדרך בית אל לעלות, להאיר הלבבות מחשכת הגלות, לעבוד עבודה תמה לנורא עלילות, ללמד וללמד להבין ולהורות, לפאר ולרומם ליוצר המאורות, שהחינו וקימנו לזה היום שקוינו, להוציא לאור תעלומות, הספר הקדוש מן כ"ק אומ"ר רבנו הגאון הקדוש, רשכבה"ג, בוצינא דנהורא, נר ישראל, אספקלריא המאירה, איש אלקים, מרן כקש"ת מוה"ר יצחק איזיק מספונקא זי"ע, ה"ד, אשר אלפי ישראל הלכו לאורו, והסתופפו בצלו, וביום י"ג לחדש סיון תש"ד, הועל על המוקד באויסשוויץ, ונשרף על קידוש השם, ואנחנו השריידים אודים המוצלים מאש נשארנו בעוה"ר כצאן בלי רועה, אך בזאת נתמתנו, את הברכה אשר השאיר אחריו לנו בכתובים, ה"ה הספר „חקל יצחק" אשר אני נותן לפניכם היום, ועוד שו"ת שהשיב לשואליו בהלכה ובקרב יופיעו בעוה"ת. וזה הוא רק מעט מזער, אשר בתסדי ד' ניצל בדרך נסי ובאופן פלא, כי לדאבוננו הגדול נאבדו בימי הזעם ספר שו"ת על ארבע חלקי שו"ע, וכן הדרשות והפולולים בסוגיות הש"ס בעניני חנוכה, אשר כ"ק אומ"ר רבנו הקדוש זי"ע הי' רגיל לומר בכל הלילות, אחר הדלקת הנרות וכבר היו מסודרים לדפוס ולא נדפסו, כי כ"ק אומ"ר רבנו הקדוש זי"ע אמר לי כ"פ, שלמרות תשוקתו העזה להביא בעצמו את ספריו לאור, אינו רוצה לשנות את מנהג אביו רבנו הגה"ק האמרי יוסף זי"ע ורבו הגה"ק מזידיטשוב זי"ע, שלא הוציאו את ספריהם בחיים חיותם.

הנה לספר את שבחי כ"ק אומ"ר רבנו הקדוש זי"ע הוא דבר שאי אפשר כי תהלתו מי יספר, אחרי שנודע ומפורסם לאלפים מישראל שהתחממו לאורו וחסו בצלו גדול קדושתו, צדקתו, ועבודתו (איזה עבודה שבלב זו תפלה) במסירת נפש, בהתלהבות נוראה, ובקול חוצב להבות אש, ממש כחד מן קמייא, ולו דומי תהלה, ואם אמרתי אספרה מקצת גדול עבודתו, ועוצם פרישתו, וקדושתו, ג"כ תקצר היריעה, וזה יכיל ספר שלם שקובע ברכה לעצמו, ויצא בקרוב לאור בעוה"ת.

וקראתי את שם הספר חקל יצחק כי כן מצאתי כתוב בכתב ידו הקדושה שקרא בשם זה את הקונטרס הגהות על מס' ברכות, אשר יצא לאור ביחד עם הספר שו"ת, ובודאי כיון בזה לדעת הקדמונים, שדקדקו שהנוטריקון

או הגימ' של שמותיהם יהי' נמצאים בשם הספר או בתחילתו, כמו שמצינו שהזר הקדוש מתחיל בתיבת „בריש“ וכתב האריז"ל שתיבת „בריש“ הוא ר"ת רבי שמעון בן יוחאי שגרמו שמו בהתחלתו, והובא בהקדמת רבנו הקדוש הרוקח ז"ל, כל אדם צריך לרשום את שמו בספרו, כמו תדב"א מתחיל „ויגרש“ בגימ' תנא דבי אליהו, ומדרש תדשא מתחיל „תדשא“ בגימ' זה רבי פנחס בן יאיר, ומדרש פרקי דר"א מתחיל „מי ימלל גבורות ד'“ בגימ' אליעזר בן הורקנוס, ע"כ קרא כ"ק אדמו"ר רבנו הקדוש זי"ע את ספרו חקל יצחק כי חקל בגימ' אייזיק וכך הי' דרכו תמיד לחתום את שמו ביד גם אחר הזיין, ומצאתי מכתב אשר כתב בפלפולא דאורייתא אל הגה"צ בעהמ"ח ספר שדי חמד ז"ל, וז"ל וגם אל יתפלא עלי במה שאני הצעיר חותם את שמי אייזיק ביד אחר הזיין, דהלוא כתבו כל האחרונים דלא לכתוב שם יוד רק אייזיק, דבאמת לא נעלם ממני זאת, רק יען ששמי נקרא על שם רבנו הגאון הקדוש מוידויטשוב ז"ל והוא הי' חותם את שמו אייזיק לטעם הכמוס ע"כ גם אני חותם את שמי כך, כי אני נקרא על שמו, עכ"ל.

הובא באמרי יוסף פ' בראשית ז"ל ע"י בספר אגרא דכלה בצירופי בראשית אות נ"ה שכתב וצירוף את רשב"י ר"ת אר"ר תור"ת רבי שמעון ב"ן יוחאי הוא אשר שלחו אלקים למחי' להאיר עיני ישראל באור תורתו וכו' ובאות נ"ו כתב וצירוף את ריב"ש ר"ת אר"ר תור"ת רבינו יצחק ב"ן שלמה הוא רבינו רש"י ז"ל ומרן האריז"ל אשר האיר עיני הגולה באלף השישי וכו' ובאות נ"ז כ' ג"כ בראשית יצורף אר"ר תור"ת רבינו ישראל בע"ל ש"ם שהוא מקרוב סמוך לדורותינו ופתח לנו פתחים להבין דברי מרן האריז"ל על סוד העבודה עיי"ש וניתן לומר על פי דרכו כי צירוף בראשית רשב"י א"ת והוא ר"ת רבינו שמעון ב"ן יוחאי אליו תשמעון ור"ת רבינו יצחק ב"ן שלמה אליו תשמעון ור"ת רבינו ישראל בע"ל ש"ם או ר"ת רבינו ישראל ב"ן שר"ה (כי שם אמו הי' שרה כנודע) אליו תשמעון ונרמו ג"כ רבינו הגאון הקדוש המגיד מקאזניץ אשר פתח עינינו בחכמת סודי התורה ור"ת אר"ר (וכן הוא ר"ת אליו תשמעון) תור"ת רבינו ישראל ב"ן שבת"י הוא אשר שלחו אלקים למחי' להאיר עיני ישראל בתורתו זי"ע ועכ"י אמר עכ"ל ועל פי דבריו הקדושים אפשר לרמוז שתיבת בראשית ר"ת רבינו יצחק אייזיק שהאיר באור תורתו.

השמימה אפרוש את כפי, בשבח ותודה לנורא עלילה, אשר שם נפשי בחיים ולא נתן למוט רגלי, וחסדי ד' כי לא תמנו, שגם בהיותי כלוא בארץ אויב במחנות הריכוז דיהרענפורט, ופינפטליכען, שבור ורצוף תחת עבודת הפרך, וכפסע בין המות וביני, אשר חשבתי כמעט נגזרתי, או ברגעים הכי קשים ונואשים, דמות דיוקנא קדישא של כ"ק אדמו"ר רבנו הקדוש זי"ע, שמתי לנגד

עיני, ונתקיים בי, ועת צרה ליעקב וממנה יושע, חכותו עמדה לי שד' הוציא ממסגר נפשי, ויצאתי מאפילה לאורה, משוחרר מכבלי הנאצים ימ"ש, ואז קבלתי עלי להוציא לאורה, את זאת התורה כדי לרוות את צמאוננו ואת צמאונם של התלמידים והחסידים, אשר שמעו דבר ד' מפיו הקדוש, בקול חוצב להבות אש, בעת עריכת השלחנות, זה השלחן אשר לפני ד', ומחכים להופעת הספרים כדי להשביע את נפשם השוקקה בדברי אלהים חיים.

וזאת למודעי שאם המצא תמצא בספר הקדוש הזה מאמרים כפולים, סגנונים שונים או שגיאות, בל יפלא בעיני הקורא, כי הכתב יד הי' מונח מן החיסול עד אחר החורבן, בחוץ תחת גשם ושלג, הדפים נמצאו בודדים, רטובים וקרועים, לפעמים הכתב הי' גמחק, או שחסרו שורות שלימות, מעתיקים אחדים עבדו את עבודת הקודש, להעתיק, לסדר, ולאחד את הקרעים ולחברם לאוהל אחד.

ועתה אודה לאל צורי וגואלי, על כל הטוב אשר גמלנו, ועד הנה רחמיו עזרנו, וזכיתי לעשות רצון צדיק, להוציא לאור את חלק הראשון מהאי שופרא דיצחק, כדי שיהא שפתותיו דובבות (יבמות צ"ז ע"א) להמליץ ולהעתיק בעדינו, להתברך בדבר ישועה ורחמים, ומה כאן הי' עומד ומשמש בתפלה ובתחנונים, אף שם יצא יצחק לשוח בשדה, אשר ברכו ד', עבור כל מי שמסייע לברר מקחו של צדיק (ב"ר פ' נ"ח) להתברך בשפע ברכה והצלחה, חיי אריכא, מזונא רויחא, ובריות גופא, עם כל משאלות לבבם לטובה, וזכות כ"ק אומרי רבנו הקדוש הי"ד תגן עלינו, שהחוט המשולש לא במהרה ינתק, והברכה המשולשת, ברכת ולא ימישו מפיד, ומפי זרעך, ומפי זרע זרעך וגו', יעמוד לנו, שנזכה לעבוד את השי"ת בלבב שלם מתוך הרחבת הדעת הקדושה, ולעשות את רצונו אני וזרעי וזרע זרעי, ויתרומם קרננו למעלה למעלה, ונזכה לעלות לציון ברנה בבי"א.

היום י"ג סיון תשכ"י לפ"ק

הכ"ד המצפה לישועה,

ה"ק יעקב יוסף ווייס

מכתבי עידוד של רבנו שליט"א לאנשי בארה"ק

מכתב להתאספות ביומא דהילולא של מרן כ"ק בעל חקל-יצחק זצ"ל
שנשלח ע"י האדמו"ר שליט"א מניו-יורק:

ל"ט למבנ"י תשט"ו לפ"ק.
שוכט"ס לכבוד ידידי היקרים אנשי הי"ו

אחדש"ה באה"ר
הנני בזה לעורר את תשומת לבכם להתאסף ביום י"ג סיון, שהוא יומא
דהילולא של אבינו רוענו רבן של ישראל הוד כ"ק אאזמור"ר מרן
רבנו מוהרי"א הי"ד זי"ע.

בהעלות על לבנו, לזכור ימים מקדם, הויו והנועם האלקי שהרגשנו
באשר זכינו לעמוד מול פני המנורה, אשר האירה נפש כל חי, לשמוע אמרי
פי צדק, להתחמם באור תורתו, תפלתו, ועבודתו, ולהתברך בכח ברכתו בבחינת

מרן שליט"א במסיבת התוועדות עם חסידי ותלמידי בית ספינקא בארה"ק.
ותגזר אומר וכו' וכעת בעוה"ר חסר לנו כל זאת, ע"כ אבקש את כאו"א מאנשי
הי"ו די בכל אתר ואתר שיתאספו ביום הנ"ל לקדש יום עלות נשמתו בג"מ
בדיבוק חברים מקשיבים, להתעורר לילך בדרך ד' בדרך שסללו אבותינו הק'
ולתנך את צאצאינו עפ"י דרך התוה"ק, ולקיים את פקודתו אשר דרש תמיד
מאת תלמידיו וחסידינו אנשי הי"ו לקבוע עתים לתורה.
ובגלל הדבר הזה, נזכה אשר הוד כ"ק מרן רבנו זי"ע אשר מסר את

נפשו תמיד בתפילתו עבור הכלל ישראל ימליץ טוב בעדנו לפני אל רם ונשא
לעורר רחמי אבינו שבשמים על עמו ונחלתו.
הכ"ד המעתיר ומצפה לישועה הק' יעקב יוסף ורייס

**התעוררות לקביעת שעורים לתורה שנכתב ע"י האדמו"ר
שליט"א בקשר להתיסדות ביהמ"ד "בית נפתלי צבי" של
חסידי ספינקא בבני-ברק**

ב"ה א' לס' אכן יש ד' במקום הזה תשי"ג לפ"ק.
שפע ברכה והצלחה וכט"ס לכבוד אנ"ש הי"ר מיסדי מנהלי ומתפללי
בית המדרש דחסידי ספינקא, בני-ברק יע"א.
אחדש"ה באה"ר

ברגש שמחה של מצוה, וממעמקי הלב, הנני לברך אתכם לרגלי התיסדות
בית המדרש דחסידי ספינקא בבני ברק יע"א ויה"ר שתשרה שכינה במעשה
ידיכם, והביהמ"ד ישמש למקום תורה ותפלה ובית ועד לחסידים להתפלל על
פי נוסח רבותינו הקדושים ה"ה כ"ק אדוננו מורינו ורבינו הגה"ק מרן האמרי-
יוסף זי"ע, וכ"ק אדוננו מורינו ורבינו הגה"ק החקל יצחק הי"ד זי"ע.
אחשוב למותר לתאר לפניכם את גודל נחיצות הדבר, אשר אנ"ש הי"ר
יתפללו במקום אחד ואיש את רעהו יזכירו את העבודה שבלב זו תפלה שהיתה
ממש עד כלות הנפש, והתפשטות הגשמיות, אשר זכינו לראות ולשמוע אצל
רבותינו הקדושים זי"ע.

הובא בשו"ת רדב"ז ח"ג סי' תתק"י בענין תפלה במקום שלבו חפץ וז"ל
כי בהביט האדם אל אוהביו, או לקרוביו, או לרבו או למי שדעתו נוחה,
תתעורר נפשו אל הכונה השלימה, עכ"ל. לזאת הנני לחלותכם אנא להיות
אחוזים קשורים בדבוק חברים, לעשות רצון אבינו שבשמים, ליסד שיעורים
של לימוד תורה ברבים, ואני תפלה שהשי"ת יאיר אור גשמתו שנהי'
מכונים אל האמת, ותתברכו מן השמים בברכה כפולה ומכופלת להושע בדבר
ישועה ורחמים.

הכ"ד ידידכם עוז המעתיר לישועה
יעקב יוסף ורייס

מכתב מאדמו"ר שליט"א מספינקא לאנ"ש בצאתו את ארצנו הק'

ב"ה ג' לס' מטהו יפרח תשי"ד לפ"ק ירושלים עיה"ק.
שלו' וכט"ס לכבוד אנ"ש הידידים והחסידים דרי ארעא קדישא הי"ר
אחדש"ה באה"ר
כצאתי מירושלם אפרוש כפי השמימה על כל החסד אשר גמלנו ועז

הנה רחמיו עזרונו לעלות לציון ולהסתופף בשערי ירושלים ולהתפלל על המקומות הקדושים חמדת כל ישראל, ויה"ר שתקובל תפילתי לרחמים ולרצון לפני אדון כל, ונוכה לעלות בקרוב לציון ברנה בביאת ינון בב"א.

אין בפי מילים לתאר את גודל שמחתי ועונג הרוחני שהי' לי בראותי שאותו הכח האדיר שכ"ק אאזמו"ר מרן הקדוש מספינקא זי"ע הי"ד שתל על תלמי לבבנו נתעורר ע"י, והבה נקוה שאותן הניצוצות הקדושים יתלהבו ויתגדלו עד שתהא השלהבת עולה להאיר לנו את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה שיהא לנחת רוח לרבותנו הק' זי"ע.

וכעת הנני מבקש ומטיל חוב על כאו"א

א. לקבוע עתים לתורה בשעה מיוחדת בכל יום.

ב. לתמוך תמידית בישיבתנו הק' בירושלים עיה"ק ואשר מצב התלמידים דחוק.

ג. לייסד חבורות של אגודת חסידי ספינקא בכל מקום ולהתאסף מזמן

לזמן, ואיש את רעהו יעזורו וכו'.

זכות אאזמו"ר מרן זצוק"ל תגן עליכם באלף המגן להתברך בכל משאלות

לבכם לטובה.

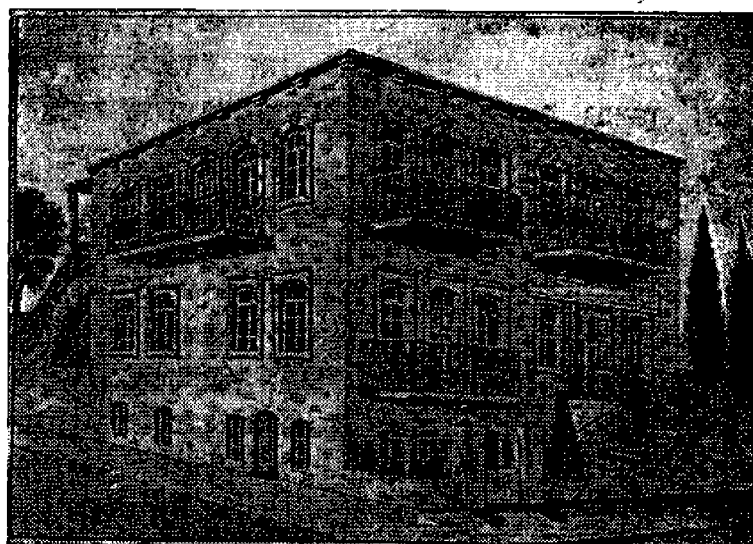
הכ"ד המעתיר והמצפה לישועה

ה"ק יעקב יוסף ווייס מספינקא

אגודת חסידי ספינקא (אח"ס)

אגודת חסידי ספינקא בארצנו הקדושה חלק בל ייפרד הוא מאגודת חסידי ספינקא העולמית, שמרכזה היא בברוקלין — בארה"ב ובראשה עומד כ"ק אדמו"ר הגאון"צ מרן יעקב יוסף וויס שליט"א.

מטרתה ותכליתה של אגודת חסידי ספינקא העולמית היא: לאגד ולקשר בקשר אחד את המוני חסידי, תלמידי ומעריצי בית ספינקא בעולם, ללכדם לחטיבה אחת כדי להחזיק ולקיים את מסורת בית ספינקא ולטפח את גידוליה ברוח תורה וחסידות, כמקובל עלינו מאת רבותינו הקדושים. כוונתה של אגודה זו להיות לאחיעזר ולאחיסמך לממשיכי דרכנו בחומר וברוח, בנפש ובגוף. להקים מוסדות תורה ויראה, ישיבות ובתי אולפנא, מוסדות חסד וצדקה בכל מקום ומקום בו התיישבו חניכי ספינקא ואוהדיה והמעונינים להמשיך את

בנין אגודת חסידי ספינקא וישיבת „אמרי יצחק" בירושלים עיה"ק
שגרש ע"י כ"ק מרן שליט"א.

השושלת ולשאוב מים חיים מבאר בית ספינקא. האדמו"ר שליט"א העומד בראש הפעולה מקיים בידו את כל רשת החוטים המחברת את אנשי בעולם כולו ומכוון את עבודת החינוך וההדרכה וכן הפעולה הסוציאלית בהשראת אבותיו הקדושים ולפי נוסחאות ונוהגי בית ספינקא בהתאם למטרת האירגון. הוא מנהל את אגודת חסידי ספינקא לכל סעיפי פעולותיה, מממן את מעשיה ובאמצעות מכתביו והדרכותיו בתורה ובחסידות משרה הוא על האירגון מרוח אבותיו הקדושים, שכל יחיד ויחיד ירגיש עצמו חוליה בשרשרת וענף מאילנא דחיי של חסידות ספינקא המפוארת.

בארצנו הקדושה התרכו והתאסף בשנים האחרונות קיבוץ גדול ורב של חסידים ואנשי מעשה ובתוכם צבור חשוב של אנ"ש ומעריצי בית ספינקא. נמצאים בתוכם גדולי תורה וגאוני הונגריה שהיה להם קשר ויחס עם בית רבנו ז"ל, חלק גדול של תלמידי וחניכי ישיבות ספינקא וכן צבור אשר הסתופף בצילא דמהימנותא. צבור זה מעונין בהידוק הקשר עם בית ספינקא ומסורת רבותיה. אדמו"ר שליט"א נענה לבקשת רבים וכן שלמים והקים מרכז לאגודת חסידי ספינקא בירושלים וגם השקיע סכומים עצומים לפיתוח מוסדות חינוכיים וסוציאליים לשירותם של אנ"ש. מרכז זה שבראשו עומדים אברכים חניכי בית ספינקא, מובהקים בתורה וביראה ומומחים במקצועם ממלאים את שליחותם באמונה. הם איחדו את המחנה וליכדו את שורותיו וגם מנהלים את המוסדות בכשרון ובטוב טעם לפי מסורת בית ספינקא וברוח התורה והחסידות של רבותינו זצ"ל.

אגודת חסידי ספינקא מעבירה לאנ"ש את דבר אדמו"ר שליט"א והדרכותיו בקדוש, מממנת את פעולות אח"ס בכל מקום בארץ ועומדת לשירותם של אנשי שלומינו המעונינים להרחיב את גבולות הקדושה ולעשות פעלים בתורה, ביראה ובחסידות.

מפעלי אח"ס בארצנו הקדושה

ישיבת אמרי יצחק — ירושלם

אחרי טירחות יגיעות ומאמצים מרובים, בעזרת אדמו"ר שליט"א עלה בידי אח"ס לרכוש בנק נהדר בלב ירושלים ולהקים שם ישיבה וכולל בשם אמרי יצחק ע"ש מרן הגאון"ק מהרי"א מספינקא זצ"ל. בבנין נמצאים משרדי הישיבה, אח"ס וקופת גמ"ח, בית המדרש, בית ישראל ע"ש הגאון"ק ר' ישראל חיים זצ"ל בנו הבכור של אדמו"ר מהרי"א זצ"ל ואולם הישיבה ובעתיד יתווספו בו אולמות נוספים לצרכים תורניים וחינוכיים שונים.

ישיבת אמרי יצחק הינה המשכה של הישיבה הקדושה, בית יוסף ספינקא שנתיסדה בשנת תרנ"ה בשם בית יוסף ע"י כ"ק מרן הגאון"ק מהרי"א זצ"ל בספינקא. בשנת תרפ"א עברה הישיבה יחד עם רבנו הקדוש לעיר מונקאטש ומשם לעיר סעליש. אלפי תלמידים עברו דרך הישיבה וקיבלו שם חינוך תורתי וחסידות עד אשר נחרבה ונהרסה ע"י הצר הצורר היטלר ימ"ש והוקמה מחדש בארצנו הקדושה בשם "אמרי יצחק", המנהלת ומחזקת ע"י האדמו"ר שליט"א ובאמצעות הנהלה המודרכת על ידו.

מנהל הישיבה הוא הרה"ח מו"ה יעקב אליעזר וויס נ"י בנו של הרב החסיד המפורסם ר' אליהו ווייס ז"ל מטורגורמורש אחד מהמקורבים של רבנו הק' מרן מהרי"א זי"ע ונכדו של הגאון"ק ר' יצחק איזק וויס זצ"ל הגאב"ד

סולליזציה, דודו ודודו המובהק של מרן בעל אמרי יוסף זצ"ל. ר' יעקב אליעזר
ג"י הוא גם מנהל בפועל של אח"ס בארץ ומנהלם של מוסדות אח"ס המסועפים.
והוא איש אמתו של מרן שליט"א לכל פעולותיו בארצנו הקדושה.
חברים להנהלת הישיבה: מו"ה מרדכי שמואל שטיינבר, מו"ה יצחק
ווקס ומו"ה שלמה זלמן שפיצר.
גם נכד מרן הגאון"ק בעל אמרי יוסף זצ"ל הרה"צ מוה"ר יוסף מאיר
כהנא שליט"א מחזיק ישיבה בירושלים על שם זקנו זצ"ל. מרן בעל אמרי יוסף.

קרן גמ"ח של הרב והרבנית ברגמן שליט"א

הרב והרבנית י' ד' ברגמן שליט"א הקימו קרן קופת גמ"ח ע"י אגודת

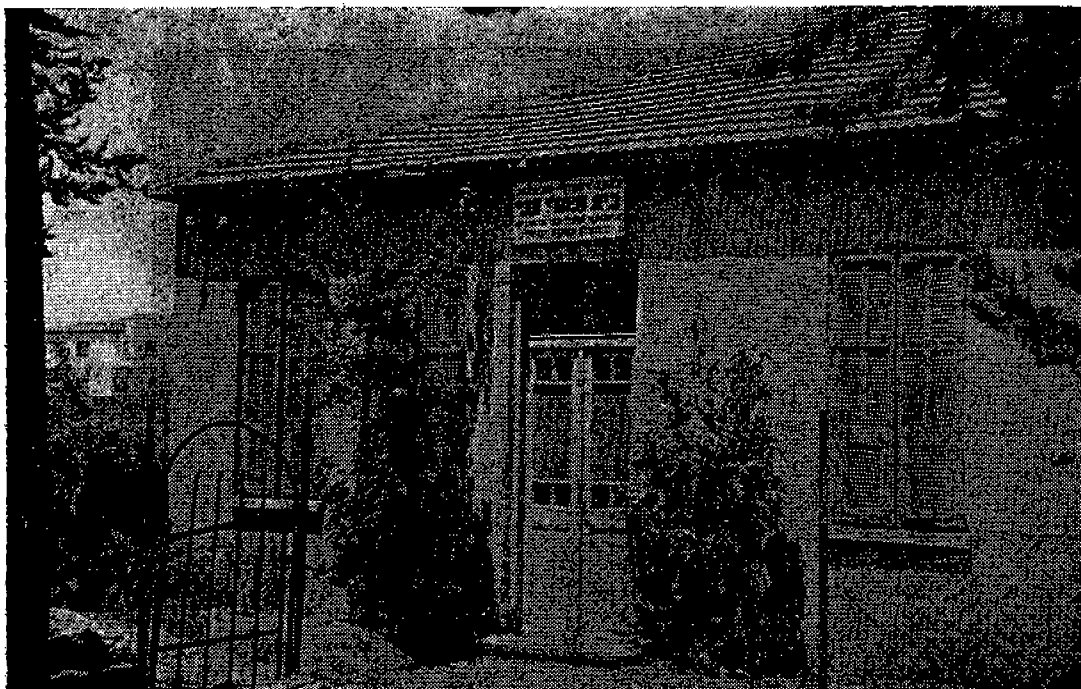
הנהלת קופת גמ"ח של הרב והרבנית י' ד' ברגמן. החמישי
מימין הרב ברגמן שליט"א חתן הגאון"ק מבילקא זצ"ל.

חסידי ספינקא לזכר משפחת אביהם הגאון"ק מו"ה נפתלי צבי ויס האב"ד
דק"ק בילקה בנו הצעיר של אדמו"ר הגאון"ק מהרי"א ז"ל.
קרן זו מנהלת פעילות רחבה בכל חלקי הארץ וביחוד בירושלים עיר
הקודש. הונה היסודי מאפשר לה להגיש שירות לאנשי שלומנו בארץ ולמאות
תלמידי חכמים ובני ישיבות בירושלים עיה"ק. יש תקווה להרחבת המפעל
והפיכתו למפעל סוציאלי מרכזי של אח"ס בארץ.

בראש הקרן עומדים הרה"ח מו"ה דוב ויס יו"ר, מ. שטויבר, יצחק ווקס מו"ה יעקב אליעזר ויס, מו"ה יעקב ספירשטיין. מזכיר הקופה הוא הרה"ח מו"ה שמאל צבי ויס נ"י.

בית המדרש "בית נפתלי צבי" בבני-ברק

אח"ס, בתמיכת אדמו"ר שליט"א ובהשתדלות קבוצת חסידים ותלמידים לבית ספינקא בבני-ברק רכשו בית המדרש ע"ש בנו הצעיר של רבינו קוה"ק מהרי"א זצ"ל וקבעוהו לבית תורה ותפלה לתלמידי ואוהדי בית ספינקא בבני-ברק. בבית המדרש מתקיימים שעורי תורה ותפלה בשבת ובחול, זמן ממושך התפלל בו גם הגאון"צ מו"ה נחמן כהנא שליט"א אב"ד מסמיה שהעתיק דירתו לבני-ברק. גם אדמו"ר שליט"א התפלל בו בעת ביקורו בבני-ברק לרגל שהותו בארצנו הקדושה.

בית המדרש משמש מקום מפגש לאנ"ש בעיר ובסביבה לרגל יומא דהילולא של רבותינו הקדושים וגם בהזדמנויות אחרות. באחרונה הוזמן הגאון"צ בנש"ק מו"ה אברהם צבי ויס שליט"א האב"ד נוה-אחיעזר לשבות שם את שבתו ולקשר את החבורה בקשר של תורה ותפלה. לרגל הביקור נתאספו הרבה מאנ"ש והתפללו בצוותא כביטוי לזיקתם לבית ספינקא.

ת"ת בעכו

חדר לפי המתכונת הישנה של חדרים בישראל, כפי שהיינו רגילים בהם

בקהלות הקודש לפני חורבן בית ישראל הוקם בעיר עכו ע"ש מרן הגאון"צ ר' ישראל חיים זצ"ל, בנו הבכור של מרן הגאון"ק מהרי"א זצ"ל. החדר הוקם על ידי האדמו"ר שליט"א בעת שהותו בארצנו לאחר שביקרה אצלו משלחת של אנשי עכו ושפכו לפניו מר שיחם כי אין בכחם להחזיק בתי-אילפנא כרוחם מחוסר אמצעים. אדמו"ר שליט"א נענה לבקשתם וקיבל את עול החזקת החדר על עצמו והוא תורם את תרומתו למטרה זו ללא הפסק.

עזרה סוציאלית לת"ח ובני-תורה

באמצעות אדמו"ר שליט"א הוקמה קופת עזר לרבנים ובני-תורה בירושלים עיה"ק ובשאר ערי הארץ. הקופה תמכה עד היום בעשרות ת"ח, רבנים ובני-תורה שעלו מארצות הגולה והשתקעו בארץ הקדושה. היא איפשרה להם להשתכן, עזרה להם בהזדמנויות שונות והושיטה להם עזרה חודשית או תקופתית כפי הצורך.

קרן גמ"ח ברוינשטיין

בהזדמנות שהותו בארצנו של הרה"ח מו"ה משה ברוינשטיין בעל אחותו של האדמו"ר שליט"א מברוקלין וחתן רבנו הגאון"צ מו"ה ישראל חיים זצ"ל הציץ לייסד קופת גמ"ח ע"י אח"ס ע"ש אביו הרה"ח המפורסם מו"ה ישכר דוב ברוינשטיין זצ"ל, המיועדת לעזר יולדות, לת"ח ובני ישיבה. אח"ס קיבלה את ההצעה בשמחה. הקופה כבר התחילה לפעול והיא עומדת לשירותם של בני-תורה מכל הסוגים.

מפעל הכנסת-כלה יד אליהו

ע"י אח"ס הוקם מפעל הכנסת כלה ע"ש הרה"ח המפורסם מו"ה אליהו ווייס זצ"ל מטורגו מורש נכדו של הגאון"ק ר' יצחק איזק ווייס, בעל "בית יצחק". האב"ד דק"ק סוואליובה, וראב"ד דק"ק מונקטש.

הקרן הוקמה ביזמת ובאמצעות בניו הרה"ח מו"ה משה, הרה"ח מו"ה יעקב אליעזר והרה"ח מו"ה שמואל צבי נ"י, והועמדה לשירותם של אנשי אח"ס בירושלים ובשאר המקומות בארץ.

קופת גמ"ח תפארת בית מנחם

קרן גמ"ח תפארת בית מנחם היא קרן פרטית ע"ש הרה"ח המפורסם מחשובי חסידי ספינקא ר' מנחם רומיבש ז"ל שו"ב בק"ק נירוואיא והיא הוקמה ע"י בניו האברכים מאנ"ש מו"ה יעקב נחשי בירושלים ומו"ה צבי נחשי בבני-ברק. אח"ס משתתפת בחלק חשוב של מניות הקרן וגם העמידה את משרדיה לרשות המפעל החשוב. אדמו"ר שליט"א הדריך את יוזמי הקרן בעצותיו וגם

החליט בדבר השם וכן קשריה עם אח"ס. בכך יצאנו תקדים של עידוד מוסדות פרטיים העומדים לשירות אנ"ש ושנתייסדו לזכרו של אחד מבני החבורה. מחשובי תלמידי וחסידי בית ספינקא.

הרה"ח ר' מנחם מנרל רזמביש, מחשובי חסידי ספינקא
שעל שמו הוקדש הקרן.

אח"ס מיוצגת בהנהלת הקופה וגם משפיעה על מהלכה. תוך הכרה באופיה הפרטי וביזמה הפרטית שהושקעה בייסודה.

* * * * *

מפעלים הנ"ל נתמכים ומנוהלים ע"י האדמו"ר שליט"א ומקבלים את עזרתו והדרכתיו והם משמשים אבני יסוד לשרשרת מפעלים חדשים שבדעת אדמו"ר שליט"א והנהלת אח"ס בארץ ובתורל להקים ולייסד בארץ. פטרוגם ואפוטרופסם בארצנו הקדושה של המוסדות הללו והעתידים להיוסד היא אח"ס באמצעות ההנהלה העומדת בראשה.

ה ב ע ת ת ו ר ד ה

הנהלת גמ"ח של אח"ס מביעה בזה את תודתה
להאשה החשובה מרת לאנע בר" מאיר ז"ל שתרמה
תרומה נכבדה לגמ"ח של אח"ס על שם בעלה המנוח
ישראל ברי משה מעשל וועג.

יזכור לה א"ל למושעות את צדקתה ויחוננה בכל
משאלות לבבה לטובה.

המרכז לאח"ס (אגודת חסידי ספינקא) בברוקלין שבארה"ב